

Κατὰ Μᾶρκον

1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ ᾠχριστοῦ. 2 ᾠΚαθὼς γέγραπται^a ἐν ᾠτῷ Ἡσαΐα^b τῷ προφῆτῃ. ᾠἸδοὺ ἀποστέλλω^c τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει^d τὴν ὁδὸν ᾠσου. 3 φωνὴ βοῶντος^a ἐν τῇ ἐρήμῳ. ᾠΕτοιμάσατε^b τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε^c τὰς τρίβους^d αὐτοῦ, 4 ἐγένετο^a Ἰωάννης ᾠὁ βαπτίζων^b ἐν τῇ ᾠἐρήμῳ κηρύσσων^c βάπτισμα^d μετανοίας^e εἰς ἄφεσιν^f ἁμαρτιῶν. 5 καὶ ἐξεπορεύετο^a πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα^b καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται^c ᾠπάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο^d ᾠὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ^e ποταμῷ. ᾠἔξομολογούμενοι^g τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 6 ᾠκαὶ ἦν^a ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος^b τρίχας^c καμήλου^d καὶ ζώνην^e δερματίνην^f περὶ τὴν ὀσφύν^g αὐτοῦ, καὶ ἔσθων^h ἀκρίδαςⁱ καὶ μέλι^j ἄγριον.^k 7 καὶ ἐκήρυσεν^a λέγων.^b ᾠἘρχεται^c ὁ ἰσχυρότερός^d μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμί^e ἱκανὸς κύψας^f λῦσαι^g τὸν ἱμάντα^h τῶν ὑποδημάτωνⁱ αὐτοῦ. 8 ᾠἐγὼ ἐβάπτισα^a ᾠὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει^b ὑμᾶς ᾠἐν πνεύματι ἁγίῳ. 9 Καὶ ἐγένετο^a ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν^b Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρέτ^c τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη^d ᾠεἰς τὸν Ἰορδάνην^e ὑπὸ Ἰωάννου. 10 καὶ ᾠεὐθὺς ἀναβαίνων^a ᾠἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν^b σχιζομένους^c τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ᾠὡς περιστερὰν^d καταβαῖνον^e ᾠεἰς

Chapter 1

2 a V3SRPI
b NDMS Ἡσαΐας *Isaiah*
c V1SPAI
d V3SFAI κατασκευάζω *to prepare*
3 a VPPAGMS βοάω *to call*
b V2PAAM
c V2PPAM
d NAFP τρίβος *path*
4 a V3SAMI
b VPPANMS
c VPPANMS
d NANS βάπτισμα *baptism*
e NGFS μετάνοια *change of mind*
f NAFS ἄφεσις *forgiveness*
5 a V3SIMI
b NNFS χώρα *country*
c NNMP Ἱεροσολυμίτης *inhabitant of Jerusalem*

d V3PIPI
e NDMS Ἰορδάνης *Jordan*
f NDMS ποταμός *river*
g VPPMNMP ἐξομολογέω *to consent*
6 a V3SIAI
b VPRMNMS ἐνδύω *to clothe*
c NAFP θρίξ *hair*
d NGFS κάμηλος *camel*
e NAFS ζώνη *belt*
f NAFS δερμάτινος *made of leather*
g NAFS ὀσφύς *waist*
h VPPANMS ἔσθω *to eat*
i NAFP ἀκρίς *locust*
j NANS μέλι *honey*
k NANS ἄγριος *wild*
7 a V3SIAI
b VPPANMS
c V3SPMI

d NNMS ἰσχυρός *powerful*
e V1SPAI
f VPAANMS κύπτω *to stoop down*
g VNAA
h NAMS ἱμάς *thong*
i NGNP ὑπόδημα *sandal*
8 a V1SAAI
b V3SFAI
9 a V3SAMI
b V3SAAI
c NGFS Ναζαρέτ *Nazareth*
d V3SAPI
e NAMS Ἰορδάνης *Jordan*
10 a VPPANMS
b V3SAAI
c VPPAMP σχίζω *to tear*
d NAFS περιστέρα *dove*
e VPPAANS

αὐτόν.¹¹ καὶ φωνὴ ἐγένετο^a ἐκ τῶν οὐρανῶν. Σὺ εἶ^b ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ σοὶ εὐδόκησα.^c ¹² Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτόν ἐκβάλλει^a εἰς τὴν ἔρημον. ¹³ καὶ ἦν^a ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτεσσεράκοντα^b ἡμέρας ἡ πειραζόμενος^c ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν^d μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν^e αὐτῷ. ¹⁴ Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι^a τὸν Ἰωάννην ἦλθεν^b ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων^c τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. ¹⁵ καὶ λέγων^a ὅτι Πεπλήρωται^b ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν^c ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. μετανοεῖτε^d καὶ πιστεύετε^e ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. ¹⁶ Καὶ παράγων^a παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν^b Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν^c τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας^d ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἦσαν^e γὰρ ἀλιεῖς.^f ¹⁷ καὶ εἶπεν^a αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Δεῦτε^b ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω^c ὑμᾶς γενέσθαι^d ἀλιεῖς^e ἀνθρώπων. ¹⁸ καὶ εὐθὺς ἀφέντες^a τὰ δίκτυα^b ἠκολούθησαν^c αὐτῷ. ¹⁹ καὶ προβάς^a ὀλίγον εἶδεν^b Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου^c καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας^d τὰ δίκτυα,^e ²⁰ καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν^a αὐτούς. καὶ ἀφέντες^b τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν^d ἀπῆλθον^e ὀπίσω αὐτοῦ. ²¹ Καὶ εἰσπορεύονται^a εἰς Καφαρναούμ.^b καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασιν ἐδίδασκεν^c εἰς τὴν συναγωγὴν. ²² καὶ ἐξεπλήσσοντο^a ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ἦν^b γὰρ διδάσκων^c αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων^d καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

11 a V3SAMI	b V3SAAI	d VPPAAMP καταρτίζω
b V2SPAI	c NAMS Ἀνδρέας	to restore
c V1SAAI εὐδοκέω to be well pleased	d VPPAAMP ἀμφιβάλλω	e NANP δίκτυον net
12 a V3SPAI	to cast a fishnet	20 a V3SAAI
13 a V3SIAI	e V3PIAI	b VPAANMP
b NAFP τεσσεράκοντα forty	f NNMP ἀλιεὺς fisherman	c NAMS Ζεβεδαῖος Zebedee
c VPPPNS	17 a V3SAAI	d NGMP μισθωτός hired worker
d V3SIAI	b δεῦτε come	e V3PAAI
e V3PIAI	c V1SFAI	21 a V3PPMI εἰσπορεύομαι to go in
14 a VNAP	d VNAM	b NAFS Καφαρναούμ Capernaum
b V3SAAI	e NAMP ἀλιεὺς fisherman	c V3SIAI
c VPPANMS	18 a VPAANMP	22 a V3PIPI ἐκπλήσσομαι to be amazed
15 a VPPANMS	b NANP δίκτυον net	b V3SIAI
b V3SRPI	c V3PAAI	c VPPANMS
c V3SRAI	19 a VPAANMS προβαίνω to go on	d VPPANMS
d V2PPAM	b V3SAAI	
e V2PPAM	c NGMS Ζεβεδαῖος Zebedee	
16 a VPPANMS παράγω to pass by		

23 καὶ ἑὺθύς ἦν^a ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ
καὶ ἀνέκραξεν^b 24 λέγων·^a Ἔτί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ;^b ἥλθες^c
ἀπολέσαι^d ἡμᾶς; οἶδά^e σε τίς εἶ,^f ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ ἐπετίμησεν^a αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς λέγων·^b Φιμώθητι^c καὶ ἔξελθε^d ἐξ αὐτοῦ. 26 καὶ σπαράξαν^a αὐτὸν τὸ
πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ ἠφονῆσαν^b φωνῇ μεγάλη ἐξῆλθεν^c ἐξ αὐτοῦ. 27 καὶ
ἐθαμβήθησαν^a ἅπαντες, ὥστε συζητεῖν^b ἑαυτοὺς ἠ λέγοντας·^c Τί ἐστίν^d
τοῦτο; διδαχὴ καινὴ· κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις
ἐπιτάσσει,^e καὶ ὑπακούουσιν^f αὐτῷ. 28 ἠ ἐξῆλθεν^a ἡ ἀκοή^b αὐτοῦ εὐθύς
ἠ πανταχοῦ^c εἰς ὅλην τὴν περίχωρον^d τῆς Γαλιλαίας. 29 Καὶ ἑὺθύς ἐκ τῆς
συναγωγῆς ἔξελθόντες^a ἦλθον^b εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου^c μετὰ
Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 30 ἡ δὲ πενθερά^a Σίμωνος κατέκειτο^b πυρέσσουσα,^c
καὶ ἑὺθύς λέγουσιν^d αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν^a ἠ γειρεν^b αὐτὴν
κρατήσας^c τῆς ἠ χειρός· καὶ ἀφῆκεν^d αὐτὴν ὁ ἠ πυρετός,^e καὶ διηκόνει^f αὐτοῖς.
32 Ὁψίας^a δὲ γενομένης,^b ὅτε ἠ ἔδυ^c ὁ ἠ ἥλιος, ἔφερον^d πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς
κακῶς^e ἔχοντας^f καὶ τοὺς δαιμονιζομένους·^g 33 καὶ ἦν^a ὅλη ἡ πόλις
ἐπισυνηγμένη^b πρὸς τὴν θύραν. 34 καὶ ἐθεράπευσεν^a πολλοὺς κακῶς^b
ἔχοντας^c ποικίλαις^d νόσοις,^e καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν,^f καὶ οὐκ ἠφιε^g

23 a V3SIAI	d V3SPAI	d V3SAAI
b V3SAAI ἀνακράζω to cry out	e V3SPAI ἐπιτάσσω to command	e NNMS πυρετός fever
24 a VPPANMS	f V3PPAI ὑπακούω to obey	f V3SIAI
b NMS Ναζαρηνός of Nazareth	28 a V3SAAI	32 a NGFS ὀψία evening
c V2SAAI	b NNFS ἀκοή hearing	b VPAMGFS
d VNAA	c πανταχοῦ everywhere	c V3SAAI δύνω to set
e V1SRAI	d NAFS περίχωρος neighboring	d V3PIAI
f V2SPAI	29 a VPAANMP	e κακῶς ill
25 a V3SAAI ἐπιτιμάω to rebuke	b V3PAAI	f VPPAAMP
b VPPANMS	c NGMS Ἀνδρέας Andrew	g VPPMAMP
c V2SAPM φιμώω to muzzle	30 a NNFS πενθερά mother-in-law	δαιμονίζομαι to be demon-possessed
d V2SAAM	b V3SIMI κατάκειμαι to lie down	33 a V3SIAI
26 a VPAANNS σπαράσσω to convulse	c VPPANFS πυρέσσω to burn with a fever	b VPRPNFS ἐπισυνάγω to gather together
b VPAANNS	d V3PPAI	34 a V3SAAI
c V3SAAI	31 a VPAANMS	b κακῶς ill
27 a V3PAPI θαμβέομαι to be amazed	b V3SAAI	c VPPAAMP
b VNPA συζητέω to discuss	c VPAANMS	d NDFP ποικίλος of various kinds
c VPPAAMP		e NDFP νόσος disease
		f V3SAAI
		g V3SIAI

λαλεῖν^h τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδειςανⁱ αὐτόν. ³⁵ Καὶ πρωῒ^a ἔννουχα^b λίαν^c ἀναστὰς^d ἐξῆλθεν^e καὶ ἀπῆλθεν^f εἰς ἔρημον τόπον κάκεῖ^g προσήχετο.^h ³⁶ καὶ ἔκατεδίωξεν^a αὐτόν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ³⁷ καὶ εὗρον^a αὐτόν καὶ λέγουσιν^b αὐτῷ ὅτι Πάντες ἡτοῦσιν^c σε. ³⁸ καὶ λέγει^a αὐτοῖς. Ἄγωμεν^b ἄλλαχοῦ^c εἰς τὰς ἐχομένας^d κωμοπόλεις,^e ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω,^f εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον.^g ³⁹ καὶ ἦλθεν^a κηρύσσων^b εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.^c ⁴⁰ Καὶ ἔρχεται^a πρὸς αὐτόν λεπρὸς^b παρακαλῶν^c αὐτόν καὶ ῥοιυπετῶν^d λέγων^e αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλῃς^f δύνασαι^g με καθαρίσαι.^h ⁴¹ καὶ ὀργισθεὶς^a ἐκτείνας^b τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο^c καὶ λέγει^d αὐτῷ. Θέλω,^e καθαρῖσθαι.^f ⁴² καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν^a ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα,^b καὶ ἐκαθαρίσθη.^c ⁴³ καὶ ἐμβριμησάμενος^a αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν^b αὐτόν, ⁴⁴ καὶ λέγει^a αὐτῷ. Ὅρα^b μηδενὶ μηδὲν εἶπης,^c ἀλλὰ ὑπαγε^d σεαυτὸν δεῖξον^e τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε^f περὶ τοῦ καθαρισμοῦ^g σου ἃ προσέταξεν^h Μωϋσῆς εἰς μαρτύριονⁱ αὐτοῖς. ⁴⁵ ὁ δὲ ἐξελθὼν^a ἤρξατο^b κηρύσσειν^c πολλὰ καὶ διαφημίζειν^d τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι^e αὐτὸν δύνασθαι^f φανερώς^g εἰς πόλιν εἰσελθεῖν,^h ἀλλὰ ἔξω ἔπ' ἐρήμοις τόποις ἦν.ⁱ καὶ ἤρχοντο^j πρὸς αὐτόν

h VNPA	39 a V3SAAI	b V3SAAI
i V3PPAI	b VPPANMS	44 a V3SPAI
35 a πρωῒ <i>early in the morning</i>	c VPPANMS	b V2SPAM
b NANP ἔννουχα <i>subject to the law</i>	40 a V3SPMI	c V2SAAS
c λίαν <i>very much</i>	b NNMS λεπρός <i>leprous</i>	d V2SPAM
d VPAANMS	c VPPANMS	e V2SAAM
e V3SAAI	d VPPANMS ῥοιυπετέω <i>to kneel</i>	f V2SAAM
f V3SAAI	e VPPANMS	g NGMS καθαρισμός <i>cleansing</i>
g κάκεῖ <i>and there</i>	f V2SPAS	h V3SAAI προστάσσω <i>to command</i>
h V3SIMI	g V2SPMI	i NANS μαρτύριον <i>testimony</i>
36 a V3SAAI καταδιώκω <i>to look for</i>	h VNAA	45 a VPAANMS
37 a V3PAAI	41 a VPAPNMS ὀργίζομαι <i>to be angry</i>	b V3SAMI
b V3PPAI	b VPAANMS ἐκτείνω <i>to stretch out</i>	c VNPA
c V3PPAI	c V3SAMI	d VNPA διαφημίζω <i>to spread news about</i>
38 a V3SPAI	d V3SPAI	e μηκέτι <i>no longer</i>
b V1PPAS	e V1SPAI	f VNPM
c ἀλλαχοῦ <i>elsewhere</i>	f V2SAPM	g φανερώς <i>manifestly</i>
d VPPMAFP	42 a V3SAAI	h VNAA
e NAFP κωμόπολις <i>village</i>	b NNFS λέπρα <i>leprosy</i>	i V3SIAI
f V1SAAS	c V3SAPI	j V3PIMI
g V1SAAI	43 a VPAMNMS	
	ἐμβριμάομαι <i>to warn sternly</i>	

Ἦ πάντοθεν.^k

2 Καὶ ἤεισελθὼν^a πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ^b δι' ἡμερῶν ἠκούσθη^c ὅτι ἔν οἴκῳ ἔστιν.^d ² καὶ συνήχθησαν^a πολλοὶ ὥστε μηκέτι^b χωρεῖν^c μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει^d αὐτοῖς τὸν λόγον. ³ καὶ ἔρχονται^a φέροντες^b πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν^c αἰρόμενον^d ὑπὸ τεσσάρων. ⁴ καὶ μὴ δυνάμενοι^a προσενέγκαι^b αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν^c τὴν στέγην^d ὅπου ἦν,^e καὶ ἐξορύξαντες^f χαλῶσι^g τὸν κράβαττον^h ὅπου ὁ παραλυτικὸςⁱ κατέκειτο.^j ⁵ καὶ ἰδὼν^a ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει^b τῷ παραλυτικῷ.^c Τέκνον, ἀφίενταί^d σου αἱ ἁμαρτίαι. ⁶ ἦσαν^a δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι^b καὶ διαλογιζόμενοι^c ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. ⁷ Τί οὕτως οὕτως λαλεῖ;^a βλασφημεῖ.^b τίς δύναται^c ἀφιέναι^d ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; ⁸ καὶ εὐθύς ἐπιγνοὺς^a ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται^b ἐν ἑαυτοῖς λέγει^c αὐτοῖς. Τί ταῦτα διαλογίζεσθε^d ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ⁹ τί ἐστίν^a εὐκοπώτερον,^b εἰπεῖν^c τῷ παραλυτικῷ.^d Ἀφίενταί^e σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν.^f Ἐγείρε^g καὶ ἄρον^h τὸν κράβαττόνⁱ σου καὶ περιπάτει;^j ¹⁰ ἵνα δὲ εἰδῇτε^a ὅτι ἐξουσίαν ἔχει^b ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι^c

k πάντοθεν <i>from all directions</i>	d NAFS στέγη <i>roof</i>	d VNPA
Chapter 2	e V3SIAI	8 a VPAANMS
1 a VPAANMS	f VPAANMP ἐξορύσσω <i>to dig through</i>	b V3PPMI διαλογίζομαι <i>to think</i>
b NAFS Καφαρναοὺμ <i>Capernaum</i>	g V3PPAI χαλάω <i>to lower</i>	c V3SPAI
c V3SAPI	h NAMS κράβαττος <i>bed</i>	d V2PPMI διαλογίζομαι <i>to think</i>
d V3SPAI	i NNMS παραλυτικός <i>paralytic</i>	9 a V3SPAI
2 a V3PAPI	j V3SIMI κατάκειμαι <i>to lie down</i>	b NNNS εὐκοπώτερος <i>easy</i>
b μηκέτι <i>no longer</i>	5 a VPAANMS	c VNAA
c VNPA χωρέω <i>to go</i>	b V3SPAI	d NDMS παραλυτικός <i>paralytic</i>
d V3SIAI	c NDMS παραλυτικός <i>paralytic</i>	e V3PPPI
3 a V3PPMI	d V3PPPI	f VNAA
b VPPANMP	6 a V3PIAI	g V2SPAM
c NAMS παραλυτικός <i>paralytic</i>	b VPPMNMP	h V2SAAM
d VPPPAMS	c VPPMNMP διαλογίζομαι <i>to think</i>	i NAMS κράβαττος <i>bed</i>
4 a VPPMNMP	7 a V3SPAI	j V2SPAM
b VNAA	b V3SPAI	10 a V2PRAS
c V3PAAI ἀποστεγάζω <i>to make an opening in a roof</i>	c V3SPMI	b V3SPAI
		c VNPA

ἀμαρτίας¹ — λέγει^d τῷ παραλυτικῷ.^e ¹¹ Σοὶ λέγω,^a ἔγειρε^b ἄρον^c τὸν κράβαττόν^d σου καὶ ὑπαγε^e εἰς τὸν οἶκόν σου. ¹² καὶ ἠγέρθη^a καὶ εὐθύς¹ ἄρας^b τὸν κράβαττον^c ἐξῆλθεν^d ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι^e πάντας καὶ δοξάζειν^f τὸν θεὸν λέγοντας^g ὅτι Ὁὕτως οὐδέποτε^h εἶδομεν.ⁱ ¹³ Καὶ ἐξῆλθεν^a πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο^b πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν^c αὐτούς. ¹⁴ καὶ παράγων^a εἶδεν^b Λευὶν^c τὸν τοῦ Ἀλφαίου^d καθήμενον^e ἐπὶ τὸ τελώνιον,^f καὶ λέγει^g αὐτῷ· Ἀκολούθει^h μοι. καὶ ἀναστὰςⁱ ἠκολούθησεν^j αὐτῷ. ¹⁵ Καὶ γίνεται^a κατακεῖσθαι^b αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι^c καὶ ἀμαρτωλοὶ συνανέκειντο^d τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἦσαν^e γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθουν^f αὐτῷ. ¹⁶ καὶ οἱ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων¹ ἰδόντες^a ὅτι ἐσθίει^b μετὰ τῶν ἀμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν^c ἔλεγον^d τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν^e καὶ ἀμαρτωλῶν¹ ἐσθίει;^f ¹⁷ καὶ ἀκούσας^a ὁ Ἰησοῦς λέγει^b αὐτοῖς ὅτι Οὐ χρειαν ἔχουσιν^c οἱ ἰσχύοντες^d ἰατροῦ^e ἀλλ' οἱ κακῶς^f ἔχοντες.^g οὐκ ἦλθον^h καλέσαιⁱ δικαίους ἀλλὰ ἀμαρτωλούς. ¹⁸ Καὶ ἦσαν^a οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες.^b καὶ ἔρχονται^c καὶ λέγουσιν^d αὐτῷ· Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν,^e οἱ δὲ σοὶ^f

d V3SPAI	b V3SAAI	d V3PIAI
e NDMS παραλυτικός <i>paralytic</i>	c NAMS Λευί <i>Levi</i>	e NGMP τελώνης <i>tax collector</i>
11 a V1SPAI	d NGMS Ἀλφαῖος <i>Alphaeus</i>	f V3SPAI
b V2SPAM	e VPPMAMS	17 a VPAANMS
c V2SAAM	f NANS τελώνιον <i>tax collector's booth</i>	b V3SPAI
d NAMS κράβαττος <i>bed</i>	g V3SPAI	c V3PPAI
e V2SPAM	h V2SPAM	d VPPANMP ἰσχύω <i>to be strong</i>
12 a V3SAPI	i VPAANMS	e NGMS ἰατρός <i>doctor</i>
b VPAANMS	j V3SAAI	f κακῶς <i>ill</i>
c NAMS κράβαττος <i>bed</i>	15 a V3SPMI	g VPPANMP
d V3SAAI	b VNPM κατάκειμαι <i>to lie down</i>	h V1SAAI
e VNPM ἐξίστημι <i>to amaze</i>	c NNMP τελώνης <i>tax collector</i>	i VNAA
f VNPA	d V3PIMI συνανάκειμαι <i>to eat with</i>	18 a V3PIAI
g VPPAAMP	e V3PIAI	b VPPANMP νηστεύω <i>to fast</i>
h οὐδέποτε <i>never</i>	f V3PIAI	c V3PPMI
i V1PAAI	16 a VPAANMP	d V3PPAI
13 a V3SAAI	b V3SPAI	e V3PPAI νηστεύω <i>to fast</i>
b V3SIMI	c NGMP τελώνης <i>tax collector</i>	f NNMP σός <i>your</i>
c V3SIAI		
14 a VPPANMS παράγω <i>to pass by</i>		

μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν;^g ¹⁹ καὶ εἶπεν^a αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται^b οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος^c ἐν ᾧ ὁ νυμφίος^d μετ' αὐτῶν ἐστίν^e νηστεύειν;^f ὅσον χρόνον ἔχουσιν^g τὸν νυμφίον^h μετ' αὐτῶν ὃ δύνανταιⁱ νηστεύειν.^j ²⁰ ἐλεύσονται^a δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ^b ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,^c καὶ τότε νηστεύσουσιν^d ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.^e ²¹ Ὁὐδεὶς ἐπίβλημα^a ῥάκους^b ἀγνάφου^c ἐπιράπτει^d ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν.^e εἰ δὲ μή, αἶρει^f τὸ πλήρωμα^g ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ,^h καὶ χειρόνⁱ σχίσμα^j γίνεται.^k ²² καὶ οὐδεὶς βάλλει^a οἶνον νέον^b εἰς ἀσκούς^c παλαιούς.^d εἰ δὲ μή, ῥήξει^e ὁ οἶνος ἃ τοὺς ἀσκούς,^f καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται^g καὶ οἱ ἀσκοί.^h ἀλλὰ οἶνον νέονⁱ εἰς ἀσκούς^j καινούς.^k ²³ Καὶ ἐγένετο^a αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι^b διὰ τῶν σπορίμων,^c καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο^d ὁδὸν ποιεῖν^e τίλλοντες^f τοὺς στάχυν.^g ²⁴ καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον^a αὐτῷ· Ἴδε τί ποιοῦσιν^b τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν;^c ²⁵ καὶ λέγει^a αὐτοῖς· Οὐδέποτε^b ἀνέγνωτε^c τί ἐποίησεν^d Δαυὶδ ὅτε χρεῖαν ἔσχεν^e καὶ ἐπείνασεν^f αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; ²⁶ πῶς εἰσῆλθεν^a εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιαθάρ^b ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως^c ἔφαγεν,^d οὓς οὐκ ἔξεστιν^e φαγεῖν^f εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς,^g καὶ ἔδωκεν^g καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ

g V3PPAI νηστεύω to fast	d V3SPAI ἐπιράπτω to sew on	d V3PAMI
19 a V3SAAI	e NANS παλαιός old	e VNPA
b V3PPMI	f V3SPAI	f VPPANMP τίλλω to pick
c NGMS νυμφῶν bridegroom	g NANS πλήρωμα fullness	g NAMP στάχυς head of grain
d NNMS νυμφίος bridegroom	h NGNS παλαιός old	24 a V3PIAI
e V3SPAI	i NNNS χειρὼν worse	b V3PPAI
f VNPA νηστεύω to fast	j NNNS σχίσμα tear	c V3SPAI
g V3PPAI	k V3SPMI	25 a V3SPAI
h NAMS νυμφίος bridegroom	22 a V3SPAI	b οὐδέποτε never
i V3PPMI	b NAMS νέος new	c V2PAAI
j VNPA νηστεύω to fast	c NAMP ἀσκός wineskin	d V3SAAI
20 a V3PFMI	d NAMP παλαιός old	e V3SAAI
b V3SAPS ἀπαίρω to take away	e V3SFAI ῥήγνυμι to burst	f V3SAAI πεινάω to be hungry
c NNMS νυμφίος bridegroom	f NAMP ἀσκός wineskin	26 a V3SAAI
d V3PFAI νηστεύω to fast	g V3SPPI	b NGMS Ἀβιαθάρ Abiathar
21 a NANS ἐπίβλημα patch	h NNMP ἀσκός wineskin	c NGFS πρόθεσις plan
b NGNS ῥάκος piece of cloth	i NAMS νέος new	d V3SAAI
c NGNS ἄγναφος unshrunk	j NAMP ἀσκός wineskin	e V3SPAI
	23 a V3SAMI	f VNAA
	b VNPM παραπορεύομαι to pass by	g V3SAAI
	c NGNP σπόριμος what is sown	

οὔσιν;^h 27 καὶ ἔλεγεν^a αὐτοῖς· Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο^b ἢ καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· 28 ὥστε κύριός ἐστιν^a ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

3 Καὶ εἰσῆλθεν^a πάλιν ἢ εἰς συναγωγὴν, καὶ ἦν^b ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην^c ἔχων^d τὴν χεῖρα. 2 καὶ παρετήρουν^a αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει^b αὐτόν, ἵνα ἢ κατηγορήσωσιν^c αὐτοῦ. 3 καὶ λέγει^a τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἢ τὴν χεῖρα ἔχοντι^b ξηράν^h.^c ἢ Ἐγείρε^d εἰς τὸ μέσον. 4 καὶ λέγει^a αὐτοῖς· ἢ Ἐξεστίν^b τοῖς σάββασιν ἢ ἀγαθοποιῆσαι^c ἢ κακοποιῆσαι,^d ψυχὴν σῶσαι^e ἢ ἀποκτεῖναι;^f οἱ δὲ ἐσιώπων.^g 5 καὶ περιβλεψάμενος^a αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος^b ἐπὶ τῇ πωρώσει^c τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει^d τῷ ἀνθρώπῳ· ἢ Ἐκτεινον^e τὴν ἢ χεῖρα· καὶ ἐξέτεινεν,^f καὶ ἀπεκατεστάθη^g ἢ χεὶρ ἢ αὐτοῦ. 6 καὶ ἐξελθόντες^a οἱ Φαρισαῖοι ἢ εὐθὺς μετὰ τῶν ἢ Ἡρωδιανῶν^b συμβούλιον^c ἢ ἐδίδουν^d κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.^e 7 Καὶ ὁ ἢ Ἰησοῦς ἢ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν^a πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἢ ἠκολούθησεν,^b καὶ ἀπὸ τῆς ἢ Ἰουδαίας 8 καὶ ἀπὸ ἢ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς ἢ Ἰδουμαίας^a ἢ καὶ πέραν^b τοῦ ἢ Ἰορδάνου^c ἢ καὶ περὶ Τύρον^d καὶ Σιδῶνα,^e πλῆθος πολὺ, ἢ ἀκούοντες^f ὅσα ἢ ἐποίει^g ἢ ἦλθον^h πρὸς αὐτόν. 9 καὶ εἶπεν^a τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον^b

h VPPADMP
27 a V3SIAI
b V3SAMI
28 a V3SPAI
Chapter 3
1 a V3SAAI
b V3SIAI
c VPRPAFS ξηραίνω to
wither
d VPPANMS
2 a V3PIAI παρατηρέω to
watch closely
b V3SFAI
c V3PAAS κατηγορέω to
accuse
3 a V3SPAI
b VPPADMS
c NAFS ξηρός dried up
d V2SPAM
4 a V3SPAI
b V3SPAI

c VNAA ἀγαθοποιέω to do
good
d VNAA κακοποιέω to do
evil
e VNAA
f VNAA
g V3PIAI σιωπάω to be
quiet
5 a VPAMNMS
περιβλέπομαι to look
around at
b VPPMNMS συλλυπέομαι
to be deeply distressed
c NDFS πώρωσις
hardening
d V3SPAI
e V2SAAM ἐκτείνω to
stretch out
f V3SAAI ἐκτείνω to
stretch out
g V3SAPI ἀποκαθίστημι
to restore

6 a VPAANMP
b NGMP ἢ Ἡρωδιανοί
Herodians
c NANS συμβούλιον plan
d V3PIAI
e V3PAAS
7 a V3SAAI ἀναχωρέω to
withdraw
b V3SAAI
8 a NGFS ἢ Ἰδουμαία Idumea
b πέραν on the other side
c NGMS ἢ Ἰορδάνης Jordan
d NAFS Τύρος Tyre
e NAFS Σιδῶν Sidon
f VPPANMP
g V3SIAI
h V3PAAI
9 a V3SAAI
b NNNS πλοιάριον boat

προσκαρτερῇ^c αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἵνα μὴ θλίβωσιν^d αὐτόν. ¹⁰ πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν,^a ὥστε ἐπιπίπτειν^b αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται^c ὅσοι εἶχον^d μάστιγας.^e ¹¹ καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ῥέθωρουν,^a προσέπιπτον^b αὐτῷ καὶ ἔκραζον^c λέγοντα^d ὅτι Σὺ εἶ^e ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ¹² καὶ πολλὰ ἐπετίμα^a αὐτοῖς ἵνα μὴ ῥαυτὸν φανερόν^b ποιήσωσιν.^c ¹³ Καὶ ἀναβαίνει^a εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκαλεῖται^b οὓς ἤθελεν^c αὐτός, καὶ ἀπῆλθον^d πρὸς αὐτόν. ¹⁴ καὶ ἐποίησεν^a ἑξήκοντα, ἵνα ὦσιν^b μετ' αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ^c αὐτοὺς κηρύσσειν^d ¹⁵ καὶ ἔχει^a ἑξουσίαν ἐκβάλλειν^b τὰ δαιμόνια. ¹⁶ καὶ ῥεποίησεν^a τοὺς δώδεκα, καὶ ῥεπέθηκεν^b ὄνομα τῷ Σίμωνι ἠ Πέτρον, ¹⁷ καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου^a καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου (καὶ ῥεπέθηκεν^b αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές,^c ὃ ἐστίν^d Υἱοὶ Βροντῆς),^e ¹⁸ καὶ Ἀνδρέαν^a καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον^b καὶ Μαθθαῖον^c καὶ Θωμᾶν^d καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου^e καὶ Θαδδαῖον^f καὶ Σίμωνα τὸν ῥεΚαναναῖον^g ¹⁹ καὶ Ἰούδαν ῥεἸσκαριώθ,^a ὃς καὶ παρέδωκεν^b αὐτόν. ²⁰ Καὶ ῥερχεται^a εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται^b πάλιν ῥε ὁ ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι^c αὐτοὺς ῥεμὴδὲ ἄρτον φαγεῖν.^d ²¹ καὶ ἀκούσαντες^a οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον^b κρατῆσαι^c αὐτόν, ἔλεγον^d γὰρ ὅτι ἐξέστη.^e ²² καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ

c V3SPAS προσκαρτερῶ <i>to join</i>	b V3SPMI προσκαλέομαι <i>to call</i>	c NAMS Μαθθαῖος <i>Matthew</i>
d V3PPAS θλίβω <i>to press upon</i>	c V3SIAI	d NAMS Θωμᾶς <i>Thomas</i>
10 a V3SAAI	d V3PAAI	e NGMS Ἀλφαῖος <i>Alphaeus</i>
b VNPA ἐπιπίπτω <i>to fall upon</i>	14 a V3SAAI	f NAMS Θαδδαῖος <i>Thaddaeus</i>
c V3PAMS	b V3PPAS	g NAMS Καναναῖος <i>Zealot</i>
d V3PIAI	c V3SPAS	19 a NAMS Ἰσκαριώθ <i>Iscariot</i>
e NAFFP μάστιξ <i>flogging device</i>	d VNPA	b V3SAAI
11 a V3PIAI	15 a VNPA	20 a V3SPMI
b V3PIAI προσπίπτω <i>to fall down before</i>	b VNPA	b V3SPMI
c V3PIAI	16 a V3SAAI	c VNPM
d VPPANNP	b V3SAAI	d VNAA
e V2SPAI	17 a NGMS Ζεβεδαῖος <i>Zebedee</i>	21 a VPAANMP
12 a V3SIAI ἐπιτιμάω <i>to rebuke</i>	b V3SAAI	b V3PAAI
b NAMS φανερός <i>visible</i>	c NAMP Βοανηργές <i>Boanerges</i>	c VNAA
c V3PAAS	d V3SPAI	d V3PIAI
13 a V3SPAI	e NGFS βροντή <i>thunder</i>	e V3SAAI ἐξίστημι <i>to amaze</i>
	18 a NAMS Ἀνδρέας <i>Andrew</i>	
	b NAMS Βαρθολομαῖος <i>Bartholomew</i>	

Ἱεροσολύμων καταβάντες^a ἔλεγον^b ὅτι Βεελζεβούλ^c ἔχει^d καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει^e τὰ δαιμόνια. ²³ καὶ προσκαλεσάμενος^a αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν^b αὐτοῖς· Πῶς δύναται^c Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν;^d ²⁴ καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ,^a οὐ δύναται^b σταθῆναι^c ἢ βασιλεία ἐκείνη. ²⁵ καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ,^a οὐ ἔδυνήσεται^b ἢ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι.^c ²⁶ καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη^a ἐφ' ἑαυτὸν καὶ ἑμερίσθη,^b οὐ δύναται^c ἵστηναι^d ἀλλὰ τέλος ἔχει.^e ²⁷ ἄλλ' οὐδεὶς δύναται^a εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ^b εἰσελθὼν^c τὰ σκεύη^d αὐτοῦ διαρπάσαι^e ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν^f δῇσῃ,^g καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.^h ²⁸ Ἀμὴν λέγω^a ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται^b τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, τὰ ἁμαρτήματα^c καὶ αἱ βλασφημίαι^d ὅσα ἐὰν βλασφημῇσωσιν.^e ²⁹ ὃς δ' ἂν βλασφημῇ^a εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει^b ἄφεσιν^c εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος^d ἐστίν^e αἰωνίου ἁμαρτήματος.^f ³⁰ ὅτι ἔλεγον·^a Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.^b ³¹ Καὶ ἔρχονται^a ἢ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ^c καὶ ἔξω ἵσταντες^b ἀπέστειλαν^c πρὸς αὐτὸν καλοῦντες^d αὐτόν. ³² καὶ ἐκάθητο^a περὶ αὐτὸν ὄχλος^c, καὶ λέγουσιν^b αὐτῷ· Ἰδοὺ ἢ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσίν^c σε. ³³ καὶ ἀποκριθεὶς^a αὐτοῖς λέγει^b· Τίς ἐστίν^c ἢ μήτηρ μου ἢ οἱ ἀδελφοί μου; ³⁴ καὶ περιβλεψάμενος^a τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ^b

22 a VPAANMP	27 a V3SPMI	d NNMS ἔνοχος <i>subject</i>
b V3PIAI	b NGMS ἰσχυρός	to
c NAMS Βεελζεβούλ	powerful	e V3SPAI
Beelzebub	c VPAANMS	f NGNS ἁμαρτήματα <i>sin</i>
d V3SPAI	d NANP σκεῦος	30 a V3PIAI
e V3SPAI	possession	b V3SPAI
23 a VPAMNMS	e VNAA διαρπάζω <i>to rob</i>	31 a V3PPMI
προσκαλέομαι <i>to call</i>	f NAMS ἰσχυρός	b VPPANMP στήκω <i>to</i>
b V3SIAI	powerful	stand
c V3SPMI	g V3SAAS	c V3PAAI
d VNPA	h V3SFAI διαρπάζω <i>to</i>	d VPPANMP
24 a V3SAPS μερίζω <i>to give</i>	rob	32 a V3SIMI
b V3SPMI	28 a V1SPAI	b V3PPAI
c VNAP	b V3SFPI	c V3PPAI
25 a V3SAPS μερίζω <i>to give</i>	c NNNP ἁμαρτήματα <i>sin</i>	33 a VPAPNMS
b V3SFMI	d NNFP βλασφημία	b V3SPAI
c VNAP	blasphemy	c V3SPAI
26 a V3SAAI	e V3PAAS	34 a VPAMNMS
b V3SAPI μερίζω <i>to give</i>	29 a V3SAAS	περιβλέπομαι <i>to look</i>
c V3SPMI	b V3SPAI	around <i>at</i>
d VNAA	c NAFS ἄφεσις	b κύκλῳ <i>all around</i>
e V3SPAI	forgiveness	

καθημένους^c λέγει.^d Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.³⁵ ὃς Ἦ γὰρ ἂν ποιήσῃ^a τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ Ἦ ἀδελφή^b καὶ μήτηρ ἐστίν.^c

4 Καὶ πάλιν ἤρξατο^a διδάσκειν^b παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ Ἦ συνάγεται^c πρὸς αὐτὸν ὄχλος Ἦ πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν Ἦ εἰς πλοῖον ἐμβάντα^d καθῆσθαι^e ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς Ἦ ἦσαν.^f ² καὶ ἐδίδασκεν^a αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά καὶ ἔλεγεν^b αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. ³ Ἀκούετε.^a ἰδοὺ ἐξῆλθεν^b ὁ Ἦ σπείρων^c σπεῖραι.^d ⁴ καὶ ἐγένετο^a ἐν τῷ σπείρειν^b ὃ μὲν ἔπεσεν^c παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν^d τὰ πετεινὰ^e καὶ κατέφαγεν^f αὐτό. ⁵ Ἦ καὶ ἄλλο[᾽] ἔπεσεν^a ἐπὶ τὸ πετρῶδες^b Ἦ ὅπου οὐκ εἶχεν^c γῆν πολλήν, καὶ Ἦ εὐθύς ἐξανέτειλεν^d διὰ τὸ μὴ ἔχειν^e βάθος^f γῆς. ⁶ Ἦ καὶ ὅτε ἀνέτειλεν^a ὁ ἥλιος[᾽] Ἦ ἐκαυματίσθη^b καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν^c ρίζαν^d ἐξηράνθη.^e ⁷ καὶ ἄλλο ἔπεσεν^a εἰς τὰς ἀκάνθας,^b καὶ ἀνέβησαν^c αἱ ἄκανθαι^d καὶ συνέπνιξαν^e αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν.^f ⁸ καὶ Ἦ ἄλλα ἔπεσεν^a εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου^b καρπὸν ἀναβαίνοντα^c καὶ Ἦ αὐξανόμενα,^d καὶ ἔφερεν^e Ἦ ἐν τριάκοντα^f καὶ ἐν ἐξήκοντα^g καὶ ἐν Ἦ ἑκατόν.^h ⁹ καὶ ἔλεγεν.^a Ἦ Ὅς ἔχει^b ὧτα ἀκούειν^c ἀκουέτω.^d ¹⁰ Ἦ Καὶ ὅτε[᾽] ἐγένετο^a κατὰ μόνας, Ἦ ἡρώτων^b αὐτὸν

c VPPMAMP
d V3SPAI
35 a V3SAAS
b NNFS ἀδελφή sister
c V3SPAI
Chapter 4
1 a V3SAMI
b VNPA
c V3SPPI
d VPAAAMS ἐμβαίνω to
get into
e VNPM
f V3PIAI
2 a V3SIAI
b V3SIAI
3 a V2PPAM
b V3SAAI
c VPPANMS
d VNAA
4 a V3SAMI
b VNPA

c V3SAAI
d V3SAAI
e NNNP πετεινόν bird
f V3SAAI κατεσθίω to eat
up
5 a V3SAAI
b NANS πετρῶδες rocky
c V3SIAI
d V3SAAI ἐξανατέλλω to
spring up
e VNPA
f NANS βάθος depth
6 a V3SAAI ἀνατέλλω to
rise
b V3SAPI καυματίζω to
scorch
c VNPA
d NAFS ρίζα root
e V3SAPI ξηραίνω to
wither
7 a V3SAAI
b NAFP ἄκανθα thorn

c V3PAAI
d NNFP ἄκανθα thorn
e V3PAAI συμπνίγω to
choke
f V3SAAI
8 a V3SAAI
b V3SIAI
c VPPANNP
d VPPPNNP αὐξάνω to
cause to grow
e V3SIAI
f NANP τριάκοντα thirty
g NANP ἐξήκοντα sixty
h NANP ἑκατόν hundred
9 a V3SIAI
b V3SPAI
c VNPA
d V3SPAM
10 a V3SAMI
b V3PIAI

οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα ᾠδὰς παραβολὰς. ¹¹ καὶ ἔλεγεν^a αὐτοῖς· Ὑμῖν
τὸ μυστήριον^b δέδοται^c τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν
παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται,^d ¹² ἵνα βλέποντες^a βλέπωσι^b καὶ μὴ ἴδωσιν,^c
καὶ ἀκούοντες^d ἀκούωσι^e καὶ μὴ συνιῶσιν,^f μήποτε^g ἐπιστρέψωσιν^h καὶ
ἀφεθῇⁱ αὐτοῖς. ¹³ Καὶ λέγει^a αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε^b τὴν παραβολὴν ταύτην,
καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνῶσεσθε;^c ¹⁴ ὁ σπείρων^a τὸν λόγον σπείρει.^b
¹⁵ οὗτοι δὲ εἰσιν^a οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται^b ὁ λόγος, καὶ ὅταν
ἀκούσωσιν^c εὐθὺς ἔρχεται^d ὁ Σατανᾶς καὶ αἶρει^e τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον^f
εἰς αὐτούς. ¹⁶ καὶ οὗτοι εἰσιν^a ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη^b σπειρόμενοι,^c οἱ
ὅταν ἀκούσωσιν^d τὸν λόγον εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν^e αὐτόν, ¹⁷ καὶ
οὐκ ἔχουσιν^a ῥίζαν^b ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί^c εἰσιν,^d εἴτα^e γενομένης^f
θλίψεως ἢ διωγμοῦ^g διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται.^h ¹⁸ καὶ ἄλλοι
εἰσιν^a οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας^b σπειρόμενοι.^c οὗτοι εἰσιν^d οἱ τὸν λόγον
ἀκούσαντες,^e ¹⁹ καὶ αἱ μέριμναι^a τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη^b τοῦ πλούτου^c
καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι^d συμπνίγουσιν^e τὸν λόγον, καὶ
ἄκαρπος^f γίνεται.^g ²⁰ καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν^a οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες,^b
οἵτινες ἀκούουσιν^c τὸν λόγον καὶ παραδέχονται^d καὶ καρποφοροῦσιν^e ἐν

11 a V3SIAI	b V3SPPI	b NAFP ἄκανθα <i>thorn</i>
b NNNS μυστήριον <i>mystery</i>	c V3PAAS	c VPPPNMP
c V3SRPI	d V3SPMI	d V3PPAI
d V3SPMI	e V3SPAI	e VPAANMP
12 a VPPANMP	f VPRPAMS	19 a NNFP μέριμνα <i>worry</i>
b V3PPAS	16 a V3PPAI	b NNFS ἀπάτη <i>deception</i>
c V3PAAS	b NANP πετρώδες <i>rocky</i>	c NGMS πλοῦτος <i>riches</i>
d VPPANMP	c VPPPNMP	d VPPMNFP
e V3PPAS	d V3PAAS	εἰσπορεύομαι <i>to go in</i>
f V3PPAS συνίημι <i>to</i> <i>understand</i>	e V3PPAI	e V3PPAI συμπνίγω <i>to</i> <i>choke</i>
g μήποτε <i>never</i>	17 a V3PPAI	f NNMS ἄκαρπος <i>unfruitful</i>
h V3PAAS	b NAFS ῥίζα <i>root</i>	g V3SPMI
i V3SAPS	c NNMP πρόσκαιρος <i>temporary</i>	20 a V3PPAI
13 a V3SPAI	d V3PPAI	b VPAPNMP
b V2PRAI	e εἴτα <i>then</i>	c V3PPAI
c V2PFMI	f VPAMGFS	d V3PPMI παραδέχομαι <i>to accept</i>
14 a VPPANMS	g NGMS διωγμός <i>persecution</i>	e V3PPAI καρποφορέω <i>to produce a crop</i>
b V3SPAI	h V3PPPI	
15 a V3PPAI	18 a V3PPAI	

τριάκοντα^f καὶ ἓν ἐξήκοντα^g καὶ ἓν ἑκατόν.^h ²¹ Καὶ ἔλεγεν^a ἡ αὐτοῖς· Μήτι^b
 ἔρχεται^c ὁ λύχνος^d ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον^e τεθῇ^f ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην,^g οὐχ ἵνα ἐπὶ
 τὴν λυχνίαν^h τεθῇ;ⁱ ²² οὐ γάρ ἐστιν^a ἡ κρυπτόν^b ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ,^c
 οὐδὲ ἐγένετο^d ἀπόκρυφον^e ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ^f εἰς φανερόν.^g ²³ εἴ τις ἔχει^a ὦτα
 ἀκούειν^b ἀκουέτω.^c ²⁴ καὶ ἔλεγεν^a αὐτοῖς· Βλέπετε^b τί ἀκούετε.^c ἐν ᾧ μέτρω^d
 μετρεῖτε^e μετρηθήσεται^f ὑμῖν καὶ προστεθήσεται^g ἡ ὑμῖν. ²⁵ ὃς γὰρ ἔχει,^a
 δοθήσεται^b αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει,^c καὶ ὃ ἔχει^d ἀρθήσεται^e ἀπ' αὐτοῦ. ²⁶ Καὶ
 ἔλεγεν^a· Οὕτως ἐστὶν^b ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ὥς ἄνθρωπος βάλη^c τὸν σπόρον^d
 ἐπὶ τῆς γῆς ²⁷ καὶ καθεύδῃ^a καὶ ἐγείρηται^b νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος^c
 βλαστᾷ^d καὶ μηκύνεται^e ὡς οὐκ οἶδεν^f αὐτός. ²⁸ ἡ αὐτομάτῃ^a ἡ γῆ
 καρποφορεῖ,^b πρῶτον χόρτον,^c εἶτα^d στάχυν,^e εἶτα^f ἡ πλήρης^g σῖτον^h ἐν τῷ
 στάχυϊ.ⁱ ²⁹ ὅταν δὲ ἡ παραδοῖ^a ὁ καρπός, ἡ εὐθύς ἀποστέλλει^b τὸ δρέπανον,^c ὅτι
 παρέστηκεν^d ὁ θερισμός.^e ³⁰ Καὶ ἔλεγεν^a· Πῶς ὁμοιώσωμεν^b τὴν βασιλείαν
 τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι ἡ αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν;^c ³¹ ὡς ἡ κόκκω^a σινάπεως,^b ὃς
 ὅταν σπαρῇ^c ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ μικρότερον ὂν^d πάντων τῶν ἡ σπερμάτων τῶν ἐπὶ

f NANP τριάκοντα <i>thirty</i>	c V2PPAI	b V3SPAI καρποφορέω to produce a crop
g NANP ἐξήκοντα <i>sixty</i>	d NDNS μέτρον <i>measure</i>	c NAMS χόρτος <i>grass</i>
h NANP ἑκατόν <i>hundred</i>	e V2PPAI μετρέω <i>to measure</i>	d εἶτα <i>then</i>
21 a V3SIAI	f V3SFPI μετρέω <i>to measure</i>	e NAMS στάχυς <i>head of grain</i>
b μήτι <i>[interrogative particle]</i>	g V3SFPI προστίθῃμι <i>to add to</i>	f εἶτα <i>then</i>
c V3SPMI	25 a V3SPAI	g NNMS πλήρης <i>full</i>
d NNMS λύχνος <i>lamp</i>	b V3SFPI	h NAMS σῖτος <i>wheat</i>
e NAMS μόδιος <i>large bowl</i>	c V3SPAI	i NDMS στάχυς <i>head of grain</i>
f V3SAPS	d V3SPAI	29 a V3SAAS
g NAFS κλίνη <i>bed</i>	e V3SFPI	b V3SPAI
h NAFS λυχνία <i>lampstand</i>	26 a V3SIAI	c NANS δρέπανον <i>sickle</i>
i V3SAPS	b V3SPAI	d V3SRAI
22 a V3SPAI	c V3SAAS	e NNMS θερισμός <i>harvest</i>
b NNNS κρυπτός <i>hidden</i>	d NAMS σπόρος <i>seed</i>	30 a V3SIAI
c V3SAPS	27 a V3SPAS καθεύδω <i>to sleep</i>	b V1PAAS ὁμοιώω <i>to make like</i>
d V3SAMI	b V3SPPS	c V1PAAS
e NNNS ἀπόκρυφος <i>concealed</i>	c NNMS σπόρος <i>seed</i>	31 a NDMS κόκκος <i>seed</i>
f V3SAAS	d V3SPAS βλαστάνω <i>to sprout</i>	b NGNS σίναπι <i>mustard plant</i>
g NANS φανερός <i>visible</i>	e V3SPMS μηκύνομαι <i>to grow</i>	c V3SAPS
23 a V3SPAI	f V3SRAI	d VPPANNS
b VNPA	28 a NNFS αὐτόματος <i>by itself</i>	
c V3SPAM		
24 a V3SIAI		
b V2PPAM		

τῆς γῆς—³² καὶ ὅταν σπαρῇ,^a ἀναβαίνει^b καὶ γίνεται^c ῥεῖζον πάντων τῶν
λαχάνων^d καὶ ποιεῖ^e κλάδους^f μεγάλους, ὥστε δύνασθαι^g ὑπὸ τὴν σκιάν^h
αὐτοῦ τὰ πετεινὰⁱ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.^j ³³ Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς
πολλαῖς ἐλάλει^a αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο^b ἀκούειν.^c ³⁴ χωρὶς δὲ
παραβολῆς οὐκ ἐλάλει^a αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ῥητοῖς μαθηταῖς^b ἐπέλυεν^c
πάντα. ³⁵ Καὶ λέγει^a αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας^b γενομένης.^c
Διέλθωμεν^d εἰς τὸ πέραν.^e ³⁶ καὶ ἀφέντες^a τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν^b
αὐτὸν ὡς ἦν^c ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα ῥητοῖα ἦν^d μετ' αὐτοῦ. ³⁷ καὶ γίνεται^a
λαῖλαψ^b ῥεῖζον ἀνέμου^c, καὶ τὰ κύματα^c ἐπέβαλλεν^d εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε
ῥῆδην γεμίζεσθαι^e τὸ πλοῖον.^f ³⁸ καὶ αὐτὸς ἦν^a ἐν τῇ πρύμνῃ^b ἐπὶ τὸ
προσκεφάλαιον^c καθεύδων.^d καὶ ἐγείρουσιν^e αὐτὸν καὶ λέγουσιν^f αὐτῷ.
Διδάσκαλε, οὐ μέλει^g σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;^h ³⁹ καὶ διεγερθεὶς^a ἐπετίμησεν^b τῷ
ἀνέμῳ καὶ εἶπεν^c τῇ θαλάσῃ. Σιώπα,^d πεφίμωσο.^e καὶ ἐκόπασεν^f ὁ ἄνεμος,
καὶ ἐγένετο^g γαλήνη^h μεγάλη. ⁴⁰ καὶ εἶπεν^a αὐτοῖς. Τί δειλοὶ^b ἐστε;^c ῥοῦπῳ^d
ἔχετε^e πίστιν; ⁴¹ καὶ ἐφοβήθησαν^a φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον^b πρὸς ἀλλήλους.
Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν^c ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ῥυπακούει^d αὐτῷ;

32 a V3SAPS	36 a VPAANMP	b V3SAAI ἐπιτιμάω to rebuke
b V3SPAI	b V3PPAI	c V3SAAI
c V3SPMI	c V3SIAI	d V2SPAM σιωπάω to be quiet
d NGNP λάχανον plant	d V3SIAI	e V2SRPM φιμόω to muzzle
e V3SPAI	37 a V3SPMI	f V3SAAI κοπάζω to die down
f NAMP κλάδος branch	b NNFS λαῖλαψ storm	g V3SAMI
g VNPM	c NNNP κύμα waves	h NNFS γαλήνη calm
h NAFS σκιά shadow	d V3SIAI ἐπιβάλλω to throw over	40 a V3SAAI
i NANP πετεινόν bird	e VNPP γεμίζω to fill	b NNMP δειλός afraid
j VNPA κατασκηνόω to perch	38 a V3SIAI	c V2PPAI
33 a V3SIAI	b NDFS πρύμνα stern	d οὔπω not yet
b V3PIMI	c NANS προσκεφάλαιον cushion	e V2PPAI
c VNPA	d VPPANMS καθεύδω to sleep	41 a V3PAPI
34 a V3SIAI	e V3PPAI	b V3PIAI
b V3SIAI ἐπιλύω to explain	f V3PPAI	c V3SPAI
35 a V3SPAI	g V3SPAI μέλει it is a care	d V3SPAI ὑπακούω to obey
b NGFS ὀψία evening	h V1PPMI	
c VPAMGFS	39 a VPAPNMS διεγείρω to get up	
d V1PAAS		
e πέραν on the other side		

Chapter 5

5 Καὶ ἦλθον^a εἰς τὸ πέραν^b τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν^c τῶν Γερασηνῶν.^d
² καὶ ἔξελθόντος^a αὐτοῦ ἔκ τοῦ πλοίου εὐθύς ὑπήντησεν^b αὐτῷ ἔκ τῶν
μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ³ ὃς τὴν κατοίκησιν^a εἶχεν^b ἐν
τοῖς μνήμασιν,^c καὶ οὐδὲ ἀλύσει^d οὐκέτι οὐδὲ ἐδύνατο^e αὐτὸν δῆσαι^f ⁴ διὰ
τὸ αὐτὸν πολλάκις^a πέδαις^b καὶ ἀλύσεσι^c δεδέσθαι^d καὶ διεσπᾶσθαι^e ὑπ' αὐτοῦ
τὰς ἀλύσεις^f καὶ τὰς πέδας^g συντετριῖσθαι,^h καὶ οὐδεὶς ἴσχυενⁱ αὐτὸν
δαμάσαι.^j ⁵ καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν^a καὶ ἐν τοῖς
ὄρεσιν^b ἦν^c κράζων^c καὶ κατακόπτων^d ἑαυτὸν λίθοις. ⁶ καὶ ἰδὼν^a τὸν Ἰησοῦν
ἀπὸ μακρόθεν^b ἔδραμεν^c καὶ προσεκύνησεν^d αὐτόν, ⁷ καὶ κράξας^a φωνῇ
μεγάλῃ λέγει^b· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου;^c ὀρκίζω^d σε
τὸν θεόν, μή με βασανίσῃς.^e ⁸ ἔλεγεν^a γὰρ αὐτῷ· Ἐξελθε^b τὸ πνεῦμα τὸ
ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. ⁹ καὶ ἐπηρώτα^a αὐτόν· Τί ὄνομά σοι; καὶ
λέγει^b αὐτῷ· Λεγιὼν^c ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν.^d ¹⁰ καὶ παρεκάλει^a
αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ^b ἔξω τῆς χώρας.^c ¹¹ ἦν^a δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ
ὄρει ἀγέλη^b χοίρων^c μεγάλη βοσκομένη.^d ¹² καὶ παρεκάλεσαν^a αὐτὸν
λέγοντες^b Πέμψον^c ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους,^d ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.^e
¹³ καὶ ἐπέτρεψεν^a αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα^b τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα

1 a V3PAAI b πέραν <i>on the other side</i> c NAFS χώρα <i>country</i> d NGMP Γερασηνός <i>Gerasene</i>	h VNRP συντρίβω <i>to break</i> i V3SIAI ἰσχύω <i>to be strong</i> j VNAA δαμάζω <i>to tame</i>	b V2SAAM
2 a VPAAGMS b V3SAAI ὑπαντάω <i>to go out to meet</i>	5 a NDNP μνήμα <i>tomb</i> b V3SIAI c VPPANMS d VPPANMS κατακόπτω <i>to cut</i>	9 a V3SIAI b V3SPAI c NNFS λεγιὼν <i>legion</i> d V1PPAI
3 a NAFS κατοίκησις <i>where one lives</i> b V3SIAI c NDNP μνήμα <i>tomb</i> d NDFS ἄλυσις <i>chain</i> e V3SIMI f VNAA	6 a VPAANMS b μακρόθεν <i>from a distance</i> c V3SAAI τρέχω <i>to run</i> d V3SAAI	10 a V3SIAI b V3SAAS c NGFS χώρα <i>country</i>
4 a πολλάκις <i>many times</i> b NDFP πέδη <i>foot shackle</i> c NDFP ἄλυσις <i>chain</i> d VNRP e VNRP διασπάω <i>to be torn to pieces</i> f NAFP ἄλυσις <i>chain</i> g NAFP πέδη <i>foot shackle</i>	7 a VPAANMS b V3SPAI c NGMS ὑψιστος <i>highest</i> d V1SPAI ὀρκίζω <i>to command</i> e V2SAAS βασανίζω <i>to torture</i>	11 a V3SIAI b NNFS ἀγέλη <i>herd</i> c NGMP χοῖρος <i>pig</i> d VPPPNFS βόσκω <i>to feed</i>
	8 a V3SIAI	12 a V3PAAI b VPPANMP c V2SAAM d NAMP χοῖρος <i>pig</i> e V1PAAS
		13 a V3SAAI ἐπιτρέπω <i>to let</i> b VPAANNP

εἰσῆλθον^c εἰς τοὺς χοίρους,^d καὶ ὥρμησεν^e ἡ ἀγέλη^f κατὰ τοῦ κρημνοῦ^g εἰς τὴν θάλασσαν, ὥς δισχίλιοι,^h καὶ ἐπνίγοντοⁱ ἐν τῇ θαλάσῃ. ¹⁴ Ἐκαὶ οἱ ἄβόσκοντες^a αὐτοὺς ἔφυγον^b καὶ ἀπήγγειλαν^c εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον^d ἰδεῖν^e τί ἐστίν^f τὸ γεγονός.^g ¹⁵ καὶ ἔρχονται^a πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν^b τὸν δαιμονιζόμενον^c καθήμενον^d ἱματισμένον^e καὶ σωφρονοῦντα,^f τὸν ἐσχηκότα^g τὸν λεγιῶνα,^h καὶ ἐφοβήθησαν.ⁱ ¹⁶ καὶ διηγέσαντο^a αὐτοῖς οἱ ἰδόντες^b πῶς ἐγένετο^c τῷ δαιμονιζομένῳ^d καὶ περὶ τῶν χοίρων.^e ¹⁷ καὶ ἤρξαντο^a παρακαλεῖν^b αὐτὸν ἀπελθεῖν^c ἀπὸ τῶν ὁρίων^d αὐτῶν. ¹⁸ καὶ ἐμβαίνοντος^a αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει^b αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς^c ἵνα ἔμετ' αὐτοῦ ἦ.^d ¹⁹ καὶ οὐκ ἀφῆκεν^a αὐτόν, ἀλλὰ λέγει^b αὐτῷ· Ὑπαγε^c εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς,^d καὶ ἀπάγγειλον^e αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν^f καὶ ἡλέησέν^g σε. ²⁰ καὶ ἀπῆλθεν^a καὶ ἤρξατο^b κηρύσσειν^c ἐν τῇ Δεκαπόλει^d ὅσα ἐποίησεν^e αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.^f ²¹ Καὶ διαπεράσαντος^a τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν^b συνήχθη^c ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν^d παρὰ τὴν θάλασσαν. ²² καὶ ἔρχεται^a εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων,^b ὀνόματι Ἰαῖρος,^c καὶ ἰδὼν^d αὐτὸν πίπτει^e

c V3PAAI
d NAMP χοῖρος *pig*
e V3SAAI ὁρμάω *to rush*
f NNFS ἀγέλη *herd*
g NGMS κρημνός *steep bank*
h NNMP δισχίλιοι *two thousand*
i V3PIPI πνίγω *to choke*
14 a VPPANMP βόσκω *to feed*
b V3PAAI φεύγω *flee*
c V3PAAI
d V3PAAI
e VNAA
f V3SPAI
g VPRANNS
15 a V3PPMI
b V3PPAI
c VPPMAMS δαιμονίζομαι *to be demon-possessed*
d VPPMAMS
e VPRPAMS ἱματίζω *to be dressed*
f VPPAAMS σωφρονέω *to be of a sound mind*

g VPRAAMS
h NAMS λεγιών *legion*
i V3PAPI
16 a V3PAMI διηγέομαι *to tell*
b VPAANMP
c V3SAMI
d VPPMDMS δαιμονίζομαι *to be demon-possessed*
e NGMP χοῖρος *pig*
17 a V3PAMI
b VNPA
c VNAA
d NGNP ὄριον *region*
18 a VPPAGMS ἐμβαίνω *to get into*
b V3SIAI
c VPAPNMS δαιμονίζομαι *to be demon-possessed*
d V3SPAS
19 a V3SAAI
b V3SPAI

c V2SPAM
d NAMP σός *your*
e V2SAAM
f V3SRAI
g V3SAAI
20 a V3SAAI
b V3SAMI
c VNPA
d NDFS Δεκάπολις *Decapolis*
e V3SAAI
f V3PIAI
21 a VPAAGMS διαπεράω *to cross over*
b πέραν *on the other side*
c V3SAPI
d V3SIAI
22 a V3SPMI
b NGMP ἀρχισυναγωγός *leader of the synagogue*
c NNMS Ἰαῖρος *Jairus*
d VPAANMS
e V3SPAI

πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ²³ καὶ Ἦ παρακαλεῖ^a αὐτὸν πολλὰ λέγων^b ὅτι Τὸ
θυγάτριόν^c μου ἐσχάτως^d ἔχει,^e ἵνα ἐλθὼν^f ἐπιθῇ^g Ἦ τὰς χεῖρας αὐτῇ Ἦ ἵνα
σωθῇ^h καὶ Ἦ ζήσῃ.ⁱ ²⁴ καὶ ἀπῆλθεν^a μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἠκολούθει^b αὐτῷ ὄχλος
πολύς, καὶ συνέθλιβον^c αὐτόν. ²⁵ καὶ Ἦ γυνὴ οὖσα^a ἐν ῥύσει^b αἵματος Ἦ δώδεκα
ἔτη Ἦ ²⁶ καὶ πολλὰ παθοῦσα^a ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν^b καὶ δαπανήσασα^c τὰ παρ'
αὐτῆς πάντα καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα^d ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον^e ἐλθοῦσα,^f
²⁷ Ἦ ἀκούσασα^a περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα^b ἐν τῷ ὄχλῳ ὀπισθεν^c ἤψατο^d τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ. ²⁸ ἔλεγεν^a γὰρ ὅτι Ἦ Ἐὰν ἄψωμαι^b κἄν^c τῶν ἱματίων αὐτοῦ Ἦ
σωθήσομαι.^d ²⁹ καὶ Ἦ εὐθύς ἐξηράνθη^a Ἦ πηγὴ^b τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω^c
τῷ σώματι ὅτι ἴαται^d ἀπὸ τῆς μάστιγος.^e ³⁰ καὶ Ἦ εὐθύς ὁ Ἰησοὺς ἐπιγνοὺς^a ἐν
ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν^b ἐπιστραφεὶς^c ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν.^d
Τίς μου ἤψατο^e τῶν ἱματίων; ³¹ καὶ ἔλεγον^a αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
Βλέπεις^b τὸν ὄχλον συνθλίβοντά^c σε, καὶ λέγεις.^d Τίς μου ἤψατο;^e ³² καὶ
περιεβλέπετο^a ἰδεῖν^b τὴν τοῦτο ποιήσασαν.^c ³³ Ἦ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα^a καὶ
τρέμουσα,^b εἰδυῖα^c ὃ γέγονεν^d Ἦ αὐτῇ, ἤλθεν^e καὶ προσέπεσεν^f αὐτῷ καὶ εἶπεν^g
αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ³⁴ ὁ δὲ εἶπεν^a αὐτῇ. Ἦ Θυγάτηρ,^b Ἦ πίστις σου

23 a V3SPAI
b VPPANMS
c NNNS θυγάτριον *little daughter*
d ἐσχάτως *to be in the last extremity*
e V3SPAI
f VPAANMS
g V2SAAS
h V3SAPS
i V3SAAS
24 a V3SAAI
b V3SIAI
c V3PIAI συνθλίβω *to press around*
25 a VPPANFS
b NDFS ῥύσις *flow*
26 a VPAANFS
b NGMP ἰατρός *doctor*
c VPAANFS δαπανᾶω *to spend*
d VPAPNFS ὠφελέω *to be of good use*

e NANS χείρων *worse*
f VPAANFS
27 a VPAANFS
b VPAANFS
c ὀπισθεν *from behind*
d V3SAMI
28 a V3SIAI
b V1SAMS
c κἄν *and if*
d V1SFPI
29 a V3SAPI ξηραίνω *to wither*
b NNFS πηγὴ *spring*
c V3SAAI
d V3SRPI ἰάομαι *to heal*
e NGFS μάστιξ *flogging device*
30 a VPAANMS
b VPAAAFS
c VPAPNMS
d V3SIAI
e V3SAMI

31 a V3PIAI
b V2SPAI
c VPPAAMS συνθλίβω *to press around*
d V2SPAI
e V3SAMI
32 a V3SIMI περιβλέπομαι *to look around at*
b VNAA
c VPAAAFS
33 a VPAPNFS
b VPPANFS τρέμω *to tremble*
c VPRANFS
d V3SRAI
e V3SAAI
f V3SAAI προσπίπτω *to fall down before*
g V3SAAI
34 a V3SAAI
b NNFS θυγάτηρ *daughter*

σέσωκέν^c σε· ὕπαγε^d εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι^e ὑγιής^f ἀπὸ τῆς μάστιγός^g σου.
³⁵ Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος^a ἔρχονται^b ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου^c λέγοντες^d ὅτι
 Ἡ θυγάτηρ^e σου ἀπέθανεν.^f τί ἔτι σκύλλεις^g τὸν διδάσκαλον; ³⁶ ὁ δὲ Ἰησοῦς
 ἤ παρακούσας^a τὸν λόγον λαλούμενον^b λέγει^c τῷ ἀρχισυναγώγῳ·^d Μὴ φοβοῦ,^e
 μόνον πίστευε.^f ³⁷ καὶ οὐκ ἀφῆκεν^a οὐδένα ἄλλο μετ' αὐτοῦ ἵνα συνακολουθῇ^b εἰ
 μὴ Ἦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. ³⁸ καὶ
 ἔρχονται^a εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου,^b καὶ θεωρεῖ^c θόρυβον^d ἢ καὶ
 κλαίοντας^e καὶ ἀλαλάζοντας^f πολλά, ³⁹ καὶ εἰσελθὼν^a λέγει^b αὐτοῖς· Τί
 θορυβεῖσθε^c καὶ κλαίετε;^d τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν^e ἀλλὰ καθεύδει.^f ⁴⁰ καὶ
 κατεγέλων^a αὐτοῦ. Ἦ αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν^b πάντας παραλαμβάνει^c τὸν πατέρα
 τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται^d ὅπου ἦν^e
 τὸ Ἦ παιδίον. ⁴¹ καὶ κρατήσας^a τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει^b αὐτῇ· Ταλιθα^c
 ἢ κουμ,^d ὃ ἔστιν^e μεθερμηνευόμενον.^f Τὸ κοράσιον,^g σοὶ λέγω,^h ἢ ἔγειρε.ⁱ
⁴² καὶ ἢ εὐθὺς ἀνέστη^a τὸ κοράσιον^b καὶ περιεπάτει,^c ἢ γὰρ ἔτῳ δώδεκα.
 καὶ ἐξέστησαν^e ἢ εὐθὺς ἐκστάσει^f μεγάλη. ⁴³ καὶ διεστείλατο^a αὐτοῖς πολλὰ
 ἵνα μηδεὶς γνοῖ^b τοῦτο, καὶ εἶπεν^c δοθῆναι^d αὐτῇ φαγεῖν.^e

c V3SRAI	37 a V3SAAI	e V3SIAI
d V2SPAM	b VNAA συνακολουθέω	41 a VPAANMS
e V2SPAM	to follow	b V3SPAI
f NNFS ὑγιής healthy	38 a V3PPMI	c NFS ταλιθα talitha
g NGFS μάστιξ flogging	b NGMS ἀρχισυνάγωγος	d V2SAAM κουμ koum
35 a VPPAGMS	leader of the	e V3SPAI
b V3PPMI	synagogue	f VPPPNNS μεθερμηνεύω
c NGMS ἀρχισυνάγωγος	c V3SPAI	to translate
leader of the	d NAMS θόρυβος uproar	g NNNS κοράσιον girl
synagogue	e VPPAAMP	h V1SPAI
d VPPANMP	f VPPAAMP ἀλαλάζω to	i V2SPAM
e NNFS θυγάτηρ	clang	42 a V3SAAI
daughter	39 a VPAANMS	b NNNS κοράσιον girl
f V3SAAI	b V3SPAI	c V3SIAI
g V2SPAI σκύλλω to	c V2PPPI θορυβέω to	d V3SIAI
bother	start a riot	e V3PAAI ἐξίστημι to
36 a VPAANMS παρακούω	d V2PPAI	amaze
to refuse to listen	e V3SAAI	f NDFS ἐκστασις
b VPPPAMS	f V3SPAI καθεύδω to	amazement
c V3SPAI	sleep	43 a V3SAMI διαστέλλομαι
d NDMS ἀρχισυνάγωγος	40 a V3PIAI καταγελάω to	to give orders
leader of the	laugh at	b V3SAAS
synagogue	b VPAANMS	c V3SAAI
e V2SPMM	c V3SPAI	d VNAP
f V2SPAM	d V3SPMI εἰσπορεύομαι	e VNAA
	to go in	

6 Καὶ ἐξῆλθεν^a ἐκεῖθεν,^b καὶ ἔρχεται^c εἰς τὴν πατρίδα^d αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν^e αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ² καὶ γενομένου^a σαββάτου ἤρξατο^b διδάσκειν^c ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες^d ἐξεπλήσσοντο^e λέγοντες·^f Πόθεν^g τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα^h τούτῳ, καὶ αἱ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι;ⁱ ³ οὐχ οὗτός ἐστιν^a ὁ τέκτων,^b ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας^c καὶ ἀδελφὸς^d Ἰακώβου καὶ Ἰωσήφ^e καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν^e αἱ ἀδελφαί^f αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο^g ἐν αὐτῷ. ⁴ καὶ ἔλεγεν^a αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Οὐκ ἔστιν^b προφήτης ἄτιμος^c εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι^d αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν^e αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ⁵ καὶ οὐκ ἐδύνατο^a ἐκεῖ ποιῆσαι^b οὐδεμίαν δύναμιν^c, εἰ μὴ ὀλίγοις ἄρρώστοις^c ἐπιθείς^d τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν.^e ⁶ καὶ ἐθαύμαζεν^a διὰ τὴν ἀπιστίαν^b αὐτῶν. Καὶ περιῆγεν^c τὰς κώμας^d κύκλῳ^e διδάσκων.^f ⁷ καὶ προσκαλεῖται^a τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο^b αὐτοὺς ἀποστέλλειν^c δύο δύο, καὶ ἐδίδου^d αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, ⁸ καὶ παρήγγειλεν^a αὐτοῖς ἵνα μὴδὲν αἴρωσιν^b εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον^c μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν^d, μὴ εἰς τὴν ζώνην^e χαλκόν,^f ⁹ ἀλλὰ ὑποδεδεμένους^a σανδάλια,^b καὶ μὴ ἐνδύσθησθε^c δύο χιτῶνας.^d ¹⁰ καὶ ἔλεγεν^a αὐτοῖς· Ὅπου ἂν εἰσέλθητε^b εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε^c ἕως ἂν ἐξέλθητε^d ἐκεῖθεν.^e ¹¹ καὶ ὅς ἂν τόπος μὴ

Chapter 6

- 1 a V3SAAI
b ἐκεῖθεν *from there*
c V3SPMI
d NAFS πατρίς *hometown*
e V3PPAI
2 a VPAMGNS
b V3SAMI
c VNPA
d VPPANMP
e V3PIPI ἐκπλήσσομαι *to be amazed*
f VPPANMP
g πόθεν *from where*
h VPAPNFS
i VPPMNFP
3 a V3SPAI
b NNMS τέκτων *carpenter*
c NGFS Μαρία *Mary*
d NGMS Ἰωσῆς *Joses*
e V3PPAI

- f NNFP ἀδελφή *sister*
g V3PIPI
4 a V3SIAI
b V3SPAI
c NNMS ἄτιμος *without honor*
d NDFS πατρίς *hometown*
e NDMP συγγενής *family*
5 a V3SIMI
b VNAA
c NDMP ἄρρωστος *sick*
d VPAANMS
e V3SAAI
6 a V3SIAI
b NAFS ἀπιστία *unbelief*
c V3SIAI περιάγω *to take*
d NAFP κώμη *a village*
e κύκλῳ *all around*
f VPPANMS
7 a V3SPMI προσκαλέομαι *to call*

- b V3SAMI
c VNPA
d V3SIAI
8 a V3SAAI
b V3PPAS
c NAFS ῥάβδος *rod*
d NAFS πήρα *traveler's bag*
e NAFS ζώνη *belt*
f NAMS χαλκός *copper*
9 a VPRMAMP ὑποδέομαι *to put on*
b NANP σανδάλιον *sandal*
c V2PAMS ἐνδύω *to clothe*
d NAMP χιτῶν *tunic*
10 a V3SIAI
b V2PAAS
c V2PPAM
d V2PAAS
e ἐκεῖθεν *from there*

δέξεται^a ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν^b ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι^c ἐκεῖθεν^d ἐκτινάξατε^e τὸν χοῦν^f τὸν ὑποκάτω^g τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον^h ἡ αὐτοῖς. ¹² Καὶ ἐξελθόντες^a ἡ ἐκήρυξαν^b ἵνα ἡ μετανοῶσιν,^c ¹³ καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον,^a καὶ ἡλειφον^b ἐλαίῳ^c πολλοὺς ἀρρώστους^d καὶ ἐθεράπευον.^e ¹⁴ Καὶ ἡκούσεν^a ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερόν^b γὰρ ἐγένετο^c τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ ἔλεγον^d ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων^e ἡ ἐγήγερται^f ἐκ νεκρῶν^g, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν^g αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. ¹⁵ ἄλλοι ἡ δὲ ἔλεγον^a ὅτι Ἡλίας^b ἐστίν.^c ἄλλοι δὲ ἔλεγον^d ὅτι ἡ προφήτης ὡς εἷς τῶν προφητῶν. ¹⁶ ἀκούσας^a δὲ ἡ ὁ Ἡρώδης ἡ ἔλεγεν.^b Ὁν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα^c Ἰωάννην, οὗτος ἡ ἡγέρθη.^d ¹⁷ Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας^a ἐκράτησεν^b τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδωκεν^c αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα^d τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.^e ¹⁸ ἔλεγεν^a γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι Οὐκ ἔξεστίν^b σοι ἔχειν^c τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. ¹⁹ ἡ δὲ Ἡρωδιάς^a ἐνεῖχεν^b αὐτῷ καὶ ἡ ἠθέλεν^c αὐτὸν ἀποκτεῖναι,^d καὶ οὐκ ἡδύνατο.^e ²⁰ ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο^a τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς^b αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει^c αὐτόν, καὶ ἀκούσας^d αὐτοῦ πολλὰ ἡ ἡπόρει,^e καὶ ἡδέως^f αὐτοῦ ἡκούεν.^g ²¹ Καὶ γενομένης^a ἡμέρας εὐκαιροῦ^b ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις^c αὐτοῦ δεῖπνον^d ἡ ἐποίησεν^e τοῖς

- 11 a V3SAMS
b V3PAAS
c VPPMNP
d ἐκεῖθεν *from there*
e V2PAAM ἐκτινάσσω *to shake off*
f NAMS χοῦς *dust*
g ὑποκάτω *under*
h NANS μαρτύριον *testimony*
12 a VPAANMP
b V3PAAI
c V3PPAS
13 a V3PIAI
b V3PIAI ἀλείφω *to pour on*
c NDNS ἔλαιον *olive oil*
d NAMP ἀρρώστος *sick*
e V3PIAI
14 a V3SAAI
b NNNS φανερός *visible*
c V3SAMI
d V3PIAI

- e VPPANMS
f V3SRPI
g V3PPAI ἐνεργέω *to be at work in*
15 a V3PIAI
b NNMS Ἡλίας *Elijah*
c V3SPAI
d V3PIAI
16 a VPAANMS
b V3SAI
c V1SAAI ἀποκεφαλίζω *to behead*
d V3SAPI
17 a VPAANMS
b V3SAAI
c V3SAAI
d NAFS Ἡρωδιάς *Herodias*
e V3SAAI γαμέω *to marry*
18 a V3SAI
b V3SPAI
c VNPA

- 19 a NNFS Ἡρωδιάς *Herodias*
b V3SAI ἐνέχω *to oppose*
c V3SAI
d VNAA
e V3SIMI
20 a V3SIMI
b VPRANMS
c V3SAI συντηρέω *to protect*
d VPAANMS
e V3SAI ἀπορέω *to be puzzled*
f ἡδέως *gladly*
g V3SAI
21 a VPAMGFS
b NGFS εὐκαιρος *opportune*
c NDNP γενέσια *birthday*
d NANS δεῖπνον *banquet*
e V3SAAI

μεγιστᾶσιν^f αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις^g καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, ²² καὶ εἰσελθούσης^a τῆς θυγατρὸς^b αὐτῆς τῆς Ἑρωδιάδος^c καὶ ὀρχησαμένης^d καὶ ἄρεσάσης^e τῷ Ἑρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις,^f εἶπεν^g ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ.^h Αἴτησόνⁱ με ὃ ἐὰν θέλῃς,^j καὶ δώσω^k σοι. ²³ καὶ ὤμοσεν^a αὐτῇ. Ὅτι ἐὰν με αἰτήσῃς^b δώσω^c σοι ἕως ἡμίσεως^d τῆς βασιλείας μου. ²⁴ καὶ ἐξελθοῦσα^a εἶπεν^b τῇ μητρὶ αὐτῆς. Τί αἰτήσωμαι;^c ἡ δὲ εἶπεν.^d Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος.^e ²⁵ καὶ εἰσελθοῦσα^a εὐθὺς μετὰ σπουδῆς^b πρὸς τὸν βασιλέα ᾗτήσατο^c λέγουσα.^d Θέλω^e ἵνα ἔξαιτῇς^f δῶς^g μοι ἐπὶ πίνακι^h τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.ⁱ ²⁶ καὶ περίλυπος^a γενόμενος^b ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους^c καὶ τοὺς ἀνακειμένους^d οὐκ ἠθέλησεν^e ἀθετῆσαι^f αὐτήν. ²⁷ καὶ εὐθὺς ἀποστείλας^a ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα^b ἐπέταξεν^c ἐνέγκαι^d τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ἀπελθὼν^e ἀπεκεφάλισεν^f αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ ²⁸ καὶ ἤνεγκεν^a τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι^b καὶ ἔδωκεν^c αὐτὴν τῷ κορασίῳ,^d καὶ τὸ κοράσιον^e ἔδωκεν^f αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. ²⁹ καὶ ἀκούσαντες^a οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον^b καὶ ἤραν^c τὸ πτώμα^d αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν^e αὐτὸ ἐν μνημείῳ. ³⁰ Καὶ συνάγονται^a οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν,

f NDMP μεγιστάν <i>great man</i>	d NGNS ἡμισυς <i>half</i>	f VNAA ἀθετέω <i>to reject</i>
g NDMP χιλίαρχος <i>military officer</i>	24 a VPAANFS	27 a VPAANMS
22 a VPAAGFS	b V3SAAI	b NAMS σπεκουλάτωρ <i>executioner</i>
b NGFS θυγάτηρ <i>daughter</i>	c V1SAMS	c V3SAAI ἐπιτάσσω <i>to command</i>
c NGFS Ἑρωδιάς <i>Herodias</i>	d V3SAAI	d VNAA
d VPAMGFS ὀρχέομαι <i>to dance</i>	e VPPAGMS	e VPAANMS
e VPAAGFS ἀρέσκω <i>to please</i>	25 a VPAANFS	f V3SAAI ἀποκεφαλίζω <i>to behead</i>
f VPPMDMP	b NGFS σπουδῇ <i>hurry</i>	28 a V3SAAI
συνανακείμαι <i>to eat with</i>	c V3SAMI	b NDMS πίναξ <i>platter</i>
g V3SAAI	d VPPANFS	c V3SAAI
h NDNS κοράσιον <i>girl</i>	e V1SPAI	d NDNS κοράσιον <i>girl</i>
i V2SAAM	f ἐξαυτῆς <i>immediately</i>	e NNNS κοράσιον <i>girl</i>
j V2SPAS	g V2SAAS	f V3SAAI
k V1SFAI	h NDMS πίναξ <i>platter</i>	29 a VPAANMP
23 a V3SAAI ὁμνύω <i>to declare an oath</i>	i NGMS βαπτιστής <i>Baptist</i>	b V3PAAI
b V2SAAS	26 a NNMS περίλυπος <i>greatly grieved</i>	c V3PAAI
c V1SFAI	b VPAMNMS	d NANS πτώμα <i>dead body</i>
	c NAMP ὅρκος <i>oath</i>	e V3PAAI
	d VPPMAMP ἀνάκειμαι <i>to recline for a meal</i>	30 a V3PPPI
	e V3SAAI	

καὶ ἀπήγγειλαν^b αὐτῷ ἅπαντα ὅσα ἐποίησαν^c καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.^d ³¹ καὶ
 ἔλεγει^a αὐτοῖς· Δεῦτε^b ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον καὶ
 ἄναπαύσασθε^c ὀλίγον. ἦσαν^d γὰρ οἱ ἐρχόμενοι^e καὶ οἱ ὑπάγοντες^f πολλοί, καὶ
 οὐδὲ φαγεῖν^g εὐκαίρουν.^h ³² καὶ ἀπῆλθον^a ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον
 κατ' ἰδίαν. ³³ καὶ εἶδον^a αὐτοὺς ὑπάγοντας^b καὶ ἐπέγνωσαν^c πολλοί, καὶ
 πεζῇ^d ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον^e ἐκεῖ καὶ προῆλθον^f αὐτούς.
³⁴ καὶ ἐξελθὼν^a εἶδεν^b πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη^c ἐπ' αὐτοὺς ὅτι
 ἦσαν^d ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα^e ποιμένα,^f καὶ ἤρξατο^g διδάσκειν^h αὐτοὺς
 πολλά. ³⁵ Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης^a προσελθόντες^b αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
 αὐτοῦ ἔλεγον^c ὅτι Ἐρημός ἐστιν^d ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή. ³⁶ ἀπόλυσον^a
 αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες^b εἰς τοὺς κύκλῳ^c ἀγροὺς καὶ κώμας^d ἀγοράσωσιν^e
 ἑαυτοῖς τί φάγωσιν.^f ³⁷ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν^b αὐτοῖς· Δότε^c αὐτοῖς ὑμεῖς
 φαγεῖν.^d καὶ λέγουσιν^e αὐτῷ· Ἀπελθόντες^f ἀγοράσωμεν^g δηναρίων^h
 διακοσίωνⁱ ἄρτους καὶ δώσωμεν^j αὐτοῖς φαγεῖν,^k ³⁸ ὁ δὲ λέγει^a αὐτοῖς·
 Πόσους^b ἔχετε^c ἄρτους; ὑπάγετε^d ἴδετε.^e καὶ γνόντες^f λέγουσιν.^g Πέντε,
 καὶ δύο ἰχθύας.^h ³⁹ καὶ ἐπέταξεν^a αὐτοῖς ἀνακλῖναι^b πάντας συμπόσια^c

b V3PAAI	b V3SAAI	e V3PPAI
c V3PAAI	c V3SAPI σπλαγχνίζομαι	f VPAANMP
d V3PAAI	to have compassion on	g V1PAAS
31 a V3SPAI	d V3PIAI	h NGNP δηνάριον
b δεῦτε come	e VPPANNP	denarius
c V2PAMM ἀναπαύω to	f NAMS ποιμήν	i NGNP διακοσίοι two
rest	shepherd	hundred
d V3PIAI	g V3SAMI	j V1PFAI
e VPPMNMP	h VNPA	k VNAA
f VPPANMP	35 a VPAMGFS	38 a V3SPAI
g VNAA	b VPAANMP	b NAMP πόσος how
h V3PIAI εὐκαιρέω to	c V3PIAI	great?
have a chance to	d V3SPAI	c V2PPAI
32 a V3PAAI	36 a V2SAAM	d V2PPAM
33 a V3PAAI	b VPAANMP	e V2PAAM
b VPPAAMP	c κύκλῳ all around	f VPAANMP
c V3PAAI	d NAFP κώμη a village	g V3PPAI
d πεζῇ on foot	e V3PAAS	h NAMP ἰχθύς fish
e V3PAAI συντρέχω to	f V3PAAS	39 a V3SAAI ἐπιτάσσω to
run together	37 a VPAPNMS	command
f V3PAAI προέρχομαι to	b V3SAAI	b VNAA ἀνακλίνω to
go on ahead	c V2PAAM	cause to lie down
34 a VPAANMS	d VNAA	c NANP συμπόσιον
		group

συμπόσια^d ἐπὶ τῷ χλωρῷ^e χόρτῳ.^f 40 καὶ ἀνέπесαν^a πρασιαὶ^b πρασιαὶ^c ἡ κατὰ
 ἑκατὸν^d καὶ ἡ κατὰ πεντήκοντα.^e 41 καὶ λαβὼν^a τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς
 δύο ἰχθύας^b ἀναβλέψας^c εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν^d καὶ κατέκλασεν^e τοὺς
 ἄρτους καὶ ἐδίδου^f τοῖς μαθηταῖς ἡ αὐτοῦ ἵνα ἡ παρατιθῶσιν^g αὐτοῖς, καὶ τοὺς
 δύο ἰχθύας^h ἐμέρισενⁱ πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον^a πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν.^b
 43 καὶ ἦραν^a ἡ κλάσματα^b δώδεκα κοφίνων^c πληρώματα^d καὶ ἀπὸ τῶν
 ἰχθύων.^e 44 καὶ ἦσαν^a οἱ φαγόντες^b ἡ τοὺς ἄρτους ἡ πεντακισχίλιοι^c ἄνδρες.
 45 Καὶ ἡ εὐθύς ἡνάγκασεν^a τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι^b εἰς τὸ πλοῖον καὶ
 προάγειν^c ἡ εἰς τὸ πέραν^d πρὸς Βηθσαϊδάν,^e ἕως αὐτὸς ἡ ἀπολύει^f τὸν ὄχλον.
 46 καὶ ἀποταξάμενος^a αὐτοῖς ἀπῆλθεν^b εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.^c 47 Καὶ
 ὁψίας^a γενομένης^b ἦν^c τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς ὁ μόνος ἐπὶ
 τῆς γῆς. 48 καὶ ἡ ἰδὼν^a αὐτοὺς βασανιζομένους^b ἐν τῷ ἐλαύνειν,^c ἦν^d γὰρ ὁ
 ἄνεμος ἐναντίος^e ἡ αὐτοῖς, περὶ τετάρτην^f φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται^g πρὸς
 αὐτοὺς περιπατῶν^h ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἡ ἠθέληενⁱ παρελθεῖν^j αὐτούς. 49 οἱ δὲ
 ἰδόντες^a αὐτὸν ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα^b ἔδοξαν^c ἡ ὅτι φάντασμα^d

d NANP συμπόσιον <i>group</i>	b V3PAPI χορτάζω to <i>feed</i>	b V3SAAI
e NDMS χλωρός <i>light</i> <i>green</i>	43 a V3PAAI	c VNAM
f NDMS χόρτος <i>grass</i>	b NANP κλάσμα <i>broken</i> <i>piece</i>	47 a NGFS ὁψία <i>evening</i>
40 a V3PAAI ἀναπίπτω <i>recline</i>	c NGMP κόφινος <i>a large</i> <i>basket</i>	b VPAMGFS
b NNFP πρασιά <i>group</i>	d NANP πλήρωμα <i>fullness</i>	c V3SAI
c NNFP πρασιά <i>group</i>	e NGMP ἰχθύς <i>fish</i>	48 a VPAANMS
d NAMP ἑκατὸν <i>hundred</i>	44 a V3PIAI	b VPPPAMP βασανίζω <i>to torture</i>
e NAMP πεντήκοντα <i>fifty</i>	b VPAANMP	c VNPA ἐλαύνω to row
41 a VPAANMS	c NNMP πεντακισχίλιοι <i>five thousand</i>	d V3SAI
b NAMP ἰχθύς <i>fish</i>	45 a V3SAAI ἀναγκάζω to <i>compel</i>	e NNMS ἐναντίος <i>against</i>
c VPAANMS ἀναβλέπω <i>to look up</i>	b VNAA ἐμβαίνω to get <i>into</i>	f NAFS τέταρτος <i>fourth</i>
d V3SAAI	c VNPA προάγω to go <i>on ahead</i>	g V3SPMI
e V3SAAI κατακλάω to <i>break in pieces</i>	d πέραν on the other side	h VPPANMS
f V3SAI	e NAFS Βηθσαϊδάν <i>Bethsaida</i>	i V3SAI
g V3PPAS παρατίθημι to <i>set before</i>	f V3SPAI	j VNAA παρέρχομαι to <i>go by</i>
h NAMP ἰχθύς <i>fish</i>	46 a VPAMNMS	49 a VPAANMP
i V3SAAI μερίζω to give	ἀποτάσσομαι to say <i>good-by</i>	b VPPAAMS
42 a V3PAAI		c V3PAAI
		d NNNS φάντασμα <i>ghost</i>

ἐστὶν^e καὶ ἀνέκραξαν,^f 50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον^a καὶ ἐταράχθησαν.^b ὁ δὲ
 εὐθύς^c ἐλάλησεν^c μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει^d αὐτοῖς· Θαρσεῖτε,^e ἐγὼ εἰμι,^f μὴ
 φοβεῖσθε.^g 51 καὶ ἀνέβη^a πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν^b ὁ ἄνεμος.
 καὶ λίαν^c ἐκ περισσοῦ^d ἐν ἑαυτοῖς ἔξίσταντο,^e 52 οὐ γὰρ συνῆκαν^a ἐπὶ τοῖς
 ἄρτοις, ἄλλ' ἦν^b αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.^c 53 Καὶ διαπεράσαντες^a ἐπὶ
 τὴν γῆν ἦλθον^b εἰς^c Γεννησαρέτ^c καὶ προσωρμίσθησαν.^d 54 καὶ ἐξεληθόντων^a
 αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου ἑυθύς ἐπιγνόντες^b αὐτὸν 55 ἑπεριέδραμον^a ὅλην τὴν
 χώραν^b ἐκείνην καὶ ἤρξαντο^c ἐπὶ τοῖς κραβάττοις^d τοὺς κακῶς^e ἔχοντας^f
 περιφέρειν^g ὅπου ἤκουον^h ὅτι ἐστίν.ⁱ 56 καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο^a εἰς
 κώμας^b ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγροὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς^c ἐτίθесαν^d τοὺς
 ἀσθενοῦντας,^e καὶ παρεκάλουν^f αὐτὸν ἵνα κἂν^g τοῦ κρασπέδου^h τοῦ ἱματίου
 αὐτοῦ ἅψωνται.ⁱ καὶ ὅσοι ἂν ἤψαντο^j αὐτοῦ ἐσώζοντο.^k

7 Καὶ συνάγονται^a πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν γραμματέων
 ἐλθόντες^b ἀπὸ Ἱεροσολύμων² καὶ ἰδόντες^a τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι
 κοιναῖς^b χερσίν, τοῦτ' ἐστίν^c ἀνίπτοις,^d ἐσθίουσιν^e τοὺς ἄρτους—³ οἱ γὰρ
 Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ^a νίψωνται^b τὰς χεῖρας οὐκ

e V3SPAI	53 a VPAANMP διαπεράω	c NDFP ἀγορά
f V3PAAI ἀνακράζω to	to cross over	marketplace
cry out	b V3PAAI	d V3PIAI
50 a V3PAAI	c NAFS Γεννησαρέτ	e VPPAAMP
b V3PAPI ταρασσώ to	Gennesaret	f V3PIAI
trouble	d V3PAPI προσορμίζομαι	g κἂν and if
c V3SAAI	to be anchored	h NGNS κράσπεδον edge
d V3SPAI	54 a VPAAGMP	i V3PAMS
e V2PPAM θαρσέω take	b VPAANMP	j V3PAMI
heart!	55 a V3PAAI περιτρέχω to	k V3PIPI
f V1SPAI	run throughout	
g V2PPMM	b NAFS χώρα country	Chapter 7
51 a V3SAAI	c V3PAMI	1 a V3PPPI
b V3SAAI κοπάζω to die	d NDMP κράβαττος bed	b VPAANMP
down	e κακῶς ill	2 a VPAANMP
c λίαν very much	f VPPAAMP	b NDFP κοινός common
d NGNS περισσός	g VNPA περιφέρω to	c V3SPAI
exceeding	carry	d NDFP ἀνίπτος
e V3PIMI ἐξίστημι to	h V3PIAI	unwashed
amaze	i V3SPAI	e V3PPAI
52 a V3PAAI συνίημι to	56 a V3SIMI εἰσπορεύομαι	3 a NDFS πυγμή fist
understand	to go in	b V3PAMS νίπτω to wash
b V3SIAI	b NAFP κώμη a village	
c VPRPNFS πωρόω to		
harden		

ἐσθίουσιν,^c κρατοῦντες^d τὴν παράδοσιν^e τῶν πρεσβυτέρων,⁴ καὶ ἀπ’
 ἡγοράς^a ἐὰν μὴ ἡ βαπτίσωνται^b οὐκ ἐσθίουσιν,^c καὶ ἄλλα πολλά ἐστίν^d ἃ
 παρέλαβον^e κρατεῖν,^f βαπτισμοὺς^g ποτηρίων καὶ ξεστῶν^h καὶ χαλκίωνⁱ ἡ καὶ
 κλινῶν^j —⁵ ἡ καὶ ἐπερωτῶσιν^a αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· Διὰ τί
 οὐ περιπατοῦσιν^b οἱ μαθηταί σου ἡ κατὰ τὴν παράδοσιν^c τῶν πρεσβυτέρων,
 ἀλλὰ ἡ κοιναῖς^d χερσὶν ἐσθίουσιν^e τὸν ἄρτον; ⁶ ὁ ἡ δὲ εἶπεν^a ἡ αὐτοῖς· Καλῶς
 ἐπροφήτευσεν^b ἡ Ἡσαΐας^c περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν,^d ὡς γέγραπται^e ἡ ὅτι
 Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν^f με τιμᾷ,^g ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω^h ἀπέχειⁱ ἀπ’
 ἐμοῦ· ⁷ μάτην^a δὲ σέβονται^b με, διδάσκοντες^c διδασκαλίας^d ἐντάλματα^e
 ἀνθρώπων· ⁸ ἡ ἀφέντες^a τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε^b τὴν παράδοσιν^c τῶν
 ἀνθρώπων· ⁹ Καὶ ἔλεγεν^a αὐτοῖς· Καλῶς ἀθετεῖτε^b τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα
 τὴν παράδοσιν^c ὑμῶν ἡ τηρήσητε·^d ¹⁰ Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν·^a Τίμα^b τὸν πατέρα
 σου καὶ τὴν μητέρα σου, καί· Ὁ κακολογῶν^c πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ
 τελευτάτῳ·^d ¹¹ ὑμεῖς δὲ λέγετε·^a Ἐὰν εἴπῃ^b ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ·
 Κορβᾶν,^c ὅ ἐστιν^d Δῶρον,^e ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς,^f ¹² ἡ οὐκέτι ἀφίετε^a
 αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι^b τῷ ἡ πατρὶ ἢ τῇ ἡ μητρὶ,¹³ ἀκυροῦντες^a τὸν λόγον τοῦ
 θεοῦ τῇ παραδόσει^b ὑμῶν ἢ παρεδώκατε·^c καὶ παρόμοια^d τοιαῦτα πολλά

c V3PPAI	c NNMS ἡ Ἡσαΐας Isaiah	d V2PAAS
d VPPANMP	d NGMP ὑποκριτής	10 a V3SAAI
e NAFS παράδοσις	hypocrite	b V2SPAM τιμᾶω to
tradition	e V3SRPI	honor
4 a NGFS ἀγορά	f NDNP χεῖλος lip	c VPPANMS κακολογέω
marketplace	g V3SPAI τιμᾶω to honor	to curse
b V3PAMS	h πόρρω far	d V3SPAM τελευτάω to
c V3PPAI	i V3SPAI ἀπέχω to	die
d V3SPAI	receive	11 a V2PPAI
e V3PAAI	7 a μάτην in vain	b V3SAAS
f VNPA	b V3PPMI σέβομαι to	c NNMS Κορβᾶν Corban
g NAMP βαπτισμός	worship	d V3SPAI
baptism	c VPPANMP	e NNNS δῶρον gift
h NGMP ξέστης pitcher	d NAFP διδασκαλία	f V2SAPS ὠφελέω to be
i NGNP χαλκίον kettle	teaching	of good use
j NGFP κλίνη bed	e NANP ἐντάλμα rule	12 a V2PPAI
5 a V3PPAI	8 a VPAANMP	b VNAA
b V3PPAI	b V2PPAI	13 a VPPANMP ἀκυρώω to
c NAFS παράδοσις	c NAFS παράδοσις	nullify
tradition	tradition	b NDFS παράδοσις
d NDFP κοινός common	9 a V3SIAI	tradition
e V3PPAI	b V2PPAI ἀθετέω to reject	c V2PAAI
6 a V3SAAI	c NAFS παράδοσις	d NANP παρόμοιος like
b V3SAAI προφητεύω to	tradition	
prophecy		

ποιεῖτε.^e ¹⁴ Καὶ προσκαλεσάμενος^a ἄλλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν^b αὐτοῖς·
 Ἐκούσατέ^c μου πάντες καὶ ἄσύνετε.^d ¹⁵ οὐδὲν ἐστίν^a ἔξωθεν^b τοῦ ἀνθρώπου
 εἰσπορευόμενον^c εἰς αὐτὸν ὃ δύναται^d κοινῶσαι^e αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ τοῦ
 ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά^f ἐστίν^g τὰ κοινοῦντα^h τὸν ἄνθρωπον. ¹⁷ Καὶ ὅτε
 εἰσῆλθεν^a εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων^b αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν
 παραβολήν· ¹⁸ καὶ λέγει^a αὐτοῖς· Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί^b ἐστε;^c οὐ
 νοεῖτε^d ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν^e εἰσπορευόμενον^f εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται^g
 αὐτὸν κοινῶσαι,^h ¹⁹ ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται^a αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν
 κοιλίαν,^b καὶ εἰς τὸν ἀφεδρών^c ἐκπορεύεται;^d —καθαρίζων^e πάντα τὰ
 βρώματα.^f ²⁰ ἔλεγεν^a δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον^b ἐκεῖνο
 κοινοῖ^c τὸν ἄνθρωπον· ²¹ ἔσωθεν^a γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ
 διαλογισμοί^b οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται,^c ἡ πορνεία,^d κλοπαί,^e φόνοι,^f
²² μοιχεῖαι,^g πλεονεξίαι,^h πονηρίαι,ⁱ δόλος,^j ἀσέλγεια,^k ὀφθαλμὸς πονηρός,
 βλασφημία,^l ὑπερηφανία,^m ἀφροσύνη.ⁿ ²³ πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν^a
 ἐκπορεύεται^b καὶ κοινοῖ^c τὸν ἄνθρωπον. ²⁴ Ἐκεῖθεν^a δὲ ἀναστὰς^b ἀπῆλθεν^c
 εἰς τὰ ὄρια^d Τύρου.^e καὶ εἰσελθὼν^f εἰς οἰκίαν οὐδένα ἠθέλεν^g γνῶναι,^h καὶ

- e V2PPAI
 14 a VPAMNMS
 προσκαλέομαι to call
 b V3SIAI
 c V2PAAM
 d V2PAAM συνίημι to
 understand
 15 a V3SPAI
 b ἔξωθεν from the
 outside
 c VPPMNNS
 εἰσπορεύομαι to go in
 d V3SPMI
 e VNAA κοινῶ to make
 unclean
 f VPPMNNP
 g V3SPAI
 h VPPANNP κοινῶ to
 make unclean
 17 a V3SAAI
 b V3PIAI
 18 a V3SPAI
 b NNMP ἀσύνετος
 senseless
 c V2PPAI
 d V2PPAI νοέω to
 understand

- e ἔξωθεν from the
 outside
 f VPPMNNS
 εἰσπορεύομαι to go in
 g V3SPMI
 h VNAA κοινῶ to make
 unclean
 19 a V3SPMI εἰσπορεύομαι
 to go in
 b NAFS κοιλία any and
 all internal organs
 c NAMS ἀφεδρών latrine
 d V3SPMI
 e VPPANMS
 f NANP βρῶμα food
 20 a V3SIAI
 b VPPMNNS
 c V3SPAI κοινῶ to
 make unclean
 21 a ἔσωθεν from within
 b NNMP διαλογισμός
 thought
 c V3PPMI
 d NNFP πορνεία sexual
 immorality
 e NNFP κλοπή theft
 f NNMP φόνος murder

- 22 a NNFP μοιχεία adultery
 b NNFP πλεονεξία
 greediness
 c NNFP πονηρία evil
 d NNMS δόλος deceit
 e NNFS ἀσέλγεια
 debauchery
 f NNFS βλασφημία
 blasphemy
 g NNFS ὑπερηφανία
 arrogance
 h NNFS ἀφροσύνη
 foolishness
 23 a ἔσωθεν from within
 b V3SPMI
 c V3SPAI κοινῶ to
 make unclean
 24 a ἐκεῖθεν from there
 b VPAANMS
 c V3SAAI
 d NANP ὄριον region
 e NGFS Τύρος Tyre
 f VPAANMS
 g V3SIAI
 h VNAA

οὐκ ἡδυνήθηⁱ λαθεῖν.^j 25 ἄλλ' εὐθύς ἀκούσασα^a γυνή περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν^b
τὸ θυγάτριον^c αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα^d προσέπεσεν^e πρὸς τοὺς
πόδας αὐτοῦ. 26 ἡ δὲ γυνή ἦν^a Ἑλληνίς,^b Συροφοινίκισσα^c τῷ γένει.^d καὶ
ἡρώτα^e αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ^f ἐκ τῆς θυγατρὸς^g αὐτῆς. 27 καὶ
ἔλεγεν^a αὐτῇ· Ἄφες^b πρῶτον χορτασθῆναι^c τὰ τέκνα, οὐ γάρ ἔστιν^d
λαβεῖν^e τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις^f βαλεῖν.^g 28 ἡ δὲ
ἀπεκρίθη^a καὶ λέγει^b αὐτῷ· Κύριε, καὶ τὰ κυνάρια^c ὑποκάτω^d τῆς
τραπέζης^e ἐσθίουσιν^f ἀπὸ τῶν ψιχίων^g τῶν παιδίων. 29 καὶ εἶπεν^a αὐτῇ· Διὰ
τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε,^b ἐξεληλυθεν^c ἐκ τῆς θυγατρὸς^d σου τὸ δαιμόνιον.
30 καὶ ἀπελθοῦσα^a εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὔρεν^b τὸ παιδίον βεβλημένον^c ἐπὶ
τὴν κλίνην^d καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.^e 31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν^a ἐκ τῶν
ὁρίων^b Τύρου^c ἦλθεν^d διὰ Σιδῶνος^e εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνά^f
μέσον τῶν ὁρίων^g Δεκαπόλεως.^h 32 καὶ φέρουσιν^a αὐτῷ κωφὸν^b καὶ
μογιλάλον,^c καὶ παρακαλοῦσιν^d αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ^e αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 καὶ
ἀπολαβόμενος^a αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν^b τοὺς δακτύλους^c
αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ πτύσας^d ἤψατο^e τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ

i V3SAPI	d V3SPAI	b NGNP ὄριον <i>region</i>
j VNAA λανθάνω <i>to keep secret</i>	e VNAA	c NGFS Τύρος <i>Tyre</i>
25 a VPAANFS	f NDNP κυνάριον <i>dog</i>	d V3SAAI
b V3SIAI	g VNAA	e NGFS Σιδῶν <i>Sidon</i>
c NNNS θυγάτριον <i>little daughter</i>	28 a V3SAPI	f ἀνά <i>each</i>
d VPAANFS	b V3SPAI	g NGNP ὄριον <i>region</i>
e V3SAAI προσπίπτω <i>to fall down before</i>	c NNNP κυνάριον <i>dog</i>	h NGFS Δεκάπολις <i>Decapolis</i>
26 a V3SIAI	d ὑποκάτω <i>under</i>	32 a V3PPAI
b NNFS Ἑλληνίς <i>Greek</i>	e NGFS τράπεζα <i>table</i>	b NAMS κωφός <i>unable to talk</i>
c NNFS Συροφοινίκισσα <i>a Syrophoenician woman</i>	f V3PPAI	c NAMS μογιλάλος <i>hardly able to talk</i>
d NDNS γένος <i>family</i>	g NGNP ψίξ <i>bit</i>	d V3PPAI
e V3SIAI	29 a V3SAAI	e V3SAAS
f V3SAAS	b V2SPAM	33 a VPAMNMS
g NGFS θυγάτηρ <i>daughter</i>	c V3SRAI	ἀπολαμβάνω <i>to receive</i>
27 a V3SIAI	d NGFS θυγάτηρ <i>daughter</i>	b V3SAAI
b V2SAAM	30 a VPAANFS	c NAMP δάκτυλος <i>finger</i>
c VNAP χορτάζω <i>to feed</i>	b V3SAAI	d VPAANMS πτύω <i>to spit</i>
	c VPRPANS	e V3SAMI
	d NAFS κλίνη <i>bed</i>	
	e VPRAANS	
	31 a VPAANMS	

ἀναβλέψας^a εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν,^b καὶ λέγει^c αὐτῷ· Εφφαθα,^d ὃ ἐστιν^e Διανοίχθητι.^f ³⁵ Ἦ καὶ ἡνοίγησαν^a αὐτοῦ αἱ ἀκοαί,^b καὶ ἐλύθη^c ὁ δεσμός^d τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει^e ὀρθῶς.^f ³⁶ καὶ διεστείλατο^a αὐτοῖς ἵνα μὴδενὶ ῥέγῃσιν.^b ὅσον δὲ ῥαυτοῖς διεστέλλετο,^c αὐτοὶ ἄλλῳ περισσώτερον^d ἐκήρυσσον.^e ³⁷ καὶ ὑπερπερισσῶς^a ἐξεπλήσσοντο^b λέγοντες.^c Καλῶς πάντα πεποίηκεν,^d καὶ τοὺς κωφούς^e ποιεῖ^f ἀκούειν^g Ἦ καὶ ἀλάλους^h λαλεῖν.ⁱ

8 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ῥάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος^a καὶ μὴ ἐχόντων^b τί φάγῃσιν,^c ῥα προσκαλεσάμενος^d τοὺς ῥα μαθητὰς λέγει^e αὐτοῖς·

² Σπλαγχνίζομαι^a ἐπὶ τὸν ὄχλον ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσιν^b μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν^c τί φάγῃσιν.^d ³ καὶ ἐὰν ἀπολύσω^a αὐτοὺς νήστευσ^b εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται^c ἐν τῇ ὁδῷ· ῥα καὶ τινες ῥα αὐτῶν ῥα ἀπὸ μακρόθεν^d ῥα ἤκασιν.^e

⁴ καὶ ἀπεκρίθησαν^a αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ῥα ὅτι Πόθεν^b τούτους δυνήσεται^c τις ὥδε χορτάσαι^d ἄρτων ἐπ' ἐρημίας;^e ⁵ καὶ ῥα ἡρώτα^a αὐτούς· Πόσους^b ἔχετε^c ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν· ῥα Ἐπτὰ. ⁶ καὶ ῥα παραγγέλλει^a τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν^b ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν^c τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας^d ἔκλασεν^e καὶ ἐδίδου^f τοῖς

34 a VPAANMS ἀναβλέπω to look up	b V3PIPI ἐκπλήσσομαι to be amazed	b NAMP νήστις hungry
b V3SAAI στενάζω to groan	c VPPANMP	c V3PFPI ἐκλύομαι to lose heart
c V3SPAI	d V3SRAI	d μακρόθεν from a distance
d V2SAPM εφφαθα ephphatha!	e NAMP κωφός unable to talk	e V3PRAI ἤκω to come
e V3SPAI	f V3SPAI	4 a V3PAPI
f V2SAPM διανοίγω to open	g VNPA	b πόθεν from where
35 a V3PAPI	h NAMP ἄλαλος mute	c V3SFMI
b NNFP ἀκοή hearing	i VNPA	d VNAA χορτάζω to feed
c V3SAPI	Chapter 8	e NGFS ἐρημία remote place
d NNMS δεσμός chain	1 a VPPAGMS	5 a V3SIAI
e V3SIAI	b VPPAGMP	b NAMP πόσος how great?
f ὀρθῶς straightly	c V3PAAS	c V2PPAI
36 a V3SAMI διαστέλλομαι to give orders	d VPAMNMS	d V3PAAI
b V3PPAS	προσκαλέομαι to call	6 a V3SPAI
c V3SIMI διαστέλλομαι to give orders	e V3SPAI	b VNAA ἀναπίπτω recline
d περισσώτερον more than	2 a V1SPMI σπλαγχνίζομαι to have compassion on	c VPAANMS
e V3PIAI	b V3PPAI προσμένω to be with	d VPAANMS
37 a ὑπερπερισσῶς beyond all measure	c V3PPAI	e V3SAAI κλάω to break
	d V3PAAS	f V3SIAI
	3 a V1SAAS	

μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα ἱ παρατιθῶσιν^g καὶ παρέθηκαν^h τῷ ὄχλῳ. ⁷ καὶ εἶχον^a ἰχθύδια^b ὀλίγα· καὶ εὐλόγησας^c ἑαυτὰ εἶπεν^d ἑ καὶ ταῦτα παρατιθέναι^e.
⁸ ἑ καὶ ἔφαγον^a καὶ ἐχορτάσθησαν,^b καὶ ἦσαν^c περισσεύματα^d κλασμάτων^e ἑπτὰ σφυρίδας.^f ⁹ ἦσαν^a ἑ δὲ ὡς τετρακισχίλιοι.^b καὶ ἀπέλυσεν^c αὐτούς.
¹⁰ καὶ ἑ εὐθύς ἐμβὰς^a εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν^b εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.^c ¹¹ Καὶ ἐξῆλθον^a οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἦρξαντο^b συζητεῖν^c αὐτῷ, ζητοῦντες^d παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες^e αὐτόν.
¹² καὶ ἀναστενάξας^a τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει.^b Τί ἡ γενεὰ αὕτη ἑζητεῖ^c σημεῖον^d; ἀμὴν λέγω^d ἑ ὑμῖν, εἰ δοθήσεται^e τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. ¹³ καὶ ἀφείς^a αὐτοὺς ἑ πάλιν ἐμβὰς^b ἀπῆλθεν^c εἰς τὸ πέραν.^d ¹⁴ Καὶ ἐπελάθοντο^a λαβεῖν^b ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἑνα ἄρτον οὐκ εἶχον^c μεθ' ἑαυτῶν ἑν τῷ πλοίῳ.
¹⁵ καὶ διεστέλλετο^a αὐτοῖς λέγων.^b Ὁρᾶτε,^c βλέπετε^d ἀπὸ τῆς ζύμης^e τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης^f ἑΗρώδου. ¹⁶ καὶ διελογίζοντο^a πρὸς ἑ ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἑχουσιν.^b ¹⁷ καὶ ἑ γνοὺς^a λέγει^b αὐτοῖς· Τί διαλογίζεσθε^c ὅτι ἄρτους οὐκ ἑχετε;^d οὐπω^e νοεῖτε^f οὐδὲ συνίετε;^g ἑ πεπωρωμένην^h ἑχετεⁱ τὴν καρδίαν ὑμῶν; ¹⁸ ὀφθαλμοὺς ἑχοντες^a οὐ βλέπετε^b καὶ ὦτα ἑχοντες^c οὐκ

g V3PPAS παρατίθημι to set before	c NGFS Δαλμανουθά Dalmanutha	b VPPANMS
h V3PAAI παρατίθημι to set before	11 a V3PAAI	c V2PPAM
7 a V3PIAI	b V3PAMI	d V2PPAM
b NANP ἰχθύδιον little fish	c VNPA συζητέω to discuss	e NGFS ζύμη yeast
c VPAANMS	d VPPANMP	f NGFS ζύμη yeast
d V3SAAI	e VPPANMP	16 a V3PIMI διαλογίζομαι to think
e VNPA παρατίθημι to set before	12 a VPAANMS ἀναστενάζω to sigh deeply	b V3PPAI
8 a V3PAAI	b V3SPAI	17 a VPAANMS
b V3PAPI χορτάζω to feed	c V3SPAI	b V3SPAI
c V3PAAI	d V1SPAI	c V2PPMI διαλογίζομαι to think
d NANP περίσσευμα overflow	e V3SFPI	d V2PPAI
e NGNP κλάσμα broken piece	13 a VPAANMS	e οὐπω not yet
f NAFP σφυρίς basket	b VPAANMS ἐμβαίνω to get into	f V2PPAI νοέω to understand
9 a V3PIAI	c V3SAAI	g V2PPAI συνίημι to understand
b NNMP τετρακισχίλιοι four thousand	d πέραν on the other side	h VPRPAFS πωρώω to harden
c V3SAAI	14 a V3PAMI ἐπιλανθάνομαι to forget	i V2PPAI
10 a VPAANMS ἐμβαίνω to get into	b VNAA	18 a VPPANMP
b V3SAAI	c V3PIAI	b V2PPAI
	15 a V3SIMI διαστέλλομαι to give orders	c VPPANMP

ἀκούετε;^d καὶ οὐ μνημονεύετε^e 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα^a εἰς τοὺς πεντακισχιλίους,^b πόσους^c κοφίνους^d ἱκλασμάτων^e πλήρεις^f ἤρατε;^g λέγουσιν^h αὐτῷ· Δώδεκα. 20 ὅτε ἱκαὶ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους,^a πόσων^b σφυρίδων^c πληρώματα^d κλασμάτων^e ἤρατε;^f ἱκαὶ λέγουσιν^g αὐτῷ· Ἑπτὰ. 21 καὶ ἔλεγεν^a αὐτοῖς· ἱΟὐπω^b συνίετε;^c 22 Καὶ ἔρχονται^a εἰς Βηθσαϊδάν.^b καὶ φέρουσιν^c αὐτῷ τυφλὸν καὶ παρακαλοῦσιν^d αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψῃται.^e 23 καὶ ἐπιλαβόμενος^a τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἱἐξήνεγκεν^b αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης,^c καὶ πτύσας^d εἰς τὰ ὄμματα^e αὐτοῦ, ἐπιθείς^f τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα^g αὐτόν· Εἴ τι ἱβλέπεις;^h 24 καὶ ἀναβλέψας^a ἔλεγεν·^b Βλέπω^c τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ὡς δένδρα^d ὁρῶ^e περιπατοῦντας.^f 25 εἶτα^a πάλιν ἱἐπέθηκεν^b τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἱδιέβλεψεν^c καὶ ἀπεκατέστη^d καὶ ἐνέβλεπεν^e τηλαυγῶς^f ἱἅπαντα. 26 καὶ ἀπέστειλεν^a αὐτόν ἱεἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων·^b Μηδὲ εἰς τὴν κώμην^c ἱεἰσέλθης.^d 27 Καὶ ἐξῆλθεν^a ὁ ἱἸησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας^b Καισαρείας^c τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα^d τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων^e αὐτοῖς· Τίνα με λέγουσιν^f οἱ ἄνθρωποι

d V2PPAI
e V2PPAI μνημονεύω to remember
19 a V1SAAI κλάω to break
b NAMP πεντακισχίλιοι five thousand
c NAMP πόσος how great?
d NAMP κόφινος a large basket
e NGNP κλάσμα broken piece
f NAMP πλήρης full
g V2PAAI
h V3PPAI
20 a NAMP τετρακισχίλιοι four thousand
b NGFP πόσος how great?
c NGFP σφυρίς basket
d NAMP πλήρωμα fullness
e NGNP κλάσμα broken piece
f V2PAAI
g V3PPAI

21 a V3SIAI
b οὐπω not yet
c V2PPAI συνίημι to understand
22 a V3PPMI
b NAFS Βηθσαϊδάν Bethsaida
c V3PPAI
d V3PPAI
e V3SAMS
23 a VPAMNMS
ἐπιλαμβάνομαι to take hold
b V3SAAI ἐκφέρω to bring out
c NGFS κώμη a village
d VPAANMS πτύω to spit
e NAMP ὄμμα eye
f VPAANMS
g V3SIAI
h V2SPAII
24 a VPAANMS ἀναβλέπω to look up
b V3SIAI

c V1SPAII
d NANP δένδρον tree
e V1SPAII
f VPPAAMP
25 a εἶτα then
b V3SAAI
c V3SAAI διαβλέπω to see clearly
d V3SAAI ἀποκαθίστημι to restore
e V3SIAI ἐμβλέπω to look
f τηλαυγῶς clearly
26 a V3SAAI
b VPPANMS
c NAFS κώμη a village
d V2SAAS
27 a V3SAAI
b NAFP κώμη a village
c NGFS Καισάρεια Caesarea
d V3SIAI
e VPPANMS
f V3PPAI

εἶναι;^g 28 οἱ δὲ εἶπαν^a αὐτῷ λέγοντες^b ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν,^c καὶ ἄλλοι Ἡλίαν,^d ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν προφητῶν. 29 καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα^a αὐτούς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε^b εἶναι;^c ἀποκριθεὶς^d ὁ Πέτρος λέγει^e αὐτῷ· Σὺ εἶ^f ὁ χριστός. 30 καὶ ἐπετίμησεν^a αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν^b περὶ αὐτοῦ. 31 Καὶ ἤρξατο^a διδάσκειν^b αὐτούς ὅτι δεῖ^c τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν^d καὶ ἀποδοκιμασθῆναι^e ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι^f καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι.^g 32 καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει.^a καὶ προσλαβόμενος^b ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο^c ἐπιτιμᾶν^d αὐτῷ. 33 ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς^a καὶ ἰδὼν^b τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν^c Πέτρῳ καὶ λέγει·^d Ὑπαγε^e ὀπίσω μου, Σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς^f τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. 34 Καὶ προσκαλεσάμενος^a τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν^b αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει^c ὀπίσω μου ἔλθειν,^d ἀπαρνησάσθω^e ἑαυτὸν καὶ ἀράτω^f τὸν σταυρὸν^g αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω^h μοι. 35 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ^a τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι^b ἀπολέσει^c αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει^d τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν^e ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου σώσει^f αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ^a ἄνθρωπον κερδῆσαι^b τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι^c τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 τί γὰρ ἴδοι^a ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα^b τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 38 ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνηθῇ^a με καὶ τοὺς ἐμούς

g VNPA	f VNAP	e V3SAMM ἀπαρνέομαι
28 a V3PAAI	g VNAA	to disown
b VPPANMP	32 a V3SIAI	f V3SAAM
c NAMS βαπτιστής	b VPAMNMS	g NAMS σταυρός cross
Baptist	προσλαμβάνομαι to	h V3SPAM
d NAMS Ἡλίας Elijah	take aside	35 a V3SPAS
29 a V3SIAI	c V3SAMI	b VNAA
b V2PPAI	d VNPA ἐπιτιμάω to	c V3SFAI
c VNPA	rebuke	d V3SFAI
d VPAPNMS	33 a VPAPNMS	e ἕνεκεν for
e V3SPAI	b VPAANMS	f V3SFAI
f V2SPAI	c V3SAAI ἐπιτιμάω to	36 a V3SPAI ὠφελέω to be
30 a V3SAAI ἐπιτιμάω to	rebuke	of good use
rebuke	d V3SPAI	b VNAA κερδαίνω to
b V3PPAS	e V2SPAM	gain
31 a V3SAMI	f V2SPAI φρονέω to	c VNAP ζημιώω to forfeit
b VNPA	think	37 a V3SAAS
c V3SPAI	34 a VPAMNMS	b NANS ἀντάλλαγμα
d VNAA	προσκαλέομαι to call	something given in
e VNAP ἀποδοκιμάζω to	b V3SAAI	exchange
reject	c V3SPAI	38 a V3SAPS ἐπαισχύνομαι
	d VNAA	to be ashamed of

λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι^b καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνηθήσεται^c αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ^d ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

9 καὶ ἔλεγεν^a αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω^b ὑμῖν ὅτι εἰσὶν^c τινες ῥτῶν ὧδε ἑστηκότων^d οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται^e θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν^f τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν^g ἐν δυνάμει. ² Καὶ μετὰ ἡμέρας ἑξ^a παραλαμβάνει^b ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον ῥκαὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει^c αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν^d κατ' ἰδίαν μόνους. καὶ μετεμορφώθη^e ἔμπροσθεν αὐτῶν, ³ καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ῥἐγένετο^a στίλβοντα^b λευκὰ^c ῥλίαν^d οἷα^e γναφεὺς^f ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται^g ῥοὕτως λευκᾶναι.^h ⁴ καὶ ὥφθη^a αὐτοῖς Ἡλίας^b σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν^c συλλαλοῦντες^d τῷ Ἰησοῦ. ⁵ καὶ ἀποκριθεὶς^a ὁ Πέτρος λέγει^b τῷ Ἰησοῦ· ῥΡαββί,^c καλὸν ἐστίν^d ἡμᾶς ὧδε εἶναι,^e καὶ ποιήσωμεν^f ῥτρεῖς σκηνάς,^g σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἡλίᾳ^h μίαν. ⁶ οὐ γὰρ ᾔδει^a τί ῥἀποκριθῇ,^b ῥἐκφοβοί^c γὰρ ἐγένοντο.^d ⁷ καὶ ἐγένετο^a νεφέλη^b ἐπισκιάζουσα^c αὐτοῖς, καὶ ῥἐγένετο^d φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης.^e Οὗτός ἐστιν^f ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ῥἀκούετε^g αὐτοῦ.^h ⁸ καὶ ἐξάπινα^a περιβλεψάμενοι^b οὐκέτι οὐδένα εἶδον^c ῥἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.^d ⁹ ῥΚαὶ

b NDFS μοιχαλὶς <i>adulteress</i>	3 a V3SAMI	g NAFP σκηνή <i>tabernacle</i>
c V3SFPI ἐπαισχύνομαι <i>to be ashamed of</i>	b VPPANNP στίλβω <i>to dazzle</i>	h NDMS Ἡλίας <i>Elijah</i>
d V3SAAS	c NNNP λευκός <i>white</i>	6 a V3SPAI
Chapter 9	d λῖαν <i>very much</i>	b V3SAPS
1 a V3SIAI	e NANP οἷος <i>what sort of</i>	c NNMP ἐκφοβός <i>frightened</i>
b V1SPAI	f NNMS γναφεύς <i>bleacher</i>	d V3PAMI
c V3PPAI	g V3SPMI	7 a V3SAMI
d VPRAGMP	h VNAA λευκαίνω <i>to bleach</i>	b NNFS νεφέλη <i>cloud</i>
e V3PAMS γεύομαι <i>to taste</i>	4 a V3SAPI	c VPPANFS ἐπισκιάζω <i>to cast a shadow</i>
f V3PAAS	b NNMS Ἡλίας <i>Elijah</i>	d V3SAMI
g VPRAAFS	c V3PIAI	e NGFS νεφέλη <i>cloud</i>
2 a NAFP ἕξ <i>six</i>	d VPPANMP συλλαλέω <i>to talk with</i>	f V3SPAI
b V3SPAI	5 a VPAPNMS	g V2PPAM
c V3SPAI ἀναφέρω <i>to lead up</i>	b V3SPAI	8 a ἐξάπινα <i>suddenly</i>
d NANS ὑψηλός <i>high</i>	c NMS ῥαββί <i>Rabbi</i>	b VPAMNMP
e V3SAPI μεταμορφόομαι <i>to be transformed</i>	d V3SPAI	περιβλέπομαι <i>to look around at</i>
	e VNPA	c V3PAAI
	f V1PAAS	

καταβαινόντων^a αὐτῶν ἡ ἐκ τοῦ ὄρους διεστείλατο^b αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἂ
εἶδον^c διηγήσωνται^d, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.^e
10 καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν^a πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες^b τί ἐστίν^c τὸ ἐκ
νεκρῶν ἀναστῆναι.^d 11 καὶ ἐπηρώτων^a αὐτὸν λέγοντες.^b Ὅτι λέγουσιν^c οἱ
γραμματεῖς ὅτι Ἡλίαν^d δεῖ^e ἐλθεῖν^f πρῶτον; 12 ὁ δὲ ἔφη^a αὐτοῖς· Ἡλίας^b
μὲν ἐλθὼν^c πρῶτον ἂποκαθιστάνει^d πάντα, καὶ πῶς γέγραπται^e ἐπὶ τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθῃ^f καὶ ἔξουδενηθῇ;^g 13 ἀλλὰ λέγω^a ὑμῖν ὅτι καὶ
Ἡλίας^b ἐλήλυθεν,^c καὶ ἐποίησαν^d αὐτῷ ὅσα ἤθελον,^e καθὼς γέγραπται^f ἐπ’
αὐτόν. 14 Καὶ ἐλθόντες^a πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον^b ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς
καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας^c πρὸς αὐτούς.^d 15 καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος
ἰδόντες^a αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν,^b καὶ προστρέχοντες^c ἠσπάζοντο^d αὐτόν.
16 καὶ ἐπηρώτησεν^a αὐτούς· Τί συζητεῖτε^b πρὸς αὐτούς; 17 καὶ ἀπεκρίθη^a
αὐτῷ εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου.^b Διδάσκαλε, ἡνεγκα^b τὸν υἱόν μου πρὸς σέ, ἔχοντα^c
πνεῦμα ἄλαλον.^d 18 καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ^a ῥήσσει^b αὐτόν, καὶ
ἀφρίζει^c καὶ τρίζει^d τοὺς ὀδόντας^e καὶ ξηραίνεται.^f καὶ εἴπα^g τοῖς μαθηταῖς
σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν,^h καὶ οὐκ ἴσχυσαν.ⁱ 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a αὐτοῖς
λέγει.^b Ὡς^c γενεὰ ἄπιστος,^d ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι,^e ἕως πότε ἀνέξομαι^f

9 a VPPAGMP	f V3SAAS	b V1SAAI
b V3SAMI διαστέλλομαι to give orders	g V3SAPS ἐξουδενέω to be rejected	c VPPAAMS
c V3PAAI	13 a V1SPAI	d NANS ἄλαλος mute
d V3PAMS διηγέομαι to tell	b NNMS Ἡλίας Elijah	18 a V3SAAS καταλαμβάνω to obtain
e V3SAAS	c V3SRAI	b V3SPAI ῥήγνυμι to burst
10 a V3PAAI	d V3PAAI	c V3SPAI ἀφρίζω to foam at the mouth
b VPPANMP συζητέω to discuss	e V3PIAI	d V3SPAI τρίζω to gnash
c V3SPAI	f V3SRPI	e NAMP ὀδοὺς tooth
d VNAA	14 a VPAANMP	f V3SPPI ξηραίνω to wither
11 a V3PIAI	b V3PAAI	g V1SAAI
b VPPANMP	c VPPAAMP συζητέω to discuss	h V3PAAS
c V3PPAI	15 a VPAANMP	i V3PAAI ἰσχύω to be strong
d NAMS Ἡλίας Elijah	b V3PAPI ἐκθαμβέομαι to be overwhelmed	19 a VPAPNMS
e V3SPAI	c VPPANMP προστρέχω to run up to	b V3SPAI
f VNAA	d V3PIMI	c ὦ O!
12 a V3SIAI	16 a V3SAAI	d NFS ἄπιστος unbelieving
b NNMS Ἡλίας Elijah	b V2PPAI συζητέω to discuss	e V1SFMI
c VPAANMS	17 a V3SAPI	f V1SFMI ἀνέχομαι to put up with
d V3SPAI ἀποκαθίστημι to restore		
e V3SRPI		

ύμῶν; φέρετε^g αὐτὸν πρὸς με. ²⁰ καὶ ἤνεγκαν^a αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν^b αὐτὸν ᾠς πνεῦμα εὐθύς ᾠ συνεσπάραξεν^c αὐτόν, καὶ πεσὼν^d ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο^e ἀφρίζων.^f ²¹ καὶ ἐπηρώτησεν^a τὸν πατέρα αὐτοῦ. Πόσος^b χρόνος ἐστίν^c ὡς τοῦτο γέγονεν^d αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν.^e Ἐκ παιδιόθεν.^f ²² καὶ πολλάκις^a καὶ εἰς πῦρ αὐτόν ἔβαλεν^b καὶ εἰς ὕδατα ἵνα ἀπολέσῃ^c αὐτόν. ἀλλ' εἴ τι δύνῃ,^d βοήθησον^e ἡμῖν σπλαγχνισθεῖς^f ἐφ' ἡμᾶς. ²³ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν^a αὐτῷ. Τὸ εἰ δύνῃ,^b πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.^c ²⁴ Ἐὐθύς κράξας^a ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν.^b Πιστεύω.^c βοήθει^d μου τῇ ἀπιστίᾳ.^e ²⁵ ἰδὼν^a δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει^b ὄχλος ἐπετίμησεν^c τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων^d αὐτῷ. Τὸ ἄλαλον^e καὶ κωφὸν^f πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω^g σοι, ἔξελθε^h ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτιⁱ εἰσέλθῃς^j εἰς αὐτόν. ²⁶ καὶ κράξας^a καὶ πολλὰ σπαράξας^b ἔξηλθεν.^c καὶ ἐγένετο^d ὥσει^e νεκρὸς ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν^f ὅτι ἀπέθανεν.^g ²⁷ ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας^a τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν^b αὐτόν, καὶ ἀνέστη.^c ²⁸ καὶ εἰσελθόντος^a αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων^b αὐτόν. Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν^c ἐκβαλεῖν^d αὐτό; ²⁹ καὶ εἶπεν^a αὐτοῖς. Τοῦτο τὸ γένος^b ἐν οὐδενὶ δύναται^c ἔξελθεῖν^d εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

g V2PPAM
20 a V3PAAI
b VPAANMS
c V3SAAI συσπαράσσω
to cause to convulse
d VPAANMS
e V3SIMI κυλίομαι to
roll around
f VPPANMS ἀφρίζω to
foam at the mouth
21 a V3SAAI
b NNMS πόσος how
great?
c V3SPAI
d V3SRAI
e V3SAAI
f παιδιόθεν from
childhood
22 a πολλάκις many times
b V3SAAI
c V3SAAS
d V2SPMI
e V2SAAM βοηθέω to
help

f VPAPNMS
σπλαγχνίζομαι to have
compassion on
23 a V3SAAI
b V2SPMI
c VPPADMS
24 a VPAANMS
b V3SIAI
c V1SPAI
d V2SPAM βοηθέω to
help
e NDFS ἀπιστία unbelief
25 a VPAANMS
b V3SPAI ἐπισυντρέχω
to run together to
c V3SAAI ἐπιτιμάω to
rebuke
d VPPANMS
e NNNS ἄλαλος mute
f NNNS κωφός unable
to talk
g V1SPAI ἐπιτάσσω to
command

h V2SAAM
i μηκέτι no longer
j V2SAAS
26 a VPAANMS
b VPAANMS σπαράσσω
to convulse
c V3SAAI
d V3SAMI
e ὥσει like
f VNPA
g V3SAAI
27 a VPAANMS
b V3SAAI
c V3SAAI
28 a VPAAGMS
b V3PIAI
c V1PAPI
d VNAA
29 a V3SAAI
b NNNS γένος family
c V3SPMI
d VNAA

30 Κάκειϊθεν^a ἐξελθόντες^b ἡ παρεπορεύοντο^c διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν^d ἵνα τις γνοῖ.^e 31 ἐδίδασκεν^a γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν^b αὐτοῖς ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται^c εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν^d αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεῖς^e ἡ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἂ ἀναστήσεται.^f 32 οἱ δὲ ἠγνόουν^a τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο^b αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.^c 33 Καὶ ἦλθον^a εἰς Καφαρναούμ.^b καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος^c ἐπηρώτα^d αὐτοὺς· Τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε;^e 34 οἱ δὲ ἐσιώπων,^a πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν^b ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. 35 καὶ καθίσας^a ἐφώνησεν^b τοὺς δώδεκα καὶ λέγει^c αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει^d πρῶτος εἶναι^e ἔσται^f πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος.^g 36 καὶ λαβὼν^a παιδίον ἔστησεν^b αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ἐναγκαλισάμενος^c αὐτὸ εἶπεν^d αὐτοῖς· 37 Ὃς ἂν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται^a ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.^b καὶ ὃς ἂν ἐμὲ ἡ δέχεται,^c οὐκ ἐμὲ δέχεται^d ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά^e με. 38 Ἐφη^a αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· Διδάσκαλε, εἶδομέν^b τινα ἡ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα^c δαιμόνια, ἡ καὶ ἐκωλύομεν^d αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει^e ἡμῖν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· ἡ Μὴ κωλύετε^b αὐτόν, οὐδεὶς γὰρ ἔστιν^c ὃς ποιήσει^d δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται^e ταχύ^f κακολογῆσαί^g με. 40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν^a καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν.^b 41 Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ^a ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ἡ ὀνόματι ὅτι χριστοῦ ἔστε,^b

30 a	κάκειϊθεν <i>and from there</i>	e	V2PIMI διαλογίζομαι <i>to think</i>	d	V3SPMI
b	VPAANMP	34 a	V3PIAI σιωπάω <i>to be quiet</i>	e	VPAAAMS
c	V3PIMI παραπορεύομαι <i>to pass by</i>	b	V3PAPI διαλέγομαι <i>to reason</i>	38 a	V3SIAI
d	V3SIAI	35 a	VPAANMS	b	V1PAAI
e	V3SAAS	b	V3SAAI	c	VPPAAMS
31 a	V3SIAI	c	V3SPAI	d	V1PIAI κωλύω <i>to hinder</i>
b	V3SIAI	d	V3SPAI	e	V3SIAI
c	V3SPPI	e	VNPA	39 a	V3SAAI
d	V3PFAI	f	V3SFM I	b	V2PPAM κωλύω <i>to hinder</i>
e	VPAPNMS	g	NNMS διάκονος <i>servant</i>	c	V3SPAI
f	V3SFM I	36 a	VPAANMS	d	V3SFAI
32 a	V3PIAI ἀγνοέω <i>to be ignorant</i>	b	V3SAAI	e	V3SFM I
b	V3PIMI	c	VPAMNMS	f	NANS ταχύ <i>quick</i>
c	VNAA		ἐναγκαλίζομαι <i>to take in one's arms</i>	g	VNAA κακολογέω <i>to curse</i>
33 a	V3PAAI	d	V3SAAI	40 a	V3SPAI
b	NAFS Καφαρναούμ <i>Capernaum</i>	37 a	V3SAMS	b	V3SPAI
c	VPAMNMS	b	V3SPMI	41 a	V3SAAS ποτίζω <i>to give a drink</i>
d	V3SIAI	c	V3SPMS	b	V2PPAI

ἀμὴν λέγω^c ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἂπολέσῃ^d τὸν μισθὸν^e αὐτοῦ. ⁴² Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ^a ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων^b εἰς ἐμέ, καλὸν ἐστίν^c αὐτῷ μᾶλλον εἰ περικείται^d μύλος^e ὄνικος^f περὶ τὸν τράχηλον^g αὐτοῦ καὶ βέβληται^h εἰς τὴν θάλασσαν. ⁴³ Καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ^a σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον^b αὐτήν· καλὸν ἐστίν^c σε κυλλὸν^d εἰσελθεῖν^e εἰς τὴν ζωὴν ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα^f ἀπελθεῖν^g εἰς τὴν γέενναν,^h εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον.ⁱ ⁴⁵ καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ^a σε, ἀπόκοψον^b αὐτόν· καλὸν ἐστίν^c σε εἰσελθεῖν^d εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν^e ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα^f βληθῆναι^g εἰς τὴν γέενναν.^h ⁴⁷ καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ^a σε, ἐκβαλε^b αὐτόν· καλὸν σέ ἐστίν^c μονόφθαλμον^d εἰσελθεῖν^e εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα^f βληθῆναι^g εἰς τὴν γέενναν,^h ⁴⁸ ὅπου ὁ σκώληξ^a αὐτῶν οὐ τελευτᾷ^b καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.^c ⁴⁹ Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται.^a ⁵⁰ καλὸν τὸ ἄλας^a ἐὰν δὲ τὸ ἄλας^b ἀναλον^c γένηται,^d ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε;^e ἔχετε^f ἐν ἑαυτοῖς ἄλα,^g καὶ εἰρηνεύετε^h ἐν ἀλλήλοις.

10 Καὶ ἐκεῖθεν^a ἀναστὰς^b ἔρχεται^c εἰς τὰ ὅρια^d τῆς Ἰουδαίας καὶ πέραν^e τοῦ Ἰορδάνου,^f καὶ συμπορεύονται^g πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὥς εἰώθει^h

c V1SPAI	45 a V3SPAS	49 a V3SFPI ἀλίζω to salt
d V3SAAS	b V2SAAM ἀποκόπτω to cut off	50 a NNNS ἄλας salt
e NAMS μισθός wage	c V3SPAI	b NNNS ἄλας salt
42 a V3SAAS	d VNAA	c NNNS ἀναλος not salty
b VPPAGMP	e NAMS χωλός lame	d V3SAMS
c V3SPAI	f VPPAAMS	e V2PFAI ἀρτύω to make salty
d V3SPMI περικίμαι to surround	g VNAP	f V2PPAM
e NNMS μύλος hand mill	h NAFS γέεννα Gehenna	g NANS ἄλα salt
f NNMS ὄνικος of a donkey	47 a V3SPAS	h V2PPAM εἰρηνεύω to live in peace
g NAMS τράχηλος neck	b V2SAAM	Chapter 10
h V3SRPI	c V3SPAI	1 a ἐκεῖθεν from there
43 a V3SPAS	d NAMS μονόφθαλμος one-eyed	b VPAANMS
b V2SAAM ἀποκόπτω to cut off	e VNAA	c V3SPMI
c V3SPAI	f VPPAAMS	d NANP ὅριον region
d NAMS κυλλός crippled	g VNAP	e πέραν on the other side
e VNAA	h NAFS γέεννα Gehenna	f NGMS Ἰορδάνης Jordan
f VPPAAMS	48 a NNMS σκώληξ worm	g V3PPMI συμπορεύομαι to go with
g VNAA	b V3SPAI τελευτάω to die	h V3SPAI εἴωθα to have a custom
h NAFS γέεννα Gehenna	c V3SPPI σβέννυμι to extinguish	
i NANS ἄσβεστος unquenchable		

πάλιν ἐδίδασκενⁱ αὐτούς. ² Ἦ Καὶ ἔπηρώτων^a αὐτὸν εἰ ἔξεστιν^b ἀνδρὶ γυναῖκα
 ἀπολῦσαι,^c πειράζοντες^d αὐτόν. ³ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν^b αὐτοῖς· Τί ὑμῖν
 ἐνετείλατο^c Μωϋσῆς; ⁴ οἱ δὲ εἶπαν·^a Ἐπέτρεψεν^b Μωϋσῆς ἡ βιβλίον
 ἀποστασίου^c γράψαι^d καὶ ἀπολῦσαι.^e ⁵ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν^a αὐτοῖς· Πρὸς τὴν
 σκληροκαρδίαν^b ὑμῶν ἔγραψεν^c ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. ⁶ ἀπὸ δὲ ἀρχῆς
 κτίσεως^a ἄρσεν^b καὶ θῆλυ^c ἐποίησεν^d ἡ αὐτούς. ⁷ ἕνεκεν^a τούτου καταλείψει^b
 ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα ἡ καὶ προσκολληθήσεται^c πρὸς τὴν
 γυναῖκα αὐτοῦ,⁸ καὶ ἔσονται^a οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶν^b δύο
 ἀλλὰ μία σὰρξ. ⁹ ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν^a ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.^b ¹⁰ Καὶ
 ἡ εἰς τὴν οἰκίαν ἡ πάλιν οἱ μαθηταὶ ἡ περὶ τούτου ἡ ἔπηρώτων^a αὐτόν. ¹¹ καὶ
 λέγει^a αὐτοῖς· Ὁς ἡ ἂν ἀπολύσῃ^b τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ^c ἄλλην
 μοιχᾶται^d ἐπ' αὐτήν, ¹² καὶ ἔαν ἡ αὐτὴ ἀπολύσασα^a τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ^b
 ἄλλον ἡ μοιχᾶται.^c ¹³ Καὶ προσέφερον^a αὐτῷ παιδίᾳ ἵνα ἡ αὐτῶν ἄψῃται.^b οἱ
 δὲ μαθηταὶ ἡ ἐπετίμησαν^c αὐτοῖς. ¹⁴ ἰδὼν^a δὲ ὁ Ἰησοῦς ἡγανάκτησεν^b καὶ
 εἶπεν^c αὐτοῖς· Ἄφετε^d τὰ παιδίᾳ ἔρχεσθαι^e πρὸς με, μὴ κωλύετε^f αὐτά, τῶν
 γὰρ τοιούτων ἐστίν^g ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ¹⁵ ἀμὴν λέγω^a ὑμῖν, ὅς ἡ ἂν μὴ
 δέξηται^b τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ^c εἰς αὐτήν. ¹⁶ καὶ
 ἐναγκαλισάμενος^a αὐτὰ ἡ κατευλόγει^b τιθεὶς^c τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά. ¹⁷ Καὶ

i V3SIAI
 2 a V3PIAI
 b V3SPAI
 c VNAA
 d VPPANMP
 3 a VPAPNMS
 b V3SAAI
 c V3SAMI ἐντέλλομαι to
 command
 4 a V3PAAI
 b V3SAAI ἐπιτρέπω to let
 c NGNS ἀποστάσιον
 divorce
 d VNAA
 e VNAA
 5 a V3SAAI
 b NAFS σκληροκαρδία
 hardness of heart
 c V3SAAI
 6 a NGFS κτίσις creation
 b NANS ἄρσεν male
 c NANS θῆλυς female
 d V3SAAI

7 a ἕνεκεν for
 b V3SFAI καταλείπω to
 leave
 c V3SFPI προσκολλάομαι
 to be united to
 8 a V3PFMI
 b V3PPAI
 9 a V3SAAI συζεύγνυμι to
 join together
 b V3SPAM χωρίζω to
 divide
 10 a V3PIAI
 11 a V3SPAI
 b V3SAAS
 c V3SAAS γαμέω to
 marry
 d V3SPMI μοιχάομαι to
 commit adultery
 12 a VPAANFS
 b V3SAAS γαμέω to
 marry
 c V3SPMI μοιχάομαι to
 commit adultery

13 a V3PIAI
 b V3SAMS
 c V3PAAI ἐπιτιμάω to
 rebuke
 14 a VPAANMS
 b V3SAAI ἀγανακτέω to
 be indignant
 c V3SAAI
 d V2PAAM
 e VNPM
 f V2PPAM κωλύω to
 hinder
 g V3SPAI
 15 a V1SPAI
 b V3SAMS
 c V3SAAS
 16 a VPAMNMS
 ἐναγκαλίζομαι to take
 in one's arms
 b V3SIAI κατευλογέω to
 bless
 c VPPANMS

ἐκπορευομένου^a αὐτοῦ εἰς ὁδὸν προσδραμῶν^b εἰς καὶ γονυπετήσας^c αὐτὸν ἐπηρώτα^d αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω^e ἵνα ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω;^f ¹⁸ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν^a αὐτῷ· Τί με λέγεις^b ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. ¹⁹ τὰς ἐντολὰς οἶδας·^a Μὴ ῥφονεύσης,^b Μὴ μοιχεύσης,^c Μὴ κλέψης,^d Μὴ ψευδομαρτυρήσης,^e Μὴ ἀποστερήσης,^f Τίμα^g τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. ²⁰ ὁ δὲ ῥέφη^a αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην^b ἐκ νεότητός^c μου. ²¹ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας^a αὐτῷ ἠγάπησεν^b αὐτόν καὶ εἶπεν^c αὐτῷ· Ἐν ῥσε ὑστερεῖ^d ὕπαγε^e ὅσα ἔχεις^f πώλησον^g καὶ δός^h ῥτοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξειςⁱ θησαυρόν^j ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο^k ἀκολουθεῖ^l ῥμοι. ²² ὁ δὲ στυγνάσας^a ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν^b λυπούμενος,^c ἦν^d γὰρ ἔχων^e κτήματα^f πολλά. ²³ Καὶ περιβλεψάμενος^a ὁ Ἰησοῦς λέγει^b τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δυσκόλως^c οἱ τὰ χρήματα^d ἔχοντες^e εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται.^f ²⁴ οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο^a ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς^b λέγει^c αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς δύσκολόν^d ῥέστιν^e εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.^f ²⁵ εὐκοπώτερόν^a ῥέστιν^b κάμηλον^c διὰ ῥτῆς τρυμαλιᾶς^d τῆς ῥραφίδος^e ῥδιελθεῖν^f ἢ πλούσιον^g εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ

17 a VPPMGMS	b V1SAMI	f NANP κτῆμα <i>wealth</i>
b VPAANMS προστρέχω <i>to run up to</i>	c NGFS νεότης <i>youth</i>	23 a VPAMNMS
c VPAANMS γονυπετέω <i>to kneel</i>	21 a VPAANMS ἐμβλέπω <i>to look</i>	περιβλέπομαι <i>to look around at</i>
d V3SIAI	b V3SAAI	b V3SPAI
e V1SAAS	c V3SAAI	c δυσκόλως <i>hardly</i>
f V1SAAS κληρονομέω <i>to inherit</i>	d V3SPAI ὑστερέω <i>to lack</i>	d NANP χρήμα <i>money</i>
18 a V3SAAI	e V2SPAM	e VPPANMP
b V2SPAI	f V2SPAI	f V3PFMI
19 a V2SRAI	g V2SAAM πωλέω <i>to sell</i>	24 a V3PIPI θαμβέομαι <i>to be amazed</i>
b V2SAAS φονεύω <i>to commit murder</i>	h V2SAAM	b VPAPNMS
c V2SAAS μοιχεύω <i>to commit adultery</i>	i V2SFAI	c V3SPAI
d V2SAAS κλέπτω <i>steal</i>	j NAMS θησαυρός <i>treasure</i>	d NNNS δύσκολος <i>hard</i>
e V2SAAS	k δεῦρο <i>come</i>	e V3SPAI
ψευδομαρτυρέω <i>to give false testimony</i>	l V2SPAM	f VNAA
f V2SAAS ἀποστερέω <i>to defraud</i>	22 a VPAANMS στυγνάζω <i>to be gloomy</i>	25 a NNNS εὐκοπώτερος <i>easy</i>
g V2SPAM τιμάω <i>to honor</i>	b V3SAAI	b V3SPAI
20 a V3SIAI	c VPPPNMS λυπέω <i>to cause sorrow</i>	c NAFS κάμηλος <i>camel</i>
	d V3SIAI	d NGFS τρυμαλιά <i>eye</i>
	e VPPANMS	e NGFS ραφίς <i>needle</i>
		f VNAA
		g NAMS πλούσιος <i>rich</i>

θεοῦ εἰσελθεῖν.^h 26 οἱ δὲ περισσῶς^a ἐξεπλήσσοντο^b λέγοντες^c πρὸς ἑαυτούς·
Καὶ τίς δύναται^d σωθῆναι;^e 27 ἔμβλέψας^a αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει·^b Παρὰ
ἀνθρώποις ἀδύνατον^c ἀλλ' οὐ παρὰ θεῶ, πάντα γὰρ ἔδυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.
28 Ἦρξατο^a λέγειν^b ὁ Πέτρος ἑαυτῷ· Ἴδου ἡμεῖς ἀφήκαμεν^c πάντα καὶ
ἠκολουθήκαμεν^d σοι. 29 ἔφη^a ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω^b ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστίν^c ὃς
ἀφήκεν^d οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς^e ἢ ἡμετέρας ἢ πατέρας ἢ τέκνα ἢ
ἀγρούς ἕνεκεν^f ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν^g τοῦ εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ^a
ἐκατονταπλασίονα^b νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφὰς^c
καὶ ἡμετέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγρούς μετὰ διωγμῶν,^d καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ
ἐρχομένῳ^e ζωὴν αἰώνιον. 31 πολλοὶ δὲ ἔσονται^a πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ
ἔσχατοι πρῶτοι. 32 Ἦσαν^a δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες^b εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ
ἦν^c προάγων^d αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο,^e οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες^f
ἐφοβοῦντο.^g καὶ παραλαβὼν^h πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατοⁱ αὐτοῖς λέγειν^j τὰ
μέλλοντα^k αὐτῷ συμβαίνειν^l 33 ὅτι Ἴδου ἀναβαίνομεν^a εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται^b τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν,
καὶ κατακρινοῦσιν^c αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν^d αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν
34 καὶ ἐμπαίξουσιν^a αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν^b αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν^c
αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν,^d καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας^e ἀναστήσεται.^e 35 Καὶ

h VNAA	e NAFP ἀδελφή sister	g V3PIMI
26 a περισσῶς abundantly	f ἕνεκεν for	h VPAANMS
b V3PIPI ἐκπλήσσομαι to	g ἕνεκεν for	i V3SAMI
be amazed	30 a V3SAAS	j VNPA
c VPPANMP	b NANP	k VPPAANP
d V3SPMI	ἐκατονταπλασίων a	l VNPA συμβαίνω to
e VNAP	hundred times	happen
27 a VPAANMS ἐμβλέπω	c NAFP ἀδελφή sister	33 a V1PPAI
to look	d NGMP διωγμός	b V3SFPI
b V3SPAI	persecution	c V3PFAI κατακρίνω to
c NNNS ἀδύνατος	e VPPMDMS	condemn
impossible	31 a V3PFMI	d V3PFAI
28 a V3SAMI	32 a V3PIAI	34 a V3PFAI ἐμπαίζω to
b VNPA	b VPPANMP	mock
c V1PAAI	c V3SIAI	b V3PFAI ἐμπτύω to spit
d V1PRAI	d VPPANMS προάγω to	on
29 a V3SIAI	go on ahead	c V3PFAI μαστιγώω to
b V1SPAI	e V3PIPI θαμβέομαι to	flog
c V3SPAI	be amazed	d V3PFAI
d V3SAAI	f VPPANMP	e V3SFMI

προσπορεύονται^a αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης Ἦ οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου^b λέγοντες^c
 Ἦ αὐτῷ· Διδάσκαλε, θέλομεν^d ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσωμέν^e Ἦ σε ποιήσης^f ἡμῖν. ³⁶ ὁ δὲ
 εἶπεν^a αὐτοῖς· Τί θέλετε^b Ἦ ποιήσω^c ὑμῖν; ³⁷ οἱ δὲ εἶπαν^a αὐτῷ· Δὸς^b ἡμῖν ἵνα
 εἴς Ἦ σου ἐκ δεξιῶν Ἦ καὶ εἴς ἐξ Ἦ ἀριστερῶν^c καθίσωμεν^d ἐν τῇ δόξῃ σου. ³⁸ ὁ δὲ
 Ἰησοῦς εἶπεν^a αὐτοῖς· Οὐκ οἶδατε^b τί αἰτεῖσθε^c δύνασθε^d πιεῖν^e τὸ ποτήριον ὃ
 ἐγὼ πίνω,^f Ἦ Ἦ τὸ βάπτισμα^g ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι^h βαπτισθῆναι;ⁱ ³⁹ οἱ δὲ εἶπαν^a
 αὐτῷ· Δυνάμεθα.^b ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν^c αὐτοῖς· Ἦ Τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω^d
 πίεσθε^e καὶ τὸ βάπτισμα^f ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι^g βαπτισθήσεσθε,^h ⁴⁰ τὸ δὲ
 καθίσαι^a ἐκ δεξιῶν μου Ἦ Ἦ ἐξ εὐωνύμων^b οὐκ ἔστιν^c ἐμὸν δοῦναι,^d ἀλλ' οἷς
 ἡτοίμασται.^e ⁴¹ Καὶ ἀκούσαντες^a οἱ δέκα^b ἤρξαντο^c ἀγανακτεῖν^d περὶ
 Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. ⁴² Ἦ καὶ προσκαλεσάμενος^a αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς Ἦ λέγει^b
 αὐτοῖς· Οἶδατε^c ὅτι οἱ δοκοῦντες^d ἄρχειν^e τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν^f αὐτῶν
 καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν^g αὐτῶν. ⁴³ οὐχ οὕτως δὲ Ἦ ἔστιν^a ἐν
 ὑμῖν· ἀλλ' ὃς Ἦ ἂν θέλῃ^b Ἦ μέγας γενέσθαι^c ἐν ὑμῖν, ἔσται^d ὑμῶν διάκονος,^e
⁴⁴ καὶ ὃς Ἦ ἂν θέλῃ^a Ἦ ἐν ὑμῖν εἶναι^b πρῶτος, ἔσται^c πάντων δοῦλος. ⁴⁵ καὶ
 γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν^a διακονηθῆναι^b ἀλλὰ διακονῆσαι^c καὶ

35 a V3PPMI προσπορεύομαι
 to come to
 b NGMS Ζεβεδαῖος
 Zebedee
 c VPPANMP
 d V1PPAI
 e V1PAAS
 f V2SAAS
 36 a V3SAAI
 b V2PPAI
 c V1SAAS
 37 a V3PAAI
 b V2SAAM
 c NGNP ἀριστερός left
 side
 d V1PAAS
 38 a V3SAAI
 b V2PRAI
 c V2PPMI
 d V2PPMI
 e VNAA
 f V1SPAI
 g NANS βάπτισμα
 baptism

h V1SPPI
 i VNAP
 39 a V3PAAI
 b V1PPMI
 c V3SAAI
 d V1SPAI
 e V2PFMI
 f NANS βάπτισμα
 baptism
 g V1SPPI
 h V2PFPI
 40 a VNAA
 b NGNP εὐώνυμος left
 c V3SPAI
 d VNAA
 e V3SRPI
 41 a VPAANMP
 b NNMP δέκα ten
 c V3PAMI
 d VNPA ἀγανακτέω to
 be indignant
 42 a VPAMNMS
 προσκαλέομαι to call

b V3SPAI
 c V2PRAI
 d VPPANMP
 e VNPA
 f V3PPAI κατακυριεύω
 to lord it over
 g V3PPAI κατεξουσιάζω
 to exercise authority
 over
 43 a V3SPAI
 b V3SPAS
 c VNAM
 d V3SFMI
 e NNMS διάκονος
 servant
 44 a V3SPAS
 b VNPA
 c V3SFMI
 45 a V3SAAI
 b VNAP
 c VNAA

δοῦναι^d τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον^e ἀντί^f πολλῶν. ⁴⁶ Καὶ ἔρχονται^a εἰς Ἱεριχώ.^b καὶ ἐκπορευομένου^c αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχώ^d καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκανοῦ ^Γὁ υἱὸς Τιμαίου^e Βαρτιμαῖος^f ^Γτυφλὸς ^Γπροσαίτης^g ἐκάθητο^h παρὰ τὴν ὁδόν^ι. ⁴⁷ καὶ ἀκούσας^a ὅτι Ἰησοῦς ὁ ^ΓΝαζαρηνός^b ἐστίν^c ἤρξατο^d κράζειν^e καὶ λέγειν.^f ^ΓΥἱὲ Δαυὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν^g με. ⁴⁸ καὶ ἐπετίμων^a αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ.^b ὁ δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν.^c Υἱὲ Δαυὶδ, ἐλέησόν^d με. ⁴⁹ καὶ στὰς^a ὁ Ἰησοῦς εἶπεν.^b ^ΓΦωνήσατε^c αὐτόν^ι. καὶ φωνοῦσι^d τὸν τυφλὸν λέγοντες^e αὐτῷ. Θάρσει,^f ^Γἔγειρε,^g φωνεῖ^h σε. ⁵⁰ ὁ δὲ ἀποβαλὼν^a τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ^Γἀναπηδήσας^b ἦλθεν^c πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ⁵¹ καὶ ἀποκριθεὶς^a ^Γαὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν.^ι ^ΓΤί ^Γσοι θέλεις^c ποιήσω^ι;^d ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν^e αὐτῷ. Ραββουνι,^f ἵνα ἀναβλέψω.^g ⁵² ^Γκαὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν^a αὐτῷ. Ὑπαγε,^b ἡ πίστις σου σέσωκέν^c σε. καὶ ^Γεὐθὺς ἀνέβλεψεν,^d καὶ ἠκολούθει^e ^Γαὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

11 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν^a εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς Βηθφαγὴ^b καὶ Βηθανίαν^c πρὸς τὸ Ὅρος τῶν Ἐλαιῶν,^d ἀποστέλλει^e δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ² καὶ λέγει^a αὐτοῖς. Ὑπάγετε^b εἰς τὴν κώμην^c τὴν κατέναντι^d ὑμῶν, καὶ ^Γεὐθὺς εἰσπορευόμενοι^e εἰς αὐτὴν εὐρήσετε^f πῶλον^g δεδεμένον^h ἐφ' ὃν οὐδεὶς ^Γοὔπωⁱ ἀνθρώπων

d VNAA	c V3SIAI	52 a V3SAAI
e NANS λύτρον <i>ransom</i>	d V2SAAM	b V2SPAM
f ἀντί <i>in exchange for</i>	49 a VPAANMS	c V3SRAI
46 a V3PPMI	b V3SAAI	d V3SAAI ἀναβλέπω <i>to look up</i>
b NAFS Ἱεριχώ <i>Jericho</i>	c V2PAAM	e V3SIAI
c VPPMGMS	d V3PPAI	Chapter 11
d NGFS Ἱεριχώ <i>Jericho</i>	e VPPANMP	1 a V3PPAI
e NGMS Τιμαῖος <i>Timaeus</i>	f V2SPAM θαρσέω <i>take heart!</i>	b NAFS Βηθφαγὴ <i>Bethphage</i>
f NNMS Βαρτιμαῖος <i>Bartimaeus</i>	g V2SPAM	c NAFS Βηθανία <i>Bethany</i>
g NNMS προσαίτης <i>beggar</i>	h V3SPAI	d NGFP ἐλαία <i>olive</i>
h V3SIMI	50 a VPAANMS ἀποβάλλω <i>to throw away</i>	e V3SPAI
47 a VPAANMS	b VPAANMS ἀναπηδάω <i>jump up</i>	2 a V3SPAI
b NNMS Ναζαρηνός <i>of Nazareth</i>	c V3SAAI	b V2PPAM
c V3SPAI	51 a VPAPNMS	c NAFS κώμη <i>a village</i>
d V3SAMI	b V3SAAI	d κατέναντι <i>ahead</i>
e VNPA	c V2SPAI	e VPPMNMP εἰσπορεύομαι <i>to go in</i>
f VNPA	d V1SAAS	f V2PFAI
g V2SAAM	e V3SAAI	g NAMS πῶλος <i>colt</i>
48 a V3PIAI ἐπιτιμάω <i>to rebuke</i>	f NMS ραββουνι <i>Rabboni</i>	h VPRPAMS
b V3SAAS σιωπάω <i>to be quiet</i>	g V1SAAS ἀναβλέπω <i>to look up</i>	i οὔπω <i>not yet</i>

Ἦκάθισεν.^j Ἦλύσατε^k αὐτὸν καὶ φέρετε.^{1 3} καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ.^a Τί ποιεῖτε^b τοῦτο; εἶπατε^c Ἦὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει.^d καὶ Ἦεὐθύς αὐτὸν ἀποστέλλει^e Ἦπάλιν ὧδε. ⁴ Ἦκαὶ ἀπῆλθον^a καὶ εὗρον^b πῶλον^c δεδεμένον^d Ἦπρὸς θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου,^e καὶ λύουσιν^f αὐτόν. ⁵ καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων^a ἔλεγον^b αὐτοῖς. Τί ποιεῖτε^c λύοντες^d τὸν πῶλον;^e ⁶ οἱ δὲ εἶπαν^a αὐτοῖς καθὼς Ἦεἶπεν^b ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἀφῆκαν^c αὐτούς. ⁷ καὶ Ἦφέρουσιν^a τὸν πῶλον^b πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ Ἦἐπιβάλλουσιν^c αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ Ἦκάθισεν^d ἐπ' Ἦαὐτόν. ⁸ Ἦκαὶ πολλοὶ^a τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν^a εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας^b Ἦκόψαντες^c ἐκ τῶν ἀγρῶν.⁹ καὶ οἱ προάγοντες^a καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες^b Ἦἐκράζον.^c Ὡσαννά.^d Εὐλογημένος^e ὁ ἐρχόμενος^f ἐν ὀνόματι κυρίου. ¹⁰ Εὐλογημένη^a ἡ ἐρχομένη^b Ἦβασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυίδ. Ὡσαννά^c ἐν τοῖς ὑψίστοις.^d ¹¹ Καὶ εἰσῆλθεν^a εἰς ἮἹεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν. καὶ περιβλεψάμενος^b πάντα Ἦὀψέ^c ἤδη οὔσης^d τῆς ὥρας ἔξῃλθεν^e εἰς Βηθανίαν^f μετὰ τῶν δώδεκα. ¹² Καὶ τῇ ἐπαύριον^a ἐξελθόντων^b αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας^c ἐπείνασεν.^d ¹³ καὶ ἰδὼν^a συκῆν^b Ἦἀπὸ μακρόθεν^c ἔχουσιν^d φύλλα^e ἤλθεν^f εἰ ἄρα Ἦτι εὐρήσει^g ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν^h ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρενⁱ εἰ μὴ φύλλα,^j Ἦὁ

j V3SAAI
k V2PAAM
l V2PPAM
3 a V3SAAS
b V2PPAI
c V2PAAM
d V3SPAI
e V3SPAI
4 a V3PAAI
b V3PAAI
c NAMS πῶλος *colt*
d VPRPAMS
e NGNS ἄμφοδον *street*
f V3PPAI
5 a VPRAGMP
b V3PIAI
c V2PPAI
d VPPANMP
e NAMS πῶλος *colt*
6 a V3PAAI
b V3SAAI
c V3PAAI
7 a V3PPAI

b NAMS πῶλος *colt*
c V3PPAI ἐπιβάλλω *to throw over*
d V3SAAI
8 a V3PAAI στρώννυμι *to spread out*
b NAFP στιβάς *leafy branch*
c VPAANMP κόπτω *to cut*
9 a VPPANMP προάγω *to go on ahead*
b VPPANMP
c V3PIAI
d ὠσαννά *Hosanna!*
e VPRPNMS
f VPPMNMS
10 a VPRPNFS
b VPPMNFS
c ὠσαννά *Hosanna!*
d NDNP ὑψιστος *highest*
11 a V3SAAI
b VPAMNMS
περιβλέπομαι *to look around at*

c ὀψέ *in the evening*
d VPPAGFS
e V3SAAI
f NAFS Βηθανία *Bethany*
12 a ἐπαύριον *the next day*
b VPAAGMP
c NGFS Βηθανία *Bethany*
d V3SAAI πεινάω *to be hungry*
13 a VPAANMS
b NAFS συκῆ *fig tree*
c μακρόθεν *from a distance*
d VPPAAGFS
e NANP φύλλον *leaf*
f V3SAAI
g V3SFAI
h VPAANMS
i V3SAAI
j NANP φύλλον *leaf*

γὰρ καιρὸς οὐκ ἔστιν^k σύκων.^{1 14} καὶ ἡ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν^b αὐτῇ· Μηκέτι^c εἰς
τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ^l μηδεὶς καρπὸν φάγοι.^d καὶ ἤκουον^e οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
¹⁵ Καὶ ἔρχονται^a εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ εἰσελθόν^b εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο^c
ἐκβάλλειν^d τοὺς πωλοῦντας^e καὶ τοὺς ἀγοράζοντας^f ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς
τραπέζας^g τῶν κολλυβιστῶν^h καὶ τὰς καθέδραςⁱ τῶν πωλούντων^j τὰς
περιστεράς^k κατέστρεψεν.^{1 16} καὶ οὐκ ἤφιεν^a ἵνα τις διενέγκῃ^b σκεῦος^c διὰ τοῦ
ἱεροῦ,¹⁷ καὶ ἐδίδασκεν^a καὶ ἔλεγεν^b αὐτοῖς· Οὐ γέγραπται^c ὅτι Ὁ οἶκός
μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται^d πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε^e
αὐτὸν σπήλαιον^f ληστῶν.^{g 18} καὶ ἤκουσαν^a οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς,^l
καὶ ἐζήτουν^b πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν.^c ἐφοβοῦντο^d γὰρ αὐτόν, ὅτι πᾶς γὰρ ὁ
ὄχλος ἐξεπλήσσετο^e ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.¹⁹ Καὶ ὅταν ὁ ψέ^a ἐγένετο,^b
ἔξεπορεύοντο^c ἔξω τῆς πόλεως.²⁰ Καὶ παραπορευόμενοι^a πρωτῇ^b εἶδον^c τὴν
συκῆν^d ἐξηραμμένην^e ἐκ ριζῶν.^{f 21} καὶ ἀναμνησθεὶς^a ὁ Πέτρος λέγει^b αὐτῷ·
Ῥαββί,^c ἴδε ἡ συκῆ^d ἣν κατηράσω^e ἐξήρანται.^{f 22} καὶ ἀποκριθεὶς^a ὁ Ἰησοῦς
λέγει^b αὐτοῖς· Ἔχετε^c πίστιν θεοῦ.²³ Ἄμην λέγω^a ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ^b τῷ
ὄρει τούτῳ· Ἀρθητι^c καὶ βλήθητι^d εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ^e ἐν τῇ

k V3SIAI	b V3SAAS διαφέρω to	c V3PAAI
l NGNP σύκων fig	carry	d NAFS συκῆ fig tree
14 a VPAPNMS	c NANS σκεῦος	e VPRPAFS ξηραίνω to
b V3SAAI	possession	with
c μηκέτι no longer	17 a V3SIAI	f NGFP ρίζα root
d V3SAAO	b V3SIAI	21 a VPAPNMS
e V3PIAI	c V3SRPI	ἀναμνησκω to
15 a V3PPMI	d V3SFPI	remember
b VPAANMS	e V2PRAI	b V3SPAI
c V3SAMI	f NANS σπήλαιον den	c NMS ῥαββί Rabbi
d VNPA	g NGMP ληστής robber	d NNFS συκῆ fig tree
e VPPAAMP πωλέω to	18 a V3PAAI	e V2SAMI καταράομαι
sell	b V3PIAI	to curse
f VPPAAMP	c V3PAAS	f V3SRPI ξηραίνω to
g NAFP τράπεζα table	d V3PIMI	with
h NGMP κολλυβιστής	e V3SIPI ἐκπλήσσομαι to	22 a VPAPNMS
money exchanger	be amazed	b V3SPAI
i NAFP καθέδρα seat	19 a ὁψέ in the evening	c V2PPAM
j VPPAGMP πωλέω to	b V3SAMI	23 a V1SPAI
sell	c V3PIMI	b V3SAAS
k NAFP περιστερά dove	20 a VPPMNMP	c V2SAPM
l V3SAAI καταστρέφω	παραπορεύομαι to pass	d V2SAPM
to overturn	by	e V3SAPS διακρίνω to
16 a V3SIAI	b πρωτῇ early in the	make a distinction
	morning	

καρδία αὐτοῦ ἀλλὰ Ἦ πιστεύῃ^f ὅτι Ἦ λαλεῖ^g γίνεται,^h ἔσταιⁱ αὐτῷ. ²⁴ διὰ τοῦτο λέγω^a ὑμῖν, πάντα ὅσα Ἦ προσεύχεσθε^b καὶ αἰτεῖσθε,^c πιστεύετε^d ὅτι Ἦ ἐλάβετε,^e καὶ ἔσται^f ὑμῖν. ²⁵ καὶ ὅταν Ἦ στήκετε^a προσευχόμενοι,^b ἀφίετε^c εἴ τι ἔχετε^d κατὰ τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ^e ὑμῖν τὰ παραπτώματα^f Ἦ ὑμῶν. ²⁷ Καὶ ἔρχονται^a πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος^b αὐτοῦ ἔρχονται^c πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ²⁸ καὶ Ἦ ἔλεγον^a αὐτῷ. Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς;^b Ἦ τίς σοι ἔδωκεν^c τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῇς;^d ²⁹ ὁ δὲ Ἦ Ἰησοῦς εἶπεν^a αὐτοῖς. Ἐπερωτήσω^b Ἦ ὑμᾶς ἓνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ^c μοι, καὶ ἐρῶ^d ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.^e ³⁰ τὸ βάπτισμα^a Ἦ τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἢ^b ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ^c μοι. ³¹ καὶ Ἦ διελογίζοντο^a πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες.^b Ἦ Τί εἴπωμεν;^c ἔὰν εἴπωμεν.^d Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ.^e Διὰ τί Ἦ οὐκ ἐπιστεύσατε^f αὐτῷ; ³² ἀλλὰ εἴπωμεν.^a Ἐξ ἀνθρώπων;— ἐφοβοῦντο^b τὸν Ἦ ὄχλον, ἅπαντες γὰρ εἶχον^c τὸν Ἰωάννην ὄντως^d ὅτι Ἦ προφήτης ἦν.^e ³³ καὶ ἀποκριθέντες^a Ἦ τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν.^b Οὐκ οἶδαμεν.^c καὶ ὁ Ἦ Ἰησοῦς λέγει^d αὐτοῖς. Οὐδὲ ἐγὼ λέγω^e ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.^f

f V3SPAS	27 a V3PPMI	b VPPANMP
g V3SPAI	b VPPAGMS	c V1PAAS
h V3SPMI	c V3PPMI	d V1PAAS
i V3SFMI	28 a V3PIAI	e V3SFAI
24 a V1SPAI	b V2SPAI	f V2PAAI
b V2PPMI	c V3SAAI	32 a V1PAAS
c V2PPMI	d V2SPAS	b V3PIMI
d V2PPAM	29 a V3SAAI	c V3PIAI
e V2PAAI	b V1SFAI	d ὄντως really
f V3SFMI	c V2PAPM	e V3SIAI
25 a V2PPAI στήκω to stand	d V1SFAI	33 a VPAPNMP
b VPPMNMP	e V1SPAI	b V3PPAI
c V2PPAM	30 a NNNS βάπτισμα baptism	c V1PRAI
d V2PPAI	b V3SIAI	d V3SPAI
e V3SAAS	c V2PAPM	e V1SPAI
f NANP παράπτωμα trespass	31 a V3PIMI διαλογίζομαι to think	f V1SPAI

Chapter 12

12 Καὶ ἤρξατο^a αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς ἱλαλεῖν.^b Ἀμπελῶνα^c ἄνθρωπος ἐφύτευσεν,^d καὶ περιέθηκεν^e φραγμὸν^f καὶ ὥρυξεν^g ὑπολήνιον^h καὶ ὠκοδόμησενⁱ πύργον,^j καὶ ἐξέδετο^k αὐτὸν γεωργοῖς,^l καὶ ἀπεδήμησεν.^m 2 καὶ ἀπέστειλεν^a πρὸς τοὺς γεωργοὺς^b τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν^c λάβῃ^d ἀπὸ τῶν καρπῶν^e τοῦ ἀμπελῶνος.^f 3 ἱκαὶ λαβόντες^a αὐτὸν ἔδειραν^b καὶ ἀπέστειλαν^c κενόν.^d 4 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν^a πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον.^b ἱκάκεῖνον^b ἱκεφαλῳσαν^c καὶ ἱτήμασαν.^d 5 ἱκαὶ ἄλλον ἀπέστειλεν.^a κάκεῖνον^b ἀπέκτειναν,^c καὶ πολλοὺς ἄλλους, ἱοὺς μὲν δέροντες^d οὺς δὲ ἀποκτείνοντες.^e 6 ἔτι ἱένα εἶχεν,^a υἱὸν ἀγαπητόν. ἀπέστειλεν^b αὐτὸν ἱέσχατον πρὸς αὐτοὺς^c λέγων^d ὅτι Ἑντραπήσονται^d τὸν υἱόν μου. 7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ^a ἱπρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν^b ὅτι Οὗτός ἐστιν^c ὁ κληρονόμος.^d δεῦτε^e ἀποκτείνωμεν^f αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται^g ἡ κληρονομία.^h 8 καὶ λαβόντες^a ἱἀπέκτειναν^b αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον^c αὐτόν^d ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.^e 9 ἱτί ποιήσει^a ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;^b ἐλεύσεται^c καὶ ἀπολέσει^d τοὺς γεωργοὺς,^e καὶ δώσει^f τὸν ἀμπελῶνα^g ἄλλοις. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε.^a Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν^b οἱ οἰκοδομοῦντες,^c οὗτος ἐγενήθη^d εἰς κεφαλὴν

- 1 a V3SAMI
b VNPA
c NAMS ἀμπελών
vineyard
d V3SAAI φυτεύω to
plant
e V3SAAI περιτίθημι to
put on
f NAMS φραγμός barrier
g V3SAAI ὀρύσσω to dig
up
h NANS ὑπολήνιον pit for
a winepress
i V3SAAI
j NAMS πύργος tower
k V3SAMI ἐκδίδωμι to
rent
l NDMP γεωργός farmer
m V3SAAI ἀποδημέω to go
away on a journey
2 a V3SAAI
b NAMP γεωργός farmer
c NGMP γεωργός farmer
d V3SAAS
e NGMS ἀμπελών
vineyard

- 3 a VPAANMP
b V3PAAI δέρω to beat up
c V3PAAI
d NAMS κενός empty
4 a V3SAAI
b NAMS κάκεῖνος and
that one
c V3PAAI κεφαλῳώ to
strike on the head
d V3PAAI ἀτιμάζω to
dishonor
5 a V3SAAI
b NAMS κάκεῖνος and
that one
c V3PAAI
d VPPANMP δέρω to beat
up
e VPPANMP
6 a V3SIAI
b V3SAAI
c VPPANMS
d V3PFPI ἐντρέπω to
cause shame
7 a NNMP γεωργός farmer
b V3PAAI
c V3SPAI

- d NNMS κληρονόμος heir
e δεῦτε come
f V1PAAS
g V3SFMI
h NNFS κληρονομία
inheritance
8 a VPAANMP
b V3PAAI
c V3PAAI
d NGMS ἀμπελών
vineyard
9 a V3SFAI
b NGMS ἀμπελών
vineyard
c V3SFMI
d V3SFAI
e NAMP γεωργός farmer
f V3SFAI
g NAMS ἀμπελών
vineyard
10 a V2PAAI
b V3PAAI ἀποδοκιμάζω
to reject
c VPPANMP
d V3SAPI

γωνίας.^e ¹¹ παρὰ κυρίου ἐγένετο^a αὕτη, καὶ ἔστιν^b θαυμαστῇ^c ἐν ὀφθαλμοῖς
 ἡμῶν; ¹² Καὶ ἐζήτουν^a αὐτὸν κρατῆσαι,^b καὶ ἐφοβήθησαν^c τὸν ὄχλον,
 ἔγνωσαν^d γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν.^e καὶ ἀφέντες^f αὐτὸν
 ἀπῆλθον.^g ¹³ Καὶ ἀποστέλλουσιν^a πρὸς αὐτόν τινες τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν
 Ἑρωδιανῶν^b ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν^c λόγῳ. ¹⁴ Ἦ καὶ ἐλθόντες^a λέγουσιν^b αὐτῷ·
 Διδάσκαλε, οἶδαμεν^c ὅτι ἀληθὴς^d εἶ^e καὶ οὐ μέλει^f σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ
 βλέπεις^g εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ
 διδάσκεις.^h ἔξεστινⁱ Ἦ δοῦναι^j κῆνσον^k Καίσαρι^l ἢ οὐ; δῶμεν^m ἢ μὴ δῶμεν;ⁿ
¹⁵ ὁ δὲ εἰδὼς^a αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν^b εἶπεν^c αὐτοῖς· Τί με πειράζετε;^d φέρετέ^e
 μοι δηνάριον^f ἵνα ἴδω.^g ¹⁶ οἱ δὲ ἤνεγκαν.^a καὶ λέγει^b αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν^c
 αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;^d οἱ δὲ εἶπαν^e αὐτῷ· Καίσαρος.^f ¹⁷ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν^a
 Ἦ αὐτοῖς· Ἦ Τὰ Καίσαρος^b ἀπόδοτε^c Καίσαρι^d καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ
 ἔξεθαύμαζον^e ἐπ' αὐτῷ. ¹⁸ Καὶ ἔρχονται^a Σαδδουκαῖοι^b πρὸς αὐτόν, οἵτινες
 λέγουσιν^c ἀνάστασιν μὴ εἶναι,^d καὶ ἑπηρώτων^e αὐτὸν λέγοντες.^f
¹⁹ Διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν^a ἡμῖν ὅτι ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ^b καὶ
 καταλίπῃ^c γυναῖκα καὶ ἢ μὴ ἀφῇ^d τέκνον^e, ἵνα λάβῃ^e ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
 γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ^f σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁰ ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν.^a

e NGFS γωνία *corner*
 11 a V3SAMI
 b V3SPAI
 c NNFS θαυμαστός
wonderful
 12 a V3PIAI
 b VNAA
 c V3PAPI
 d V3PAAI
 e V3SAAI
 f VPAANMP
 g V3PAAI
 13 a V3PPAI
 b NGMP Ἑρωδιανοί
Herodians
 c V3PAAS ἀγρεύω *to*
catch
 14 a VPAANMP
 b V3PPAI
 c V1PRAI
 d NNMS ἀληθής *true*
 e V2SPAI
 f V3SPAI μέλει *it is a*
care

g V2SPAI
 h V2SPAI
 i V3SPAI
 j VNAA
 k NAMS κῆνσος *tax*
 l NDMS Καῖσαρ *Caesar*
 m V1PAAS
 n V1PAAS
 15 a VPRANMS
 b NAFS ὑπόκρισις
hypocrisy
 c V3SAAI
 d V2PPAI
 e V2PPAM
 f NANS δηνάριον
denarius
 g V1SAAS
 16 a V3PAAI
 b V3SPAI
 c NNFS εἰκὼν *image*
 d NNFS ἐπιγραφή
inscription
 e V3PAAI

f NGMS Καῖσαρ *Caesar*
 17 a V3SAAI
 b NGMS Καῖσαρ *Caesar*
 c V2PAAM
 d NDMS Καῖσαρ *Caesar*
 e V3PIAI ἐκθαυμάζω *to*
wonder
 18 a V3PPMI
 b NNMP Σαδδουκαῖος
Sadducee
 c V3PPAI
 d VNPA
 e V3PIAI
 f VPPANMP
 19 a V3SAAI
 b V3SAAS
 c V3SAAS καταλείπω *to*
leave
 d V3SAAS
 e V3SAAS
 f V3SAAS ἐξανίστημι *to*
raise up
 20 a V3PIAI

καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν^b γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων^c οὐκ ἀφῆκεν^d σπέρμα. ²¹ καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν^a αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν^b ἥ μὴ καταλιπὼν^c σπέρμα, καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως.^d ²² καὶ ὁ ἑπτὰ^e οὐκ ἀφῆκεν^a σπέρμα. ἔσχατον πάντων ἥ γυνὴ ἀπέθανεν^b. ²³ ἐν τῇ ἀναστάσει ὅταν ἀναστῶσιν^a τίνος αὐτῶν ἔσται^b γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον^c αὐτήν γυναῖκα. ²⁴ ἔφη^a αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς^b. Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε^b μὴ εἰδότες^c τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; ²⁵ ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν,^a οὔτε γαμοῦσιν^b οὔτε ἡγαμίζονται,^c ἀλλ' εἰσὶν^d ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ²⁶ περὶ δὲ τῶν νεκρῶν ὅτι ἐγείρονται^a οὐκ ἀνέγνωτε^b ἐν τῇ βίβλῳ^c Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ βάλτου^d ἥ πῶς εἶπεν^e αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων.^f Ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαάκ^g καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ;^h ²⁷ οὐκ ἔστιν^a ἡ θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων.^b ἥ πολὺ πλανᾶσθε.^c ²⁸ Καὶ προσελθὼν^a εἰς τῶν γραμματέων ἀκούσας^b αὐτῶν συζητούντων,^c ἰδὼν^d ὅτι καλῶς ἠπεκρίθη^e αὐτοῖς^f, ἐπηρώτησεν^f αὐτόν. Ποία ἐστὶν^g ἡ ἐντολὴ πρώτη πάντων^h; ²⁹ ἠπεκρίθη^a ὁ Ἰησοῦς^b ὅτι Πρώτη ἡ ἐστὶν^b ἡ Ἀκουε,^c Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν,^d ³⁰ καὶ ἀγαπήσεις^a κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης ἡ τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας^b σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος^c σου. ³¹ ἡ δευτέρα αὕτη. Ἀγαπήσεις^a τὸν πλησίον^b σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν.^c ³² ἡ καὶ εἶπεν^a αὐτῷ ὁ γραμματεὺς. Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες^b ὅτι εἷς ἐστίν^c καὶ οὐκ

b V3SAAI	c V3PPPI γαμίζω to give	d VPAANMS
c VPPANMS	in marriage	e V3SAPI
d V3SAAI	d V3PPAI	f V3SAAI
21 a V3SAAI	26 a V3PPPI	g V3SPAI
b V3SAAI	b V2PAAI	29 a V3SAPI
c VPAANMS καταλείπω	c NDFS βίβλος book	b V3SPAI
to leave	d NGMS βάλτος bush	c V2SPAM
d ὡσαύτως in the same way	e V3SAAI	d V3SPAI
22 a V3PAAI	f VPPANMS	30 a V2SFAI
b V3SAAI	g NGMS Ἰσαάκ Isaac	b NGFS διάνοια mind
23 a V3PAAS	h NGMS Ἰακώβ Jacob	c NGFS ἰσχύς strength
b V3SFMI	27 a V3SPAI	31 a V2SFAI
c V3PAAI	b VPPAGMP	b πλησίον near
24 a V3SIAI	c V2PPPI	c V3SPAI
b V2PPPI	28 a VPAANMS	32 a V3SAAI
c VPRANMP	b VPAANMS	b V2SAAI
25 a V3PAAS	c VPPAGMP συζητέω to discuss	c V3SPAI
b V3PPAI γαμέω to marry		

ἔστιν^d ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. ³³ καὶ τὸ ἀγαπᾶν^a αὐτὸν ἐξ ὅλης ᾠ τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς ᾠ συνέσεως^b καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος^c καὶ τὸ ἀγαπᾶν^d τὸν πλησίον^e ὡς ἑαυτὸν ᾠ περισσότερον^f ἔστιν^g πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων^h καὶ θυσιῶν.ⁱ ³⁴ καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν^a ᾠ αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς^b ἀπεκρίθη^c εἶπεν^d αὐτῷ. Οὐ μακρὰν^e εἴ^f ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα^g αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.^h ³⁵ Καὶ ἀποκριθεὶς^a ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν^b διδάσκων^c ἐν τῷ ἱερῷ. Πῶς λέγουσιν^d οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς ᾠ Δαυὶδ ἔστιν^e; ³⁶ ᾠ αὐτὸς Δαυὶδ εἶπεν^a ἐν ᾠ πνεύματι τῷ ᾠ ἀγίῳ. ᾠ Εἶπεν^b ᾠ κύριος τῷ κυρίῳ μου. ᾠ Κάθου^c ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ^d τοὺς ἐχθρούς σου ᾠ ὑποκάτω^e τῶν ποδῶν σου. ³⁷ ᾠ αὐτὸς Δαυὶδ λέγει^a αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν^b ᾠ αὐτοῦ ἔστιν^c υἱός^d; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν^d αὐτοῦ ἡδέως.^e ³⁸ Καὶ ᾠ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν^a. ᾠ Βλέπετε^b ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων^c ἐν στολαῖς^d περιπατεῖν^e καὶ ἀσπασμοὺς^f ἐν ταῖς ἀγοραῖς^g ³⁹ καὶ πρωτοκαθεδρίας^a ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας^b ἐν τοῖς δεῖπνοις,^c ⁴⁰ οἱ κατεσθίοντες^a τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν^b καὶ προφάσει^c μακρὰ^d προσευχόμενοι.^e οὗτοι λήμψονται^f περισσότερον^g κρίμα.^h ⁴¹ Καὶ ᾠ καθίσας^a ᾠ κατέναντι^b τοῦ γαζοφυλακίου^c ἐθεώρει^d πῶς ὁ ὄχλος βάλλει^e

d V3SPAI	b V3SIAI	39 a NAFP πρωτοκαθεδρία
33 a VNPA	c VPPANMS	most important seat
b NGFS σύνεσις	d V3PPAI	b NAFP πρωτοκλισία
understanding	e V3SPAI	place of honor
c NGFS ἰσχύς strength	36 a V3SAAI	c NDNF δεῖπνον
d VNPA	b V3SAAI	banquet
e πλησίον near	c V2SPMM	40 a VPPANMP κατεσθίω
f NNNS περισσότερος	d V1SAAS	to eat up
more than	e ὑποκάτω under	b NGFP χήρα widow
g V3SPAI	37 a V3SPAI	c NDFS πρόφασις excuse
h NGNP ὀλοκαύτωμα	b πόθεν from where	d NANP μακρὸς lengthy
burnt offering	c V3SPAI	e VPPMNMP
i NGFP θυσία sacrifice	d V3SIAI	f V3PFMI
34 a VPAANMS	e ἡδέως gladly	g NANS περισσότερος
b νουνεχῶς wisely	38 a V3SIAI	more than
c V3SAPI	b V2PPAM	h NANS κρίμα judgment
d V3SAAI	c VPPAGMP	41 a VPAANMS
e μακρὰν far away	d NDNF στολή robe	b κατέναντι ahead
f V2SPAI	e VNPA	c NGNS γαζοφυλάκιον
g V3SIAI τολμάω to	f NAMF ἀσπασμός	treasury
dare	g NDNF ἀγορά	d V3SIAI
h VNAA	marketplace	e V3SPAI
35 a VPAPNMS		

χαλκόν^f εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.^g καὶ πολλοὶ πλούσιοι^h ἔβαλλονⁱ πολλά.⁴² καὶ ἐλθοῦσα^a μία χήρα^b πτωχὴ ἔβαλεν^c λεπτὰ^d δύο, ὃ ἐστίν^e κοδράντης.^f ⁴³ καὶ προσκαλεσάμενος^a τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔειπεν^b αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω^c ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα^d αὕτη ἢ πτωχὴ πλείον πάντων ἔβαλεν^e τῶν βαλλόντων^f εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.^g ⁴⁴ πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος^a αὐτοῖς ἔβαλον,^b αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως^c αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν^d ἔβαλεν,^e ὅλον τὸν βίον^f αὐτῆς.

13 Καὶ ἐκπορευομένου^a αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει^b αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ^c λίθοι καὶ ποταπαὶ^d οἰκοδομαί.^e ² καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν^a αὐτῷ· Βλέπεις^b ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς;^c οὐ μὴ ἀφελθῇ^d ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.^e ³ Καὶ καθημένου^a αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν^b κατέναντι^c τοῦ ἱεροῦ ἔπηρώτα^d αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας.^e ⁴ Εἰπόν^a ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται,^b καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ^c ταῦτα συντελεῖσθαι^d πάντα. ⁵ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο^a λέγειν^b αὐτοῖς. Βλέπετε^c μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ.^d ⁶ πολλοὶ ἐλεύσονται^a ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες^b ὅτι Ἐγὼ εἰμι,^c καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.^d ⁷ ὅταν δὲ ἀκούσητε^a πολέμους^b καὶ ἀκοὰς^c πολέμων,^d μὴ

f NAMS χαλκός <i>copper</i>	44 a VPPAGNS	c κατέναντι <i>ahead</i>
g NANS γαζοφυλάκιον <i>treasury</i>	b V3PAAI	d V3SIAI
h NNMP πλούσιος <i>rich</i>	c NGFS ὑστερήσις <i>need</i>	e NNMS Ἀνδρέας <i>Andrew</i>
i V3PIAI	d V3SIAI	4 a V2SAAM
42 a VPAANFS	e V3SAAI	b V3SFMI
b NNFS χήρα <i>widow</i>	f NAMS βίος <i>life</i>	c V3SPAS
c V3SAAI	Chapter 13	d VNPP συντελέω <i>to finish</i>
d NANP λεπτόν <i>very small copper coin</i>	1 a VPPMGMS	5 a V3SAMI
e V3SPAI	b V3SPAI	b VNPA
f NNMS κοδράντης <i>penny</i>	c NNMP ποταπός <i>of what kind?</i>	c V2PPAM
43 a VPAMNMS	d NNFP ποταπός <i>of what kind?</i>	d V3SAAS
προσκαλέομαι <i>to call</i>	e NNFP οἰκοδομή <i>building</i>	6 a V3PFMI
b V3SAAI	2 a V3SAAI	b VPPANMP
c V1SPAI	b V2SPAI	c V1SPAI
d NNFS χήρα <i>widow</i>	c NAFP οἰκοδομή <i>building</i>	d V3PFAI
e V3SAAI	d V3SAPS	7 a V2PAAS
f VPPAGMP	e V3SAPS καταλύω <i>throw down</i>	b NAMP πόλεμος <i>war</i>
g NANS γαζοφυλάκιον <i>treasury</i>	3 a VPPMGMS	c NAFP ἀκοή <i>hearing</i>
	b NGFP ἐλαία <i>olive</i>	d NGMP πόλεμος <i>war</i>

θροεῖσθε.^e Ἦ δέ^f γενέσθαι,^g ἀλλ' οὐπω^h τὸ τέλος. ⁸ ἐγερθήσεται^a γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται^b σεισμοὶ^c κατὰ τόπους, ἔσονται^d Ἰλιμοί.^e Ἦ ἀρχὴ ὠδίνων^f ταῦτα. ⁹ βλέπετε^a δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς. Ἦ παραδώσουσιν^b ὑμᾶς εἰς συνέδρια^c καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε^d καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων^e καὶ βασιλέων σταθήσεσθε^f ἕνεκεν^g ἐμοῦ εἰς μαρτύριον^h αὐτοῖς. ¹⁰ καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη Ἦ πρῶτον δεῖ^a κηρυχθῆναι^b τὸ εὐαγγέλιον. ¹¹ Ἦ καὶ ὅταν^c Ἦ ἄγωσιν^a ὑμᾶς παραδιδόντες,^b μὴ προμεριμνᾶτε^c τί Ἦ λαλήσητε,^d ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ^e ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τοῦτο λαλεῖτε,^f οὐ γὰρ ἐστε^g ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες^h ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ¹² Ἦ καὶ παραδώσει^a ἄδελφός ἄδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται^b τέκνα ἐπὶ γονεῖς^c καὶ θανατώσουσιν^d αὐτούς. ¹³ καὶ ἔσεσθε^aμισοῦμενοι^b ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. ὁ δὲ ὑπομείνας^c εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.^d ¹⁴ Ὅταν δὲ ἴδῃτε^a τὸ βδέλυγμα^b τῆς ἐρημώσεως^c Ἦ ἐστηκότα^d ὅπου οὐ δεῖ,^e ὁ ἀναγινώσκων^f νοεῖτω,^g τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν^h εἰς τὰ ὄρη, ¹⁵ Ἦ ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος^a μὴ Ἦ καταβάτω^b μηδὲ εἰσελθάτω^c Ἦ τι ἄραι^d ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ¹⁶ καὶ ὁ εἰς τὸν ἄγρον μὴ ἐπιστρεψάτω^a εἰς τὰ ὀπίσω ἄραι^b τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. ¹⁷ οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ^a ἐχούσαις^b καὶ ταῖς θηλαζούσαις^c ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ¹⁸ προσεύχεσθε^a δὲ

e V2PPPM θροέομαι *to be alarmed*
 f V3SPAI
 g VNAME
 h οὐπω *not yet*
 8 a V3SFPI
 b V3PFMI
 c NNMP σεισμός *earthquake*
 d V3PFMI
 e NNMP λιμός *hunger*
 f NGFP ὠδίν *labor*
 9 a V2PPAM
 b V3PFAI
 c NANP συνέδριον *Sanhedrin*
 d V2PFPI δέρω *to beat up*
 e NGMP ἡγεμών *ruler*
 f V2PFPI
 g ἕνεκεν *for*
 h NANS μαρτύριον *testimony*

10 a V3SPAI
 b VNAP
 11 a V3PPAS
 b VPPANMP
 c V2PPAM προμεριμνάω *to worry beforehand*
 d V2PAAS
 e V3SAPS
 f V2PPAM
 g V2PPAI
 h VPPANMP
 12 a V3SFAI
 b V3PFMI ἐπανίσταμαι *to rebel against*
 c NAMP γονεὺς *parents*
 d V3PFAI θανατώω *to put to death*
 13 a V2PFMI
 b VPPPNMP
 c VPAANMS ὑπομένω *to stay behind*
 d V3SFPI

14 a V2PAAS
 b NANS βδέλυγμα *abomination*
 c NGFS ἐρήμωσις *desolation*
 d VPRAAMS
 e V3SPAI
 f VPPANMS
 g V3SPAM νοέω *to understand*
 h V3PPAM φεύγω *flee*
 15 a NGNS δῶμα *a house*;
 b V3SAAM
 c V3SAAM
 d VNAA
 16 a V3SAAM
 b VNAA
 17 a NDFS γαστήρ *belly*
 b VPPADFP
 c VPPADFP θηλάζω *to nurse a baby*
 18 a V2PPMM

ἵνα μὴ ᾱ γένηται^b χειμῶνος.^c 19 ἔσονται^a γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλιψίς οἷα^b οὐ
γένονεν^c τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως^d ᾱ ἦν ἔκτισεν^e ὁ θεὸς ἕως τοῦ νῦν καὶ οὐ
μὴ γένηται.^f 20 καὶ εἰ μὴ ᾱ ἐκολόβωσεν^a κύριος ᾱ τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη^b
πᾶσα σὰρξ. ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς^c οὓς ἐξελέξατο^d ἐκολόβωσεν^e τὰς
ἡμέρας. 21 ᾱ καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ.^a ᾱ Ἰδε ὧδε ὁ ᾱ χριστός, ᾱ Ἰδε ἐκεῖ, μὴ
πιστεύετε.^b 22 ἐγερθήσονται^a γὰρ ψευδόχριστοι^b καὶ ψευδοπροφῆται^c καὶ
δώσουσιν^d σημεῖα καὶ τέρατα^e πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν^f εἰ ᾱ δυνατὸν τοὺς
ἐκλεκτούς.^g 23 ὑμεῖς δὲ βλέπετε.^a ᾱ προεῖρηκα^b ὑμῖν πάντα. 24 Ἀλλὰ ἐν
ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλιψὶν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται,^a καὶ ἡ
σελήνη^b οὐ δώσει^c τὸ φέγγος^d αὐτῆς, 25 καὶ οἱ ἀστέρες^a ᾱ ἔσονται^b ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ πίπτοντες,^c καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται.^d
26 καὶ τότε ὄψονται^a τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον^b ἐν νεφέλαις^c μετὰ
δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. 27 καὶ τότε ἀποστελεῖ^a τοὺς ᾱ ἀγγέλους καὶ
ἐπισυνάξει^b τοὺς ᾱ ἐκλεκτοὺς^c ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρου^d γῆς ἕως
ἄκρου^e οὐρανοῦ. 28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς^a μάθετε^b τὴν παραβολήν. ὅταν ᾱ ἤδη ὁ
κλάδος^c αὐτῆς ᾱ ἀπαλός^d γένηται^e καὶ ἐκφύῃ^f τὰ φύλλα,^g γινώσκετε^h ὅτι
ἐγγὺς τὸ θέροςⁱ ἐστίν.^j 29 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ᾱ ἴδητε^a ταῦτα ᾱ γινόμενα,^b

b V3SAMS
c NGMS χειμῶν winter
19 a V3PFMI
b NNFS οἷος what sort of
c V3SRAI
d NGFS κτίσις creation
e V3SAAI κτίζω to create
f V3SAMS
20 a V3SAAI κολοβῶω to cut short
b V3SAPI
c NAMP ἐκλεκτός elect
d V3SAMI ἐκλέγομαι to chose
e V3SAAI κολοβῶω to cut short
21 a V3SAAS
b V2PPAM
22 a V3PFPI
b NNMP ψευδόχριστος false Christs

c NNMP ψευδοπροφήτης false prophet
d V3PFMI
e NANP τέρας wonder
f VNPA ἀποπλανᾶω to deceive
g NAMP ἐκλεκτός elect
23 a V2PPAM
b V1SRAI προλέγω to tell beforehand
24 a V3SFPI σκοτίζομαι to be dark
b NNFS σελήνη moon
c V3SFAI
d NANS φέγγος light
25 a NNMP ἀστήρ star
b V3PFMI
c VPPANMP
d V3PFPI σαλεύω to shake up
26 a V3PFMI
b VPPMAMS

c NDFP νεφέλη cloud
27 a V3SFAI
b V3SFAI ἐπισυνάγω to gather together
c NAMP ἐκλεκτός elect
d NGNS ἄκρον end
e NGNS ἄκρον end
28 a NGFS συκῆ fig tree
b V2PAAM μανθάνω to learn
c NNMS κλάδος branch
d NNMS ἀπαλός tender
e V3SAMS
f V3SPAS ἐκφύω to come out
g NANP φύλλον leaf
h V2PPAI
i NNNS θέρος summer
j V3SPAI
29 a V2PAAS
b VPPMANP

γινώσκετε^c ὅτι ἐγγύς ἐστιν^d ἐπὶ θύραις. ³⁰ ἀμὴν λέγω^a ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ
παρέλθῃ^b ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις^c οὗ ταῦτα πάντα ᾗ γένηται.^d ³¹ ὁ οὐρανὸς καὶ
ἡ γῆ ἴστανται, ^a οἱ δὲ λόγοι μου οὐ ἴστανται. ^b ³² Περὶ δὲ
τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, ^a οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἴστανται οὐδὲ
ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. ³³ βλέπετε^a ἵνα ἄγρυπνεῖτε, ^b οὐκ οἶδατε^c γὰρ πότε ὁ
καιρὸς ἐστιν.^d ³⁴ ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος^a ἀφείλ^b τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δούσ^c
τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἵνα ἕκαστος τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ^d
ἐνετείλατο^e ἵνα γρηγορή. ^f ³⁵ γρηγορεῖτε^a οὖν, οὐκ οἶδατε^b γὰρ πότε ὁ κύριος
τῆς οἰκίας ἔρχεται, ^c ἢ ὀψέ^d ἢ μεσονύκτιον^e ἢ ἀλεκτοροφωνίας^f ἢ πρωΐ,^g
³⁶ μὴ ἐλθὼν^a ἐξαίφνης^b εὕρῃ^c ὑμᾶς καθεύδοντας.^d ³⁷ ὁ δὲ ὑμῖν λέγω^a πᾶσιν
λέγω.^b γρηγορεῖτε.^c

14 Ἦν^a δὲ τὸ πάσχα^b καὶ τὰ ἄζυμα^c μετὰ δύο ἡμέρας. καὶ ἐζήτουν^d οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ^e κρατήσαντες^f ἀποκτείνωσιν,^g
² ἔλεγον^a ἵνα γάρ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ,^b μήποτε^c ἔσται^d θόρυβος^e τοῦ λαοῦ. ³ Καὶ
ὄντος^a αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ^b ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ^c κατακειμένου^d
αὐτοῦ ἦλθεν^e γυνὴ ἔχουσα^f ἀλάβαστρον^g μύρου^h νάρδουⁱ πιστικῆς^j

c V2PPAM	f V3SPAS γρηγορέω to	b NNNS πάσχα Passover
d V3SPAI	keep watch	c NNNP ἄζυμος
30 a V1SPAI	35 a V2PPAM γρηγορέω to	unleavened
b V3SAAS παρέρχομαι	keep watch	d V3PIAI
to go by	b V2PRAI	e NDMS δόλος deceit
c μέχρι(ς) until	c V3SPMI	f VPAANMP
d V3SAMS	d ὀψέ in the evening	g V3PAAS
31 a V3PFMI παρέρχομαι to	e NANS μεσονύκτιον	2 a V3PIAI
go by	midnight	b NDFS ἑορτή feast
b V3PFMI παρέρχομαι to	f NGFS ἀλεκτοροφωνία	c μήποτε never
go by	crowing of a rooster	d V3SFMI
32 a V3SRAI	g πρωΐ early in the	e NNMS θόρυβος uproar
33 a V2PPAM	morning	3 a VPPAGMS
b V2PPAM ἀγρυπνέω to	36 a VPAANMS	b NDFS Βηθανία Bethany
keep awake	b ἐξαίφνης suddenly	c NGMS λεπρός leprous
c V2PRAI	c V3SAAS	d VPPMGMS κατάκειμαι
d V3SPAI	d VPPAAMP καθεύδω to	to lie down
34 a NNMS ἀπόδημος going	sleep	e V3SAAI
away on a journey	37 a V1SPAI	f VPPANFS
b VPAANMS	b V1SPAI	g NAFS ἀλάβαστρος
c VPAANMS	c V2PPAM γρηγορέω to	alabaster jar
d NDMS θυρωρός	keep watch	h NGNS μύρον perfume
doorkeeper	Chapter 14	i NGFS νάρδος nard
e V3SAMἸ ἐντέλλομαι to	1 a V3SIAI	j NGFS πιστικός pure
command		

πολυτελοῦς.^k Ἦ συντρίψασα^l τὴν ἀλάβαστρον^m κατέχεενⁿ αὐτοῦ τῆς
κεφαλῆς. ⁴ ἦσαν^a δέ τινες ἀγανακτοῦντες^b πρὸς ἑαυτούς. Εἰς τί ἡ ἀπώλεια^c
αὕτη τοῦ μύρου^d γέγονεν;^e ⁵ ἡδύνατο^a γὰρ τοῦτο τὸ μύρον^b πραθῆναι^c
ἐπάνω^d ἡδυνάριον^e τριακοσίων^f καὶ δοθῆναι^g τοῖς πτωχοῖς. καὶ ἐνεβριμῶντο^h
αὐτῇ. ⁶ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν.^a Ὑφετε^b αὐτήν. τί αὐτῇ κόπους^c παρέχετε;^d καλὸν
ἔργον ἡργάσατο^e ἐν ἐμοί. ⁷ πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε^a μεθ' ἑαυτῶν,
καὶ ὅταν θέλητε^b δύνασθε^c αὐτοῖς εὖ^d ποιῆσαι,^e ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.^f
⁸ ὁ ἔσχεν^a ἐποίησεν,^b προέλαβεν^c μυρίσαι^d τὸ σῶμά μου εἰς τὸν
ἐνταφιασμόν.^e ⁹ ἀμὴν ἡ δὲ λέγω^a ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ^b τὸ εὐαγγέλιον εἰς
ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν^c αὕτη λαληθήσεται^d εἰς μνημόσυνον^e αὐτῆς.
¹⁰ Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ^a ὁ εἷς τῶν δώδεκα ἀπῆλθεν^b πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς
ἵνα αὐτὸν παραδοῖ^c αὐτοῖς. ¹¹ οἱ δὲ ἀκούσαντες^a ἐχάρησαν^b καὶ
ἐπηγγείλαντο^c αὐτῷ ἀργύριον^d δοῦναι.^e καὶ ἐζήτει^f πῶς αὐτὸν εὐκαίρως^g
παραδοῖ.^h ¹² Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἄζυμων,^a ὅτε τὸ πάσχα^b ἔθουν,^c
λέγουσιν^d αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Ποῦ θέλεις^e ἀπελθόντες^f ἐτοιμάσωμεν^g ἵνα
φάγῃς^h τὸ πάσχα;ⁱ ¹³ καὶ ἀποστέλλει^a δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει^b

k NGFS πολυτελής <i>expensive</i>	b V2PAAM	10 a NNMS Ἰσκαριώθ <i>Iscariot</i>
l VPAANFS συντρίβω to <i>break</i>	c NAMP κόπος <i>labor</i>	b V3SAAI
m NAFS ἀλάβαστρος <i>alabaster jar</i>	d V2PPAI παρέχω to <i>present</i>	c V3SAAS
n V3SAAI καταχέω to <i>pour out</i>	e V3SAMI	11 a VPAANMP
4 a V3PIAI	7 a V2PPAI	b V3PAPI
b VPPANMP ἀγανακτέω to <i>be indignant</i>	b V2PPAS	c V3PAMI ἐπαγγέλλομαι to <i>promise</i>
c NNFS ἀπώλεια <i>destruction</i>	c V2PPMI	d NANS ἀργύριον <i>silver</i>
d NGNS μύρον <i>perfume</i>	d εὖ <i>well</i>	e VNAA
e V3SRAI	e VNAA	f V3SIAI
5 a V3SIMI	f V2PPAI	g εὐκαίρως <i>opportunistically</i>
b NNNS μύρον <i>perfume</i>	8 a V3SAAI	h V3SAAS
c VNAP πιπράσκω to <i>sell</i>	b V3SAAI	12 a NGNP ἄζυμος <i>unleavened</i>
d ἐπάνω <i>above</i>	c V3SAAI προλαμβάνω to <i>take beforehand</i>	b NANS πάσχα <i>Passover</i>
e NGNP δηνάριον <i>denarius</i>	d VNAA μυρίζω to <i>pour</i> <i>perfume</i>	c V3PIAI θύω to <i>kill</i>
f NGNP τριακόσιοι <i>three</i> <i>hundred</i>	e NAMS ἐνταφιασμός <i>preparation for burial</i>	d V3PPAI
g VNAP	9 a V1SPAI	e V2SPAI
h V3PIMI ἐμβριμάομαι to <i>warn sternly</i>	b V3SAPS	f VPAANMP
6 a V3SAAI	c V3SAAI	g V1PAAS
	d V3SFPI	h V2SAAS
	e NANS μνημόσυνον <i>memory</i>	i NANS πάσχα <i>Passover</i>
		13 a V3SPAI
		b V3SPAI

αὐτοῖς· Ὑπάγετε^c εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσῃ^d ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον^e
 ὕδατος βαστάζων·^f ἀκολουθήσατε^g αὐτῷ, ¹⁴ καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ^a εἴπατε^b
 τῷ οἰκοδεσπότη^c ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει·^d Ποῦ ἐστίν^e τὸ κατάλυμά^f μου
 ὅπου τὸ πάσχα^g μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω;^h ¹⁵ καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει^a
 ἀνάγαιον^b μέγα ἐστρωμένον^c ἑτοιμον·^d ἢ καὶ ἐκεῖ ἐτοιμάσατε^e ἡμῖν. ¹⁶ καὶ
 ἐξῆλθον^a οἱ ἡμαθηταὶ καὶ ἦλθον^b εἰς τὴν πόλιν καὶ εὔρον^c καθὼς εἶπεν^d αὐτοῖς,
 καὶ ἡτοίμασαν^e τὸ πάσχα·^f ¹⁷ Καὶ ὁψίας^a γενομένης^b ἔρχεται^c μετὰ τῶν
 δώδεκα. ¹⁸ καὶ ἀνακειμένων^a αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων^b ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·^c Ἀμὴν
 λέγω^d ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει^e με ὁ ἐσθίων^f μετ' ἐμοῦ. ¹⁹ ἢ ῥξαντο^a
 λυπεῖσθαι^b καὶ λέγειν^c αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς· Μήτι^d ἔγώ; ²⁰ ὁ δὲ εἶπεν^a αὐτοῖς·
 Ἐἷς τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος^b μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρύβλιον·^c ²¹ ὅτι ὁ μὲν
 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει^a καθὼς γέγραπται^b περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ
 ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται·^c ἢ καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ
 ἐγεννήθῃ^d ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. ²² Καὶ ἐσθιόντων^a αὐτῶν ἡ λαβὼν^b ἄρτον
 εὐλογήσας^c ἔκλασεν^d καὶ ἔδωκεν^e αὐτοῖς καὶ εἶπεν·^f Ἁάβετε,^g τοῦτό ἐστίν^h
 τὸ σῶμά μου. ²³ καὶ ἡ λαβὼν^a ποτήριον εὐχαριστήσας^b ἔδωκεν^c αὐτοῖς, καὶ
 ἔπιον^d ἐξ αὐτοῦ πάντες. ²⁴ καὶ εἶπεν^a αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστίν^b τὸ αἷμά μου ἢ τῆς

c V2PPAM	e V2PAAM	20 a V3SAAI
d V3SFAI ἀπαντάω to meet	16 a V3PAAI	b VPPMNMS ἐμβάπτω to dip into
e NANS κεράμιον clay jar	b V3PAAI	c NANS τρύβλιον bowl
f VPPANMS βαστάζω to carry	c V3PAAI	21 a V3SPAI
g V2PAAM	d V3SAAI	b V3SRPI
14 a V3SAAS	e V3PAAI	c V3SPPI
b V2PAAM	f NANS πάσχα Passover	d V3SAPI
c NDMS οἰκοδεσπότης head of the house	17 a NGFS ὁψία evening	22 a VPPAGMP
d V3SPAI	b VPAMGFS	b VPAANMS
e V3SPAI	c V3SPMI	c VPAANMS
f NNNS κατάλυμα guest room	18 a VPPMGMP ἀνάκειμαι to recline for a meal	d V3SAAI κλάω to break
g NANS πάσχα Passover	b VPPAGMP	e V3SAAI
h V1SAAS	c V3SAAI	f V3SAAI
15 a V3SFAI	d V1SPAI	g V2PAAM
b NANS ἀνάγαιον upper room	e V3SFAI	h V3SPAI
c VPRPANS στρώννυμι to spread out	f VPPANMS	23 a VPAANMS
d NANS ἑτοιμος ready	19 a V3PAMI	b VPAANMS
	b VNPP λυπέω to cause sorrow	c V3SAAI
	c VNPA	d V3PAAI
	d μήτι [interrogative particle]	24 a V3SAAI
		b V3SPAI

διαθήκης τὸ ἑκχυννόμενον^c ὑπὲρ πολλῶν^λ. ²⁵ ἀμὴν λέγω^a ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω^b ἐκ τοῦ γενήματος^c τῆς ἀμπέλου^d ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω^e καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. ²⁶ Καὶ ὑμνήσαντες^a ἐξῆλθον^b εἰς τὸ Ὅρος τῶν Ἑλαιῶν.^c ²⁷ Καὶ λέγει^a αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεσθε,^b ὅτι γέγραπται.^c Πατάξω^d τὸν ποιμένα,^e καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται.^f ²⁸ ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί^a με προάξω^b ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ²⁹ ὁ δὲ Πέτρος ἔφη^a αὐτῷ. Ἐἰ καὶ ἅπαντες σκανδαλισθήσονται,^b ἀλλ' οὐκ ἐγώ. ³⁰ καὶ λέγει^a αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Ἀμὴν λέγω^b σοι ὅτι σὺ σήμερον ἑταύτη τῇ νυκτὶ ἅπρὶν^c ἢ δις^d ἀλέκτορα^e φωνῆσαι^f τρίς^g με ἀπαρνήσῃ.^h ³¹ ὁ δὲ ἑκπερισσῶς^a ἐλάλει.^b Ἐὰν δέ^c με ἅπαντα θανατεῖν^d σοι, οὐ μὴ σε ἅπαρνήσομαι.^e ὡσαύτως^f δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.^g ³² Καὶ ἔρχονται^a εἰς χωρίον^b οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανί,^c καὶ λέγει^d τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Καθίσατε^e ὧδε ἕως προσεύξωμαι.^f ³³ καὶ παραλαμβάνει^a τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο^b ἐκθαμβεῖσθαι^c καὶ ἀδημονεῖν,^d ³⁴ καὶ λέγει^a αὐτοῖς. Περίλυπός^b ἐστίν^c ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου. μείνατε^d ὧδε καὶ γρηγορεῖτε.^e ³⁵ καὶ ἡ προελθὼν^a μικρὸν ἐπιπτεν^b

c VPPPNNS ἐκχέω to pour out	b V3PFPI	b NANS χωρίον place
25 a V1SPAI	30 a V3SPAI	c NNNS Γεθσημανί
b V1SAAS	b V1SPAI	Gethsemane
c NGNS γένημα fruit	c πρὶν before	d V3SPAI
d NGFS ἄμπελος vine	d δις twice	e V2PAAM
e V1SPAS	e NAMS ἀλέκτωρ	f V1SAMS
26 a VPAANMP ὑμνέω to sing hymns	f VNAA	33 a V3SPAI
b V3PAAI	g τρίς three times	b V3SAMI
c NGFP ἐλαία olive	h V2SFMI ἀπαρνέομαι to disown	c VNPP ἐκθαμβέομαι to be overwhelmed with wonder
27 a V3SPAI	31 a ἐκπερισσῶς	d VNPA ἀδημονέω to be troubled
b V2PFPI	emphatically	34 a V3SPAI
c V3SRPI	b V3SIAI	b NNFS περίλυπος greatly grieved
d V1SFAI πατάσσω to hit	c V3SPAS	c V3SPAI
e NAMS ποιμήν	d VNAA συναποθνήσκω to die with	d V2PAAM
f V3PFPI διασκορπίζω to scatter	e V1SFMI ἀπαρνέομαι to disown	e V2PPAM γρηγορέω to keep watch
28 a VNAP	f ὡσαύτως in the same way	35 a VPAANMS προέρχομαι to go on ahead
b V1SFAI προάγω to go on ahead	g V3PIAI	b V3SIAI
29 a V3SIAI	32 a V3PPMI	

ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο^c ἵνα εἰ δυνατόν ἐστίν^d παρέλθῃ^e ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, ³⁶ καὶ ἔλεγεν.^a Αββα^b ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε^c τὸ ποτήριον 'τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ'. ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω^d ἀλλὰ τί σύ. ³⁷ καὶ ἔρχεται^a καὶ εὐρίσκει^b αὐτοὺς καθεύδοντας,^c καὶ λέγει^d τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις;^e οὐκ ἴσχυσας^f μίαν ὥραν γρηγορῆσαι;^g ³⁸ γρηγορεῖτε^a καὶ προσεύχεσθε,^b ἵνα μὴ ἔλθῃτε^c εἰς πειρασμόν.^d τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον^e ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.^f ³⁹ καὶ πάλιν ἀπελθὼν^a προσηύξατο^b τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.^c ⁴⁰ καὶ ἔτι πάλιν ἐλθὼν^a εὗρεν^b αὐτοὺς^c καθεύδοντας,^c ἦσαν^d γὰρ 'αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ' 'καταβαρυνόμενοι,^e καὶ οὐκ ᾔδεισαν^f τί 'ἀποκριθῶσιν^g αὐτῷ'. ⁴¹ καὶ ἔρχεται^a τὸ τρίτον καὶ λέγει^b αὐτοῖς· Καθεύδετε^c 'τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε.^d ἀπέχει.^e ἦλθεν^f ἡ ὥρα, ἰδοὺ παραδίδοται^g ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. ⁴² ἐγείρεσθε^a ἄγωμεν.^b ἰδοὺ ὁ παραδιδούς^c με ἥγγικεν.^d ⁴³ Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος^a παραγίνεται^b ὁ Ἰούδας ὁ εἷς τῶν δώδεκα καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαιρῶν^c καὶ ξύλων^d παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. ⁴⁴ δεδώκει^a δὲ ὁ παραδιδούς^b αὐτὸν σύσσημον^c αὐτοῖς λέγων.^d Ὁν ἂν φιλήσω^e αὐτός ἐστιν.^f κρατήσατε^g αὐτὸν

c V3SIMI	c V2PAAS	d V2PPMI ἀναπαύω to
d V3SPAI	d NAMS πειρασμός test	rest
e V3SAAS παρέρχομαι	e NNNS πρόθυμος	e V3SPAI ἀπέχω to
to go by	willing	receive
36 a V3SIAI	f NNFS ἀσθενής weak	f V3SAAI
b NMS αββα father	39 a VPAANMS	g V3SPPI
c V2SAAM παραφέρω to	b V3SAMI	42 a V2PPPM
take away	c VPAANMS	b V1PPAS
d V1SPAI	40 a VPAANMS	c VPPANMS
37 a V3SPMI	b V3SAAI	d V3SRAI
b V3SPAI	c VPPAAMP καθεύδω to	43 a VPPAGMS
c VPPAAMP καθεύδω to	sleep	b V3SPMI
sleep	d V3PIAI	c NGFP μάχαιρα sword
d V3SPAI	e VPPPNMP	d NGNP ξύλον wood
e V2SPAI καθεύδω to	καταβαρύνομαι to	44 a V3SPAI
sleep	become heavy	b VPPANMS
f V2SAAI ἰσχύω to be	f V3PPAI	c NANS σύσσημον signal
strong	g V3PAPS	d VPPANMS
g VNAA γρηγορέω to	41 a V3SPMI	e V1SAAS φιλέω to love
keep watch	b V3SPAI	f V3SPAI
38 a V2PPAM γρηγορέω to	c V2PPAI καθεύδω to	g V2PAAM
keep watch	sleep	
b V2PPMM		

καὶ ἁπάγετε^h ἀσφαλῶς.ⁱ 45 καὶ ἐλθὼν^a ἑυθύς προσελθὼν^b αὐτῷ λέγει.^c
Ῥαββί,^d καὶ κατεφίλησεν^e αὐτόν. 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν^a τὰς χεῖρας αὐτῷ[᾽] καὶ
ἐκράτησαν^b αὐτόν. 47 εἷς δὲ τις τῶν παρεστηκότων^a σπασάμενος^b τὴν
μάχαιραν^c ἔπαισεν^d τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν^e αὐτοῦ τὸ
ὠτόριον.^f 48 καὶ ἀποκριθεὶς^a ὁ Ἰησοῦς εἶπεν^b αὐτοῖς· Ὡς ἐπὶ ληστήν^c
ἐξήλθατε^d μετὰ μαχαιρῶν^e καὶ ξύλων^f συλλαβεῖν^g με; 49 καθ' ἡμέραν ἤμην^a
πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων^b καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ^c με· ἀλλ' ἴνα
πληρωθῶσιν^d αἱ γραφαί. 50 καὶ ἀφέντες^a αὐτόν ἔφυγον^b πάντες[᾽]. 51 Καὶ
νεανίσκος^a τις ἑσὺν[᾽] συνηκολούθει^b αὐτῷ περιβεβλημένος^c σινδόνα^d ἐπὶ γυμνοῦ,^e
καὶ κρατοῦσιν^f αὐτόν, 52 ὁ δὲ καταλιπὼν^a τὴν σινδόνα^b γυμνός^c ἔφυγεν.^d
53 Καὶ ἀπήγαγον^a τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται^b πάντες οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ
μακρόθεν^a ἠκολούθησεν^b αὐτῷ ἕως ἔσω^c εἰς τὴν αὐλὴν^d τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἦν^e
συγκαθήμενος^f μετὰ τῶν ὑπηρετῶν^g καὶ θερμαινόμενος^h πρὸς τὸ φῶς. 55 οἱ δὲ
ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον^a ἐζήτουν^b κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ
θανατῶσαι^c αὐτόν, καὶ οὐχ ἠύρισκον.^d 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν^a κατ'

h V2PPAM ἀπάγω to lead away	e NGFP μάχαιρα sword	53 a V3PAAI ἀπάγω to lead away
i ἀσφαλῶς carefully	f NGNP ξύλον wood	b V3PPMI
45 a VPAANMS	g VNAA συλλαμβάνω to seize	54 a μακρόθεν from a distance
b VPAANMS	49 a V1SIMI	b V3SAAI
c V3SPAI	b VPPANMS	c ἔσω in
d NMS ῥαββί Rabbi	c V2PAAI	d NAFS αὐλή palace
e V3SAAI καταφιλέω to kiss	d V3PAPS	e V3SIAI
46 a V3PAAI ἐπιβάλλω to throw over	50 a VPAANMP	f VPPMNMS
b V3PAAI	b V3PAAI φεύγω flee	συγκάθημαι to sit with
47 a VPRAGMP	51 a NNMS νεανίσκος young man	g NGMP ὑπηρέτης servant
b VPAMNMS σπάομαι to draw	b V3SIAI συνακολουθέω to follow	h VPPMNMS
c NAFS μάχαιρα sword	c VPRMNMS περιβάλλω to dress	θερμαίνομαι to keep warm
d V3SAAI παίω to strike	d NAFS σινδών linen	55 a NNNS συνέδριον Sanhedrin
e V3SAAI ἀφαιρέω to take away from	e NGNS γυμνός naked	b V3PIAI
f NANS ὠτόριον ear	f V3PPAI	c VNAA θανατώω to put to death
48 a VPAPNMS	52 a VPAANMS καταλείπω to leave	d V3PIAI
b V3SAAI	b NAFS σινδών linen	56 a V3PIAI ψευδομαρτυρέω to give false testimony
c NAMS ληστής robber	c NNMS γυμνός naked	
d V2PAAI	d V3SAAI φεύγω flee	

αὐτοῦ, καὶ ἴσαι^b αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.^c ⁵⁷ καὶ τινες ἀναστάντες^a
ἐψευδομαρτύρουν^b κατ' αὐτοῦ λέγοντες^c ⁵⁸ ὅτι Ἡμεῖς ἠκούσαμεν^a αὐτοῦ
λέγοντος^b ὅτι Ἐγὼ καταλύσω^c τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον^d καὶ διὰ
τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον^e οἰκοδομήσω.^f ⁵⁹ καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση^a ἦν^b
ἡ μαρτυρία αὐτῶν. ⁶⁰ καὶ ἀναστὰς^a ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν^b τὸν
Ἰησοῦν λέγων.^c Οὐκ ἀποκρίνη^d οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;^e ⁶¹ ὁ δὲ
ἐσιώπα^a καὶ ὁὐκ ἀπεκρίνατο^b οὐδέν. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα^c αὐτὸν καὶ
λέγει^d αὐτῷ. Σὺ εἶ^e ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;^f ⁶² ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν.^a
Ἐγὼ εἰμι,^b καὶ ὄψεσθε^c τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον^d τῆς
δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον^e μετὰ τῶν νεφελῶν^f τοῦ οὐρανοῦ. ⁶³ ὁ δὲ ἀρχιερεὺς
διαρρήξας^a τοὺς χιτῶνας^b αὐτοῦ λέγει.^c Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν^d μαρτύρων;
⁶⁴ ἠκούσατε^a τῆς βλασφημίας.^b τί ὑμῖν φαίνεται;^c οἱ δὲ πάντες κατέκριναν^d
αὐτὸν ἔνοχον^e εἶναι^f θανάτου. ⁶⁵ καὶ ἤρξαντό^a τινες ἐμπτύειν^b αὐτῷ καὶ
περικαλύπτειν^c αὐτοῦ τὸ πρόσωπον^d καὶ κολαφίζειν^e αὐτὸν καὶ λέγειν^e
αὐτῷ. Προφήτευσον,^f καὶ οἱ ὑπηρέται^g ῥαπίσμασιν^h αὐτὸν ἔλαβον.ⁱ ⁶⁶ Καὶ
ὄντος^a τοῦ Πέτρου κάτω^b ἐν τῇ αὐλῇ^c ἔρχεται^d μία τῶν παιδισκῶν^e τοῦ

b NNFP ἴσος <i>equal</i>	61 a V3SIAI σιωπάω <i>to be</i>	d V3PAAI κατακρίνω <i>to</i>
c V3PIAI	quiet	condemn
57 a VPAANMP	b V3SAMI	e NAMS ἔνοχος <i>subject</i>
b V3PIAI ψευδομαρτυρέω	c V3SIAI	to
to give false testimony	d V3SPAI	f VNPA
c VPPANMP	e V2SPAI	65 a V3PAMI
58 a V1PAAI	f NGMS εὐλογητός	b VNPA ἐμπτύω <i>to spit</i>
b VPPAGMS	worthy of being praised	on
c V1SFAI καταλύω	62 a V3SAAI	c VNPA περικαλύπτω <i>to</i>
throw down	b V1SPAI	blindfold
d NAMS χειροποίητος	c V2PFMI	d VNPA κολαφίζω <i>to</i>
hand-made	d VPPMAMS	strike with the fists
e NAMS ἀχειροποίητος	e VPPMAMS	e VNPA
not made by human	f NGFP νεφέλη <i>cloud</i>	f V2SAAM προφητεύω
hands	63 a VPAANMS	to prophesy
f V1SFAI	διαρρήγνυμι <i>to tear</i>	g NNMP ὑπηρέτης
59 a NNFS ἴσος <i>equal</i>	b NAMP χιτῶν <i>tunic</i>	servant
b V3SIAI	c V3SPAI	h NDNF ῥάπισμα <i>slap</i>
60 a VPAANMS	d V1PPAI	i V3PAAI
b V3SAAI	64 a V2PAAI	66 a VPPAGMS
c VPPANMS	b NGFS βλασφημία	b κάτω <i>below</i>
d V2SPMI	blasphemy	c NDFS αὐλή <i>palace</i>
e V3PPAI καταμαρτυρέω	c V3SPPI	d V3SPMI
to bring testimony		e NGFP παιδίσκη <i>female</i>
against		servant

ἀρχιερέως, ⁶⁷ καὶ ἰδοῦσα^a τὸν Πέτρον θερμαινόμενον^b ἐμβλέψασα^c αὐτῷ λέγει.^d Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ^e ἦσθα^f τοῦ Ἰησοῦ. ⁶⁸ ὁ δὲ ἡρνήσατο^a λέγων.^b Ὅύτε οἶδα^c οὔτε ἐπίσταμαι^d σὺ τί^e λέγεις,^e καὶ ἐξῆλθεν^f ἔξω εἰς τὸ προαύλιον^g καὶ ἀλέκτωρ^h ἐφώνησεν.ⁱ ⁶⁹ καὶ ἡ παιδίσκη^a ἰδοῦσα^b αὐτὸν ἤρξατο^c πάλιν^d λέγειν^e τοῖς παρεστῶσιν^e ὅτι Οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν.^f ⁷⁰ ὁ δὲ πάλιν ἡρνεῖτο.^a καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες^b ἔλεγον^c τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς^d ἐξ αὐτῶν εἶ,^e καὶ γὰρ Γαλιλαῖος^f εἶ^g καὶ ἡ λαλιά^h σου ὁμοιάζει.ⁱ ⁷¹ ὁ δὲ ἤρξατο^a ἀναθεματίζειν^b καὶ ὀμνύναι^c ὅτι Οὐκ οἶδα^d τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε.^e ⁷² καὶ εὐθύς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ^a ἐφώνησεν.^b καὶ ἀνεμνήσθη^c ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ὥς εἶπεν^d αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν^e ἀλέκτορα^f φωνῆσαι^g δις^h τρίςⁱ με ἀπαρνήσῃ,^j καὶ ἐπιβαλὼν^k ἔκλαιεν.^l

15 Καὶ εὐθύς πρωΐ^a συμβούλιον^b ποιήσαντες^c οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὅλον τὸ συνέδριον^d δήσαντες^e τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν^f καὶ παρέδωκαν^g Πιλάτῳ. ² καὶ ἐπηρώτησεν^a αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ^b ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^c αὐτῷ λέγει.^d Σὺ λέγεις.^e

- 67 a VPAANFS
b VPPMAMS
θερμαίνομαι *to keep warm*
c VPAANFS ἐμβλέπω *to look*
d V3SPAI
e NGMS Ναζαρηνός *of Nazareth*
f V2SIAI
68 a V3SAMI
b VPPANMS
c V1SRAI
d V1SPMI ἐπίσταμαι *to understand*
e V2SPAI
f V3SAAI
g NANS προαύλιον *entryway*
h NNMS ἀλέκτωρ *rooster*
i V3SAAI
69 a NNFS παιδίσκη *female servant*
b VPAANFS
c V3SAMI
d VNPA

- e VPRADMP
f V3SPAI
70 a V3SIMI
b VPRANMP
c V3PIAI
d ἀληθῶς *truly*
e V2SPAI
f NNMS Γαλιλαῖος *Galilean*
g V2SPAI
h NNFS λαλιά *speech*
i V3SPAI ὁμοιάζω *to be like*
71 a V3SAMI
b VNPA ἀναθεματίζω *to bind with an oath*
c VNPA ὀμνύω *to declare an oath*
d V1SRAI
e V2PPAI
72 a NNMS ἀλέκτωρ *rooster*
b V3SAAI
c V3SAPI ἀναμνησκω *to remember*
d V3SAAI
e πρὶν *before*

- f NAMS ἀλέκτωρ *rooster*
g VNAA
h δις *twice*
i τρίς *three times*
j V2SFMI ἀπαρνέομαι *to disown*
k VPAANMS ἐπιβάλλω *to throw over*
l V3SIAI
Chapter 15
1 a πρωΐ *early in the morning*
b NANS συμβούλιον *plan*
c VPAANMP
d NNNS συνέδριον *Sanhedrin*
e VPAANMP
f V3PAAI ἀποφέρω *to carry away*
g V3PAAI
2 a V3SAAI
b V2SPAI
c VPAPNMS
d V3SPAI
e V2SPAI

³ καὶ κατηγοροῦν^a αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. ⁴ ὁ δὲ Πιλᾶτος πάλιν ἔπηρώτα^a αὐτὸν λέγων.^b Οὐκ ἀποκρίνη^c οὐδέν; ἴδε πόσα^d σου ἑκατηγοροῦσιν.^e ⁵ ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη,^a ὥστε θαυμάζειν^b τὸν Πιλᾶτον. ⁶ Κατὰ δὲ ἑορτὴν^a ἀπέλυεν^b αὐτοῖς ἓνα δέσμιον^c ὃν παρηγοῦντο.^d ⁷ ἦν^a δὲ ὁ λεγόμενος^b Βαραββᾶς^c μετὰ τῶν ἑστασιαστῶν^d δεδεμένος^e οἷτινες ἐν τῇ στάσει^f φόνον^g πεποιήκεισαν.^h ⁸ καὶ ἄναβας^a ὁ ὄχλος ἤρξατο^b αἰτεῖσθαι^c ἑκαθὼς ἐποίει^d αὐτοῖς. ⁹ ὁ δὲ Πιλᾶτος ἀπεκρίθη^a αὐτοῖς λέγων.^b Θέλετε^c ἀπολύσω^d ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ¹⁰ ἐγίνωσκεν^a γὰρ ὅτι διὰ φθόνον^b παραδεδώκεισαν^c αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. ¹¹ οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν^a τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν^b ἀπολύσῃ^c αὐτοῖς. ¹² ὁ δὲ Πιλᾶτος ἑπάλιν ἀποκριθεὶς^a ἔλεγεν^b αὐτοῖς. Τί οὖν ἑθέλετε^c ποιήσω^d ὃν λέγετε^e ἑτὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ¹³ οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν.^a Σταύρωσον^b αὐτόν. ¹⁴ ὁ δὲ Πιλᾶτος ἔλεγεν^a αὐτοῖς. Τί γὰρ ἑποίησεν^b κακόν^c; οἱ δὲ ἑπερισσῶς^c ἔκραξαν.^d Σταύρωσον^e αὐτόν. ¹⁵ ὁ δὲ Πιλᾶτος βουλόμενος^a τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι^b ἀπέλυσεν^c αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν,^d καὶ παρέδωκεν^e τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας^f ἵνα σταυρωθῇ.^g ¹⁶ Οἱ δὲ στρατιῶται^a ἀπήγαγον^b αὐτόν

3 a V3PIAI κατηγορέω to accuse	g NAMS φόνος murder	d V1SAAS
4 a V3SIAI	h V3PPAI	e V2PPAI
b VPPANMS	8 a VPAANMS	13 a V3PAAI
c V2SPMI	b V3SAMI	b V2SAAM
d NANP πόσος how great?	c VNPM	14 a V3SIAI
e V3PPAI κατηγορέω to accuse	d V3SIAI	b V3SAAI
5 a V3SAPI	9 a V3SAPI	c περισσῶς abundantly
b VNPA	b VPPANMS	d V3PAAI
6 a NAFS ἑορτή feast	c V2PPAI	e V2SAAM
b V3SIAI	d V1SAAS	15 a VPPMNMS
c NAMS δέσμιος prisoner	10 a V3SIAI	b VNAA
d V3PIMI παραιτέομαι to request	b NAMS φθόνος envy	c V3SAAI
7 a V3SIAI	c V3PPAI	d NAMS Βαραββᾶς Barabbas
b VPPPNMS	11 a V3PAAI ἀνασεῖω to stir up	e V3SAAI
c NNMS Βαραββᾶς Barabbas	b NAMS Βαραββᾶς Barabbas	f VPAANMS φραγελλώω to flog
d NGMP στασιαστής insurrectionist	c V3SAAS	g V3SAPS
e VPRPNMS	12 a VPAPNMS	16 a NNMP στρατιώτης soldier
f NDFS στάσις continuance	b V3SIAI	b V3PAAI ἀπάγω to lead away
	c V2PPAI	

ἔσω^c τῆς αὐλῆς,^d ὃ ἐστίν^e πραιτώριον,^f καὶ συγκαλοῦσιν^g ὅλην τὴν σπεῖραν.^h
17 καὶ ἔνδιδύσκουσιν^a αὐτὸν πορφύραν^b καὶ περιτιθέασιν^c αὐτῷ πλέξαντες^d
ἀκάνθινον^e στέφανον.^f 18 καὶ ἤρξαντο^a ἀσπάζεσθαι^b αὐτόν. Χαῖρε,^c ἡ βασιλεῦ
τῶν Ἰουδαίων. 19 καὶ ἔτυπτον^a αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ^b καὶ ἐνέπτυνον^c
αὐτῷ, καὶ τιθέντες^d τὰ γόνατα^e προσεκύνουν^f αὐτῷ. 20 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν^a
αὐτῷ, ἐξέδυσαν^b αὐτὸν τὴν πορφύραν^c καὶ ἐνέδυσαν^d αὐτὸν τὰ ἱμάτια ἡ τὰ
ἴδια. καὶ ἐξάγουσιν^e αὐτὸν ἵνα ἡ σταυρώσωσιν^f αὐτόν. 21 Καὶ ἀγγαρεύουσιν^a
παράγοντά^b τινα Σίμωνα Κυρηναῖον^c ἐρχόμενον^d ἀπ’ ἀγροῦ, τὸν πατέρα
Ἀλεξάνδρου^e καὶ Ῥούφου,^f ἵνα ἄρῃ^g τὸν σταυρὸν^h αὐτοῦ. 22 καὶ φέρουσιν^a
αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἡ Γολγοθᾶν^b τόπον, ὃ ἐστίν^c ἡ μεθερμηνευόμενον^d Κρανίου^e
Τόπος. 23 καὶ ἐδίδουν^a ἡ αὐτῷ ἐσμυρνισμένον^b οἶνον, ἡ ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν.^c
24 καὶ ἡ σταυροῦσιν^a αὐτὸν καὶ ἡ διαμερίζονται^b τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες^c
κλῆρον^d ἐπ’ αὐτὰ τίς τί ἄρῃ.^e 25 Ἡν^a δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν^b αὐτόν.
26 καὶ ἦν^a ἡ ἐπιγραφή^b τῆς αἰτίας^c αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη.^d Ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων. 27 καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν^a δύο ληστές,^b ἓνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἓνα ἐξ

c ἔσω <i>in</i>	d VPPANMP	c V3SPAI
d NGFS αὐλή <i>palace</i>	e NANP γόνυ <i>knee</i>	d VPPPNS μεθερμηνεύω
e V3SPAI	f V3PIAI	<i>to translate</i>
f NNNS πραιτώριον	20 a V3PAAI ἐμπαίζω <i>to</i>	e NGNS κρανίον <i>skull</i>
<i>Praetorium</i>	<i>mock</i>	23 a V3PIAI
g V3PPAI συγκαλέω <i>to</i>	b V3PAAI ἐκδύω <i>to strip</i>	b VPRPAMS σμυρνίζω <i>to</i>
<i>call together</i>	<i>off clothing</i>	<i>mix with myrrh</i>
h NAFS σπεῖρα <i>company</i>	c NAFS πορφύρα <i>purple</i>	c V3SAAI
<i>of soldiers</i>	d V3PAAI ἐνδύω <i>to</i>	24 a V3PPAI
17 a V3PPAI ἐνδιδύσκω <i>to</i>	<i>clothe</i>	b V3PPMI διαμερίζω <i>to</i>
<i>put on</i>	e V3PPAI ἐξάγω <i>to lead</i>	<i>divide</i>
b NAFS πορφύρα <i>purple</i>	f V3PAAS	c VPPANMP
c V3PPAI περιτίθημι <i>to</i>	21 a V3PPAI ἀγγαρεύω <i>to</i>	d NAMS κλῆρος <i>lots</i>
<i>put on</i>	<i>force</i>	e V3SAAS
d VPAANMP πλέκω <i>to</i>	b VPPAAMS παράγω <i>to</i>	25 a V3SIAI
<i>twist together</i>	<i>pass by</i>	b V3PAAI
e NAMS ἀκάνθινος <i>of</i>	c NAMS Κυρηναῖος <i>from</i>	26 a V3SIAI
<i>thorns</i>	<i>Cyrene</i>	b NNFS ἐπιγραφή
f NAMS στέφανος <i>a</i>	d VPPMAMS	<i>inscription</i>
<i>crown</i>	e NGMS Ἀλέξανδρος	c NGFS αἰτία <i>charge</i>
18 a V3PAMI	<i>Alexander</i>	d VPRPNFS ἐπιγράφω <i>to</i>
b VNPM	f NGMS Ῥούφος <i>Rufus</i>	<i>write</i>
c V2SPAM	g V3SAAS	27 a V3PPAI
19 a V3PIAI τύπτω <i>to strike</i>	h NAMS σταυρός <i>cross</i>	b NAMP ληστής <i>robber</i>
b NDMS καλάμος <i>reed</i>	22 a V3PPAI	
c V3PIAI ἐμπτύω <i>to spit</i>	b NAFS Γολγοθᾶ	
<i>on</i>	<i>Golgotha</i>	

εὐωνύμων^c ἡ αὐτοῦ. ²⁹ Καὶ οἱ παραπορευόμενοι^a ἐβλασφήμουν^b αὐτὸν
κινοῦντες^c τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες.^d Οὐὰ^e ὁ καταλύων^f τὸν ναὸν καὶ
οἰκοδομῶν^g ἐν τρισὶν ἡμέραις, ³⁰ σῶσον^a σεαυτὸν ἡ καταβάς^b ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ.^c ³¹ ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες^a πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν
γραμματέων ἔλεγον.^b Ἄλλους ἔσωσεν,^c ἑαυτὸν οὐ δύναται^d σῶσαι.^e ³² ὁ
χριστὸς ὁ ἡ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καταβάτω^a νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ,^b ἵνα ἴδωμεν^c
καὶ ἡ πιστεύσωμεν.^d καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι^e ἡ σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον^f αὐτόν.
³³ ἡ Καὶ γενομένης^a ὥρας ἑκτῆς^b σκότος ἐγένετο^c ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας
ἐνάτης.^d ³⁴ καὶ τῇ ἡ ἐνάτῃ^a ὥρᾳ ἡ ἐβόησεν^b ὁ Ἰησοῦς φωνῇ ἡ μεγάλη· ἡ Ἐλωὶ^c
ἡ Ἐλωὶ^d ἡ λεμὰ^e σαβαχθάνι;^f ὁ ἔστιν^g μεθερμηνευόμενον^h Ὁ θεὸς μου ὁ θεὸς μου,
εἰς τί ἡ ἐγκατέλιπέςⁱ με; ³⁵ καὶ τινες τῶν παρεστηκότων^a ἀκούσαντες^b
ἔλεγον.^c ἡ Ἴδε ἡ Ἡλίαν^d φωνεῖ.^e ³⁶ δραμῶν^a δέ ἡ τις καὶ ἡ γεμίσας^b σπόγγον^c
ὄξους^d ἡ περιθείς^e καλάμῳ^f ἐπότιζεν^g αὐτόν, λέγων.^h ἡ Ἀφετεⁱ ἡ ἴδωμεν^j εἰ
ἔρχεται^k ἡ Ἡλίας^l καθελεῖν^m αὐτόν. ³⁷ ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείς^a φωνὴν μεγάλην
ἐξέπνευσεν.^b ³⁸ καὶ τὸ καταπέτασμα^a τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη^b εἰς δύο ἀπ' ἡ ἀνωθεν^c

c NGNP εὐώνυμος *left*
29 a VPPMNMP
παραπορεύομαι *to pass*
by
b V3PIAI
c VPPANMP κινέω *to*
move
d VPPANMP
e οὐὰ *so!*
f VPPANMS καταλύω
throw down
g VPPANMS
30 a V2SAAM
b VPAANMS
c NGMS σταυρός *cross*
31 a VPPANMP ἐμπαίζω *to*
mock
b V3PIAI
c V3SAAI
d V3SPMI
e VNAA
32 a V3SAAM
b NGMS σταυρός *cross*
c V1PAAS
d V1PAAS
e VPRPNMP
συσταυρόομαι *to be*
crucified with

f V3PIAI ὠνείδίζω *to*
heap insults on
33 a VPAMGFS
b NGFS ἕκτος *sixth*
c V3SAMI
d NGFS ἑνατος *ninth*
34 a NDFS ἑνατος *ninth*
b V3SAAI βοάω *to call*
c NMS ἔλωϊ *Eloi*
d NMS ἔλωϊ *Eloi*
e λεμὰ *lama*
f V2SAAI σαβαχθάνι
sabachthani
g V3SPAI
h VPPPNNS μεθερμηνεύω
to translate
i V2SAAI ἐγκαταλείπω
to forsake
35 a VPRAGMP
b VPAANMP
c V3PIAI
d NAMS ἡ Ἡλίας *Elijah*
e V3SPAI
36 a VPAANMS τρέχω *to*
run

b VPAANMS γεμίζω *to*
fill
c NAMS σπόγγος *sponge*
d NGNS ὄξος *wine*
vinegar
e VPAANMS περιτίθημι
to put on
f NDMS κάλαμος *reed*
g V3SAAI ποτίζω *to give*
a drink
h VPPANMS
i V2PAAM
j V1PAAS
k V3SPMI
l NNMS ἡ Ἡλίας *Elijah*
m VNAA καθαιρέω *to*
take down
37 a VPAANMS
b V3SAAI ἐκπνέω *to*
breathe one's last
breath
38 a NNNS καταπέτασμα
curtain
b V3SAPI σχίζω *to tear*
c ἀνωθεν *from above*

ἕως κάτω.^d 39 ἰδὼν^a δὲ ὁ κεντυρίων^b ὁ παρεστηκώς^c ἐξ ἐναντίας^d αὐτοῦ ὅτι
 ῥοῦτως ἐξέπνευσεν^e εἶπεν.^f Ἀληθῶς^g ῥοῦτος ὁ ἄνθρωπος ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἦν.^h
 40 Ἦσαν^a δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν^b θεωροῦσαι,^c ἐν αἷς καὶ Μαρία^d ἡ
 Μαγδαληνῇ^e καὶ Μαρία^f ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσήτος^g μήτηρ καὶ
 Σαλώμῃ,^h 41 αἱ ὅτε ἦν^a ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν^b αὐτῷ καὶ διηκόνουν^c
 αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβαῖσαι^d αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα. 42 Καὶ ἤδη
 ὁψίας^a γενομένης,^b ἐπεὶ^c ἦν^d παρασκευή,^e ὃ ἐστίν^f προσάββατον,^g
 43 ἔλθων^a Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας^b εὐσχήμων^c βουλευτῆς,^d ὃς καὶ αὐτὸς
 ἦν^e προσδεχόμενος^f τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας^g εἰσῆλθεν^h πρὸς τὸν
 Πιλᾶτον καὶ ᾐτήσατοⁱ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύμασεν^a εἰ ἤδη
 τέθνηκεν,^b καὶ προσκαλεσάμενος^c τὸν κεντυρίωνα^d ἐπηρώτησεν^e αὐτὸν εἰ
 πάλαι^f ἀπέθανεν.^g 45 καὶ γνοὺς^a ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος^b ἐδώρησατο^c τὸ
 πτώμα^d τῷ Ἰωσήφ. 46 καὶ ἀγοράσας^a σινδόνα^b καθελὼν^c αὐτὸν ἐνείλησεν^d
 τῇ σινδόνι^e καὶ ἔθηκεν^f αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν^g λελατομημένον^h ἐκ πέτρας,ⁱ
 καὶ προσεκύλισεν^j λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. 47 ἡ δὲ Μαρία^a ἡ

d κάτω below
 39 a VPAANMS
 b NNMS κεντυρίων
 centurion
 c VPRANMS
 d NGFS ἐναντίος against
 e V3SAAI ἐκπνέω to
 breathe one's last
 breath
 f V3SAAI
 g ἀληθῶς truly
 h V3SIAI
 40 a V3PIAI
 b μακρόθεν from a
 distance
 c VPPANFP
 d NNFS Μαρία Mary
 e NNFS Μαγδαληνῇ
 Magdalene
 f NNFS Μαρία Mary
 g NGMS Ἰωσῆς Joses
 h NNFS Σαλώμῃ Salome
 41 a V3SIAI
 b V3PIAI
 c V3PIAI
 d VPAANFP
 συναναβαίνω to come
 with

42 a NGFS ὁψία evening
 b VPAMGFS
 c ἐπεὶ since
 d V3SIAI
 e NNFS παρασκευή
 Preparation Day
 f V3SPAI
 g NNNS προσάββατον
 day before the Sabbath
 43 a VPAANMS
 b NGFS Ἀριμαθαία
 Arimathea
 c NNMS εὐσχήμων
 presentable
 d NNMS βουλευτῆς
 member of a council
 e V3SIAI
 f VPPMNMS
 προσδέχομαι to receive
 g VPAANMS τολμάω to
 dare
 h V3SAAI
 i V3SAMI
 44 a V3SAAI
 b V3SRAI θνήσκω to
 have died
 c VPAMNMS
 προσκαλέομαι to call

d NAMS κεντυρίων
 centurion
 e V3SAAI
 f πάλαι long ago
 g V3SAAI
 45 a VPAANMS
 b NGMS κεντυρίων
 centurion
 c V3SAMI δωρέομαι to
 give
 d NANS πτώμα dead
 body
 46 a VPAANMS
 b NAFS σινδών linen
 c VPAANMS καθαιρέω
 to take down
 d V3SAAI ἐνείλέω to
 wrap in
 e NDFS σινδών linen
 f V3SAAI
 g V3SIAI
 h VPRPNNS λατομέω to
 cut
 i NGFS πέτρα rock
 j V3SAAI προσκυλίω to
 roll in front of
 47 a NNFS Μαρία Mary

Μαγδαληνή^b καὶ Μαρία^c ἡ Ἰωσήτος^d ἐθεώρουν^e ποῦ ἔτίθεται.^f

16 Καὶ διαγενομένου^a τοῦ σαββάτου ἡ Μαρία^b ἡ Μαγδαληνή^c καὶ Μαρία^d ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμης^e ἠγόρασαν^f ἀρώματα^g ἵνα ἐλθοῦσαι^h ἀλείψωσινⁱ αὐτόν. ² καὶ λίαν^a πρωΐ^b τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται^c ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος^d τοῦ ἡλίου. ³ καὶ ἔλεγον^a πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει^b ἡμῖν τὸν λίθον ἔκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; ⁴ καὶ ἀναβλέψασαι^a θεωροῦσιν^b ὅτι ἀποκεκύλισται^c ὁ λίθος, ἣν^d γὰρ μέγας σφόδρα.^e ⁵ καὶ εἰσελθοῦσαι^a εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον^b νεανίσκον^c καθήμενον^d ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον^e στολὴν^f λευκήν,^g καὶ ἐξεθαμβήθησαν.^h ⁶ ὁ δὲ λέγει^a αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε.^b Ἰησοῦν ζητεῖτε^c τὸν Ναζαρηνὸν^d τὸν ἐσταυρωμένον.^e ἡγέρθη,^f οὐκ ἔστιν^g ὧδε· ἶδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν^h αὐτόν. ⁷ ἀλλὰ ὑπάγετε^a εἰπατε^b τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι Προάγει^c ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε,^d καθὼς εἶπεν^e ὑμῖν. ⁸ καὶ ἐξελθοῦσαι^a ἔφυγον^b ἀπὸ τοῦ μνημείου, εἶχεν^c γὰρ αὐτὰς τρόμος^d καὶ ἔκστασις.^e καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπαν,^f ἐφοβοῦντο^g γάρ. [Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα^h τοῖς περὶ τὸν Πέτρον

b NNFS Μαγδαληνή <i>Magdalene</i>	3 a V3PIAI	c V2PPAI
c NNFS Μαρία <i>Mary</i>	b V3SFAI ἀποκυλίω <i>to</i>	d NAMS Ναζαρηνός <i>of</i>
d NGMS Ἰωσῆς <i>Joses</i>	<i>roll away</i>	e VPRPAMS
e V3PIAI	4 a VPAANFP ἀναβλέπω <i>to</i>	f V3SAPI
f V3SRPI	<i>look up</i>	g V3SPAI
Chapter 16	b V3PPAI	h V3PAAI
1 a VPAMGNS διαγίνομαι <i>to pass</i>	c V3SRPI ἀποκυλίω <i>to</i>	7 a V2PPAM
b NNFS Μαρία <i>Mary</i>	<i>roll away</i>	b V2PAAM
c NNFS Μαγδαληνή <i>Magdalene</i>	d V3SIAI	c V3SPAI προάγω <i>to go</i>
d NNFS Μαρία <i>Mary</i>	e σφόδρα <i>very</i>	d V2PFMI
e NNFS Σαλώμη <i>Salome</i>	5 a VPAANFP	e V3SAAI
f V3PAAI	b V3PAAI	8 a VPAANFP
g NANP ἄρωμα <i>spices</i>	c NAMS νεανίσκος <i>young</i>	b V3PAAI φεύγω <i>flee</i>
h VPAANFP	<i>man</i>	c V3SIAI
i V3PAAS ἀλείφω <i>to</i>	d VPPMAMS	d NNMS τρόμος <i>trembling</i>
<i>pour on</i>	e VPRMAMS περιβάλλω <i>to dress</i>	e NNFS ἔκστασις <i>amazement</i>
2 a λίαν <i>very much</i>	f NAFS στολή <i>robe</i>	f V3PAAI
b πρωΐ <i>early in the</i>	g NAFS λευκός <i>white</i>	g V3PIMI
<i>morning</i>	h V3PAPI ἐκθαμβέομαι <i>to</i>	h VPRPANP
c V3PPMI	<i>be overwhelmed with</i>	
d VPAAGMS ἀνατέλλω <i>to</i>	<i>wonder</i>	
<i>rise</i>	6 a V3SPAI	
	b V2PPPM ἐκθαμβέομαι <i>to be overwhelmed with</i>	
	<i>wonder</i>	

συντόμωςⁱ ἐξήγγειλαν.^j μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς^k καὶ ἄχρι δύσεως^l ἐξαπέστειλεν^m δι' αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτονⁿ κήρυγμα^o τῆς αἰωνίου σωτηρίας. ἀμήν.]]⁹ [[Ἀναστὰς^a δὲ πρωτὶ^b πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη^c πρῶτον Μαρίαν^d τῇ Μαγδαληνῇ,^e ἧς ἐκβεβλήκει^f ἑπτὰ δαιμόνια.^g
¹⁰ ἐκείνη πορευθεῖσα^a ἀπήγγειλεν^b τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις^c πενθοῦσι^d καὶ κλαίουσιν.^e ¹¹ κἀκεῖνοι^a ἀκούσαντες^b ὅτι ζῇ^c καὶ ἐθεάθη^d ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν.^e ¹² Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν^a ἐφανερώθη^b ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ^c πορευομένοις^d εἰς ἀγρόν. ¹³ κἀκεῖνοι^a ἀπελθόντες^b ἀπήγγειλαν^c τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.^d ¹⁴ Ὑστερον^a Ἦ δὲ ἀνακειμένοις^b αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκα^c ἐφανερώθη,^d καὶ ὠνειδίσεν^e τὴν ἀπιστίαν^f αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν^g ὅτι τοῖς θεασαμένοις^h αὐτὸν ἠέγηγεⁱ ὡς οὐκ ἐπίστευσαν.^j
¹⁵ καὶ εἶπεν^a αὐτοῖς· Πορευθέντες^b εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε^c τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.^d ¹⁶ ὁ πιστεύσας^a καὶ βαπτισθῆς^b σωθήσεται,^c ὁ δὲ ἀπιστήσας^d κατακριθήσεται.^e ¹⁷ σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν^a ἡ ταῦτα παρακολουθήσει,^b ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν,^c γλώσσαις λαλήσουσιν^d ἡ καιναῖς, ¹⁸ ἡ ὄφεις^a ἁροῦσιν^b καὶ ἡ θανάσιμόν^d τι πίωσιν^e οὐ μὴ

i συντόμως <i>briefly</i>	b VPAANMP	i VPRPAMS
j V3PAAI ἐξαγγέλλω <i>to declare</i>	c V3SPAI	j V3PAAI
k NGFS ἀνατολή <i>east</i>	d V3SAPI θεάομαι <i>to see</i>	15 a V3SAAI
l NGFS δύσις <i>west</i>	e V3PAAI ἀπιστέω <i>to disbelieve</i>	b VPAPNMP
m V3SAAI ἐξαποστέλλω <i>to send out</i>	12 a VPPADMP	c V2PAAM
n NANS ἄφθαρτος <i>imperishable</i>	b V3SAPI	d NDFS κτίσις <i>creation</i>
o NANS κήρυγμα <i>preaching</i>	c NDFS μορφή <i>form</i>	16 a VPAANMS
9 a VPAANMS	d VPPMDMP	b VPAPNMS
b πρωτὶ <i>early in the morning</i>	13 a NNMP κἀκεῖνος <i>and that one</i>	c V3SFPI
c V3SAPI	b VPAANMP	d VPAANMS ἀπιστέω <i>to disbelieve</i>
d NDFS Μαρία <i>Mary</i>	c V3PAAI	e V3SFPI κατακρίνω <i>to condemn</i>
e NDFS Μαγδαληνή <i>Magdalene</i>	d V3PAAI	17 a VPAADMP
f V3SPAI	14 a NANS ὕστερον <i>later</i>	b V3SFAI παρακολουθέω <i>to follow</i>
10 a VPAPNFS	b VPPMDMP ἀνάκειμαι <i>to recline for a meal</i>	c V3PFAI
b V3SAAI	c NDMP ἑνδεκα <i>eleven</i>	d V3PFAI
c VPAMDMP	d V3SAPI	18 a NAMP ὄφεις <i>snake</i>
d VPPADMP πενθέω <i>to mourn</i>	e V3SAAI ὀνειδίζω <i>to heap insults on</i>	b V3PFAI
e VPPADMP	f NAFS ἀπιστία <i>unbelief</i>	c καὶ <i>and if</i>
11 a NNMP κἀκεῖνος <i>and that one</i>	g NAFS σκληροκαρδία <i>hardness of heart</i>	d NANS θανάσιμον <i>deadly</i>
	h VPAMDMP θεάομαι <i>to see</i>	e V3PAAS

αὐτοὺς βλάβη,^f ἐπὶ ἀρρώστους^g χεῖρας ἐπιθήσουσιν^h καὶ καλῶς ἔξουσιν.ⁱ

¹⁹ Ὁ μὲν οὖν κύριος Ἰησοῦς μετὰ τὸ λαλῆσαι^a αὐτοῖς ἀνελήμφθη^b εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν^c ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. ²⁰ ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες^a

ἐκήρυξαν^b πανταχοῦ,^c τοῦ κυρίου συνεργοῦντος^d καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος^e διὰ τῶν ἐπακολουθούντων^f ἡ σημείων.]]

f V3SAAS βλάβω *to hurt*
g NAMP ἄρρωστος *sick*
h V3PFAI
i V3PFAI
19 a VNAA

b V3SAPI ἀναλαμβάνω *to take up*
c V3SAAI
20 a VPAANMP
b V3PAAI
c πανταχοῦ *everywhere*

d VPPAGMS συνεργέω *to work together*
e VPPAGMS βεβαιόω *to confirm*
f VPPAGNP
ἐπακολουθέω *to follow after*